

Izjava predstavnika ministrstva za zunanje zadeve FLRJ Ešrefa Badnjeviča o vprašanju imenovanja tržaškega guvernerja in izročitvi italijanskih vojnih zločincev našim oblastem

Beograd, 27. decembra (Tanjug): Predstavnik ministrstva za zunanje zadeve pooblaščen minister Ešref Badnjevič je imel včeraj ob 13. uri v Direkciji za informacije konferenco s predstavnikoma domačega in tujeja tiska.

Na vprašanje, iz kakšnih razlogov tako zavlačuje imenovanje guvernerja v Trstu, je pooblaščen minister odgovoril:

Pri vsem vprašanju glede imenovanja guvernerja Trsta, je najvažnejše to, da Angleži in Američani namenoma in na razne načine preprečujejo imenovanje guvernerja. Zadeva s kandidatom Buisseretom nam najbolje kaže te tendence. Čeprav je šlo v tem primeru za člana belgijske vlade, ki je več kakor v najboljših odnosih z britansko vlado in čeprav so se s tem strinjali vsi člani Varošnega sveta, je Velika Britanija vendarle odločila, da ne imenuje guvernerja in da hoče imenovanje guvernerja na vsak način odložiti. Pozneje so tega kandidata odklonile tudi ZDA. Lahko rečemo, da je imel tudi francoski predlog, po katerem naj bi prepustili imenovanje guvernerja skupni odločitvi Jugoslavije in Italije, prvotno namen odložiti to vprašanje, vendar pa je ZSSR to možnost omejila na krajšo dobo. Očividno je, da Angleži in Američani ne želijo imenovanja guvernerja v Trstu, ker bi se s tem približala, da bi bilo treba sestaviti na Svobodnem tržaškem ozemlju začasno vlado in organizirati volitve. Namen Angležev in Američanov pa je, da ostanje njihove čete v Trstu in vodijo upravo, ne da bi pri tem upoštevali želje in interese tržaškega prebivalstva.

Na vprašanje, ali lahko kaj pove o zahtevi vlade FLRJ, da bi ji izročili italijanske vojne zločince Orlando Tadea in Marazza Achila, ki imata visoke položaje v Italiji, je Badnjevič odgovoril: Vlada FLRJ je zahtevala 18. decembra po poslanstvu FLRJ v Rimu, da ji italijanske oblasti izročijo vojne zločince Tadea Orlando in Achila Marazza. Italijanski divizijski general Tadeo Orlando, sedaj generalni sekretar ministrstva za vojni in Achile Marazza, sedaj pomočnik ministrstva za notranje zadeve Italije, sta vojna zločince in kot taka tudi registrirana na listi vojnih zločincev pri Komisiji OZN v Londonu.

Tadeo Orlando je poveljeval koncem leta 1942. italijanski diviziji »Granatieri di Sardegna«, ki je bila v Sloveniji, začasno pa je nadomestoval komandanta 11 armijskega korpusa italijanskih okupacijskih čet. Omenjene enote, ki so bile pod direktnim Orlandovim poveljstvom, so zagrejele neštete vojne zločine, za katere ima Orlando polno odgovornost.

Navedli bomo radi primera samo nekaj najpomembnejših vojnih zločinov, izvršenih pod njegovim poveljstvom. Divizija »Granatieri di Sardegna« je izvedla 24. junija in 1. julija 1942 pravi lov na ljudi v Ljubljani. Pri tej priložnosti so italijanske enote, kakor pravi Orlando sam, zadržale, preiskale in legitimirale 20.433 oseb, od katerih so jih 2858 poslali v koncentracijska taborišča. Ker so že prej internirali iz Ljubljane kakih 3000 moških, je to predstavljalo približno četrtino vseh sposobnih moških tega mesta.

Vojni zločinec Tadeo Orlando je ukazal ustreliti veliko število talcev. Samo v dobi od 5. maja do 30. julija 1942. so ustrelile enote pod poveljstvom Orlando, kakor je sam poročal, 118 talcev.

V roški ofenzivi meseca julija in avgusta leta 1942., ko so italijanske čete popolnoma ropale in sežgale 10 vasi, ropale in uničevale na veliko, je operirala divizija »Granatieri di Sardegna« pod poveljstvom vojne zločince Orlando. Takrat so se sodelovale v operacijah na področju Drežnice, ropale in sežgale do temeljev Drežnico ter druge okoliške vasi. Tudi tokrat jim je poveljeval Orlando. Pri tej priložnosti so aretirali in poslali v koncentracijska taborišča 3.800 oseb. V vsem okraju ni ostala cela niti ena hiša, ropali pa so tudi vsa živina, hrano in pohištvo.

Vojni zločinec in pomočnik ministra za notranje zadeve Italije Achile Marazza je kot major italijanske vojske v 23. hotnem polku »Como« in diviziji »Isonzo« udeleževal nešteto vojnih zločinov, pri katerih se je omenjeni polk posebno »odlikoval«. Zavedno se je udeleževal in sodeloval pri vojnih zločinih in pozitivno odgovoril na alternativno, ki jo je postavil svojim podrejenim komandantom in oficirjem komandant armade, da morajo brez milosti izvrševati njegove ukaze ali pa izjaviti, da bodo določeni za kako drugo dolžnost.

Zločinec Achile Marazza je kot adjutant komandanta polka »Como« sestavljal ukaze za vojne zločine, ki jih je pošiljal podrejenim enotam svojega polka, hkrati pa je nadziral njihovo izvrševanje, o čemer je pošiljal poročila. Navedli bomo samo nekaj primerov in zločinov, pri katerih je Achile Marazza kot adjutant polkovnika Chiancabila Fulvija vidno sodeloval.

V začetku avgusta leta 1942. so pričele enote polka »Como« velike akcije proti mirnemu prebivalstvu, pri čemer so ropale, požigale vasi in hiše, delale aretacije in pošiljale v internacijo na tisoče ljudi iz okraja Crnomelj. 23. julija so požgali vas Hrast pri Metliki, 26. julija so delno zažgali vasi Jerneja vas, Straži vrh, Lokve, Zajčji vrh, Kozane in mesto Kočevje, 7. avgusta pa so do temeljev požgali vas Bojano. Enote polka »Como«, so aretirale in poslale v internacijo 1.653 moških, žena in otrok, od katerih je 101 oseba umrla v italijanskih koncentracijskih taboriščih zaradi slabega ravnanja, stradanja in strašnih življenjskih pogojev.

Samo v dobi od 6. avgusta l. 1942. do 16. marca l. 1943. so ustrelile enote polka »Como« po navodilih komande 57 vojnih ujetnikov borcev NOV.

Da je torej zahteva vlade FLRJ, da izročijo omenjena vojna zločince, upravičena, je očividno. Na temelju določb prve točke 45. člena mirovne pogodbe je italijanska vlada dolžna aretirati in izročiti zaradi sojenja tiste osebe, ki so izvršile ali pa ukazale izvršiti vojne zločine, ali pa so pri njih sodelovale.

Jugoslovska vlada je po sklenitvi mirovne pogodbe zahtevala izročitev nekaterih težkih vojnih zločincev. Jugoslovska vlada zahteva izročitev teh dveh vojnih zločincev in bo zahtevala brezpogojno izpolnjevanje obveznosti, ki jih nalaga mirovna pogodba.

Dejstvo, da imata ta dva znana zločince tako visoke položaje v državni upravi, pa dokazuje, da je zahteva po kaznovanju vojnih zločincev ne samo

pravičen ukrep, ampak tudi neobhodno potrebno za vzpostavitev dobrih odnosov med FLRJ in Italijo.

Na vprašanje, če lahko da izjavo o italijanskih ladjah, zaplenjenih ob jugoslovski obali, je Ešref Badnjevič odgovoril:

Jugoslovske oblasti na Pelagružu izpolnjujejo in bodo tudi v bodoče izpolnjevale odločbe mirovne pogodbe z Italijo. Italijanski ribiči uživajo po 11. čl. druge točke mirovne pogodbe na Pelagružu in okoliških vodah iste pravice, kot so jih imeli jugoslovski ribiči do 6. aprila l. 1941. Te pravice so bile v glavnem v tem, da je imelo največ 40 ribičskih ladij občine Komize pravico lova v poletnih večerih z mrežami v pelagruških vodah. Toda italijanski ribiči se niso držali določb mirovne pogodbe in so lovili tudi izven te dobe s pripravami, ki niso dovoljene.

Na vprašanje, če lahko da izjavo o pogajanjih z Italijo glede imenovanja guvernerja v Trstu, je Badnjevič odgovoril: Vlada FLRJ je predložila italijanski vladi po poslaniku v Rimu listo kandidatov, ki bi prišli v poštev za guvernerja v Trstu.

Na vprašanje, če lahko da izjavo v zvezi s sestavo grške vlade pod predsedvom generala Markosa o eventualnem priznanju od strani Jugoslavije, je Badnjevič odgovoril:

O stališču naše vlade glede tega vprašanja ne morem dati izjave, ker za to nisem pooblaščen. Mislim pa, da je potrebno poudariti, da spremljajo naši narodni junaki boj grškega ljudstva proti tujim ekspanzionistom s simpatijami in smatramo, da pomeni sestava začasne vlade na čelu z generalom Markosom velik korak naprej v boju za neodvisnost in svobodo Grčije.

Med konferenco so dali novinarjem na vpogled originalne dokumente, iz katerih je jasno razvidno, da sta oba vojna zločince izdajala ukaze za zločine in da sta o izvršenih zločinih obveščala svoje predstojnike.

Velika zmaga Boljševiške partije na volitvah v Sovjetski zvezi

Moskva, 27. dec. (Tass.) V današnjem uvodniku piše »Pravda« pod naslovom »Zmaga Partije je zmaga ljudstva« med drugim:

Dva bistvena in odločilna rezultata volitev navdajata sovjetske državljane z zadovoljstvom in upravičenim ponosom. Prvi teh rezultatov je, da so bili kandidati bloka komunistov in nepartijske volivci v vseh volivnih okrožjih kot poslanci v mestne, okrožne in krajevne sovjetke. V RSFSR je glasovalo za kandidata Stalinskega bloka od 98,67 do 99,59 odstotkov volivcev. To pomeni, da je blok komunistov in nepartijske znova pokazal svojo življenjsko nepremagljivo silo. Nobena stranka razen Boljševiške partije ne pozna v svoji zgodovini tako soglasnih volitev za predlagane kandidate. 100 tisoče ljudskih pooblaščenecv so izvolili v lokalne sovjetke RSFSR, Ukrajine, Armenije, Moldavije in SSR Karelofinske. V mestne in pokrajinske sovjetke je bilo izvoljenih 766.565 poslancev. Na čelu te slavne armade sovjetskih domoljubov je poslanec vsega ljudstva, veliki šef in vzgojitelj sovjetskega ljudstva Josip Visarjonovič Stalin, ki je bil izvoljen v sovjetke Moskve, Leningrada, Kijeva, Erevana, Kišinjeva, Petrozavodska, Rostova, Novosibirska, Stalingrada, Čeljabinska in Sverdlovska.

V krajevne sovjetke so izvolili borbeno tovariše velikega Stalina, voditelje Boljševiške partije in sovjetske vlade. V sovjetih dobimo delavce, inženirje, kolhoznike in agronome, učitelje in zdravnike, partijske delavce, pisatelje, umetnike, ljudi raznih poklicev in starosti, toda vsi imajo skupno potezo, da so najboljši predstavniki, ki jih je izbralo ljudstvo samo, in ki so pokazali svojo vdanost stvari Lenina — Stalina in dali vzgled socialističnega razumevanja dela.

Drugi najpomembnejši rezultat volitev v krajevne sovjetke se kaže v izredni aktivnosti volivcev, v velikanskem številu glasujočih. Skoraj vsi volivci RSFSR-a z malimi izjemami so pristopili k volitvskim skrinjicam. Primerjava podatkov o aktivnosti volivcev v sedanjih in prejšnjih volitvah kaže, kako se je dvignil politični in kulturni nivo sovjetskega ljudstva, kakor tudi njegova zavednost in organizacijski duh. Leta 1931. se je udeležilo volitev poslancev v pokrajinske sovjetke 69,1 odstotka volivcev. V letu 1934. 82,6 odstotka, v letu 1939. 99,52 in decembra 1947. 99,87 odstotka. Primerjalni rezultati volitev v mestne sovjetke RSFSR-a vodijo k istim za-

ključkom. Med izvoljenimi poslanci v krajevne sovjetke RSFSR-a je 267.000 žena, skoraj 35% vseh izvoljenih. Iz teh števil lahko spoznamo veliko volgo sovjetske žene, konstruktivno delo komunizma v političnem življenju naše dežele. Žena ima samo v socialistični družbi mesto, ki ga zasluži. Aktivnost, s katero so naše žene sodelovale pri volitvah in zaupanju, ki jim ga je izkazalo ljudstvo, kaže, da ima naša dežela velikanske možnosti v bodočnosti še z večjo smelostjo imenovati žene za politične in gospodarske funkcionarje, na vodilna mesta v vseh področjih socialistične izgradnje.

Velikanska aktivnost sovjetskih državljanov na volitvah, kjer so s posebnim navdušenjem glasovali za Stalinski blok komunistov in nepartijske, je nova blesteča zmaga Boljševiške partije in vsega sovjetskega ljudstva. Ta aktivnost, ta organizacijski duh, ta tesna strnitev ljudstva okoli Boljševiške partije je izraz moči sovjetske oblasti, trdnosti sovjetskega režima in sigurno jamstvo za nove zmage komunizma.

IZ DANASNJE ŠTEVILKE:

Izjava predstavnika ministrstva za zunanje zadeve FLRJ Ešrefa Badnjeviča. Ustanovitev prve demokratične vlade. — Zgodovinski uspeh osvobodilne borbe grškega ljudstva.

Za boljše operativno evidenco trgovin. Zakon o stanovanjih in poslovnih prostorih. Slovenci v tujini in njihova repatriacija v l. 1947. Izjava Palmira Togliattija.

Navdušenje grškega prebivalstva ob sestavi demokratične vlade

Atene, 27. dec. Radijska postaja Demokratične armade Grčije poroča o odmevu, na katerega je naletela sestava prve začasne demokratične vlade svobodne Grčije pri grškem ljudstvu in borcih Demokratične armade.

Vest o sestavi prve začasne demokratične vlade in njen proglas je povzročila velikansko navdušenje v vsem grškem narodu. Poseben vtis je napravil tisti del vladnega proglasa, ki govori o osvoboditvi in vzpostavitvi miru v državi in o bodoči ljudski demokratični ureditvi Grčije. Zunanja politika demokratične Grčije, ki je navedena v proglasu, je ocenjena kot edino pravilna in rešilna za Grčijo in

kot dostojen odgovor na vse nasvete imperialistov in njihovih slug.

Vsi ljudje so prepričani, da prvič v zgodovini Grčije ustreza program neke vlade ljudski volji. Še celo tisti krogi, ki so se držali rezervirano nasproti ljudski borbi, sedaj menijo, da je program začasne demokratične vlade stvarna in trdna osnova za pomiritev in enotnost.

Nemogoče je opisati navdušenje in veselje borcev Demokratične armade, ko so zvedeli za sestavo začasne demokratične vlade v svobodni Grčiji. To je zanje zgodovinski datum v narodno-osvobodilni borbi.

Novi teroristični ukrepi in provokacije monarhofašistične vlade

Zmeda v atenskih vladnih krogih

Atene, 27. dec. (Tanjug). Komentirajoč sestavo prve začasne demokratične vlade svobodne Grčije, pravi radijska postaja Demokratične armade v svoji današnji oddaji, da je to najbolj resen dogodek v notranjem življenju države. O zmedu, ki jo je ta dogodek povzročil med monarhofašisti, pravi:

»Ameriško-Sofuliova tvorba plačanecv se ne more znajti zaradi tega udarca ter se poskuša z obupnimi ukrepi upreti novemu položaju.

Poskusi monarhofašistov so usmerjeni v dve smeri. Na eni strani poskušajo s policijskimi terorističnimi ukrepi, z zapiranjem stotin demokratičnih državljanov, z umori po ulicah in izvrševanjem smrtnih kazni zadušiti velikansko navdušenje grškega naroda ob vesti o sestavi začasne demokratične vlade. Na drugi strani pa si prizadeva Sofuliova monarhofašistična vlada, da bi izkvala intervencijo Združenih narodov in da bi od Američanov izvlekli še večje gospodarsko in oboroženo »pomoč« v upanju, da jim bo na ta način uspelo izolirati demokratično vlado na mednarodnem polju in uničiti demokratično armado.

Sofulis je dolgo konferiral z Rendisom. Nato je Rendis obiskal Tealdaria, potem pa je imel sestanek z Ladasom in vodilnimi organi policije in javne varnosti v Atenah in Pireju. Vlada je izdala odločbo, da razširi svoje ukrepe proti Komunistični partiji in proti vsem, ki z njo sodelujejo.

VELIK NAPAD BORCEV GRŠKE DEMOKRATIČNE ARMADE

Atene, 27. dec. Associated Press objavlja poročila grškega tiska iz Janine in uradna poročila monarhofašističnih vojaških oblasti o velikem napadu, ki ga je izvedlo 2000 borcev demokratične armade na mesto Konico v Epiru. V borbi so bili ranjeni poveljnik tankajšnje garnizije, poveljnik bataljona in eden častnikov. Casopisi poročajo, da je prekinjena zveza med Konico in Breveno. Ogroženi posadki so poslali nujno pomoč, toda državno cesto, po kateri bi moralo prispeti ojačenje vladne vojske, nadzoruje demokratična armada. Demokratične sile so napadle posadko, ki brani most pri mestu Filadeseu ter mesto samo. Vojni minister Stratos je odpotoval z letalom v Konico, da bi osebno nadzoroval operacije.

Po drugem uradnem sporočilu iste agencije je napadlo približno 1500 borcev demokratične armade mesto Agrinion v Etoliji.

Krvavi teror monarhofašistične vlade zavzema vedno večji obseg

Atene, 27. dec. Krvavi teror monarhofašistične vlade nad demokratičnimi elementi Grčije zavzema vedno večji obseg. Kakor javlja United Press, je bilo samo v zadnjih nekaj dneh v več krajih Grčije ustreljenih več desetih državljanov in pripadnikov vladnih čet. V se-

verni Grčiji je bilo ustreljenih 9 ljudi, vključujoč tudi dva vladna vojaka.

Novi šef britanske pomorske misije v Grčiji

London, 27. dec. AFP prinaša poročilo britanskega admiralteta, da je bil kontraadmiral Young imenovan za šefa britanske pomorske misije v Grčiji namesto dosedanjega kontraadmirala Talbota.

POLOZAJ V FRANCIJI

FRANCIJA JE VPREŽENA V SRAMOTNI JAREM REAKCIONARNE POLITIKE

je izjavil Jacques Duclos v narodni skupščini

Pariz, 27. dec. (Tanjug.) V francoski narodni skupščini se je pričela razprava o proračunu za leto 1948. Vlada je predlagala skupščini, da odobri prenos proračunskih kreditov iz leta 1947. v l. 1948. Poslanec ljudskega republikanskega gibanja se je v imenu vlade trudil, da bi opravičil ta vladni predlog s tehničnimi razlogi.

V razpravi je dobil prvi besedo podpredsednik narodne skupščine in šef komunistične parlamentarne skupine Jacques Duclos. Kritiziral je tako protiparlamentarno ravnanje vlade in opozil poslance, da bodo pristaši diktature lahko to izkoristili in zatrjevali, da je parlament sploh nepotreben. Duclos je pripomnil, da računa vlada na svojo običajno večino pri sprejemanju tega predloga in izjavil, da se komunistična parlamentarna skupina ne bo pridružila temu koraku.

Predlagamo, je rekel Duclos, da prenesemo kredite iz proračuna iz l. 1947 samo za tri mesece l. 1948., da bi lahko

narodna skupščina do kraja proučila novi proračun.

Duclos je analiziral vsebino vladnega načrta in poudaril, da se krediti vseh resovjev zmanjšujejo v korist vojaških izdatkov, ki dosega višino 280 milijard frankov ali 31% celotnih proračunskih izdatkov, medtem ko so znašali ti izdatki v letu 1947. 28%.

O odpustu 150.000 državnih uradnikov je Duclos rekel: Ta ukrep, ki ga razlagajo z gospodarskimi razlogi, pa lahko postane politični manever, da bi bilo mogoče vreči uradnike-republikance iz državne uprave. Vlada tretje sile in pristaši diktature prezirajo demokratična pravila in sovražijo komunizem, da bi tako lahko bolj služili interesom Wall Streeta.

Duclos je nato rekel: Spominjamo se časov, ko so se kazale nekatere vlade kot zaščitnice francoskih interesov. Svoječasno smo ožigalsi Münchensko politiko, pa tudi takrat so nam govorili, da nimamo prav.

Francija je vprežena v sramotni jarem reakcionarne politike, toda komunistična parlamentarna skupina, ki spoštuje zaupanje, ki ji ga je dalo ljudstvo, se ne bo pridružila tem metodam, ki pomenijo atentat na pravice parlamenta.

Na Duclosovo zahtevo so pričeli glasovati. Za Duclosovo predlog, da se vladni načrt v celoti odkloni, so glasovali samo komunistični poslanci, 370 drugih poslancev pa se je izreklo za razpravo o vladnem predlogu.

Seja je bila tako prekinjena, narodna skupščina pa bo zasedala neprekinjeno do 30. decembra zaradi proučevanja vladnega predloga o prenosu kredita iz letošnjega proračuna v proračun za 1948.

Proračun francoske vlade

Pariz, 27. decembra, (Tanjug.) V zvezi s proučevanjem vladnega predloga o proračunu za leto 1948., ki znaša 1000 milijard frankov, prinaša »Ce Soir« podatke o proračunskih dohodkih in izdatkih. 750 milijard za civilne in vojaške izdatke, 150 milijard za obnovo, 80 milijard za kritje državne blagajne in 20 milijard za kritje deficita v Posarju. Dohodki: 650 milijard rednih dohodkov in 200 milijard iz posojila in izrednih dohodkov. Deficit 150 milijard frankov bo treba kriti z novimi davki, ki so jih pred kratkim izglasovali v skladu s tako imenovanim Mayerjevim načrtom.

Ustanovitev prve demokratične vlade

— zgodovinski uspeh osvobodilne borbe grškega ljudstva

23. decembra je bila na osvobodjenem grškem ozemlju osnovana prva časna demokratična vlada osvobodilne Grčije. Ta zgodovinski dogodek je važna prelomnica v razvoju osvobodilne borbe grškega ljudstva.

Grško ljudstvo se bori že dolga leta za svojo svobodo in neodvisnost. Uprlo se je italijanskemu fašističnemu napalu in se borilo proti hitlerjevskim tolpam. Samo je osvobodilo svojo domovino. V njo pa so decembra 1944. na povelje Churchilla odrle čete generala Scobyja, da bi jo znova zaslužile. Britanski imperializem je stegnil svojo grabežljivo roko nad Grčijo, da bi mu vohali bič terorja nad osvobodljubnim grškim ljudstvom, ki se je uporno borilo pred novimi zasluževalci.

Ko so britanski imperialisti bankrotirali s svojo politiko v Grčiji, so jim prišli na pomoč ameriški monopolisti, ki sanjajo o svetovnem gospodarstvu. Oni so prevzeli nase vlogo grobarja grške demokracije. Šef misije ZDA v Atenah Greeswold se je ponasal v Grčiji kot guverner v koloniji. Na njegov ukaz je bila osnovana nova grška vlada s predsednikom Sofulisom, z 80 let stari liberalnim politikom, ki naj bi zasenčil oči mednarodni javnosti in ki ga ne brez zaslug imenujejo »mednarodni politični okras«. Hkrati so ameriški monopolisti poslali svoje komisarje v vsa gospodarska ministrstva te vlade. Ti komisarji v imenu svojih monopolov vodijo celotno grško gospodarstvo. Tudi grška monarho-fašistična vojska je samo kolonialna vojska, ki ji poveljujejo oficirji iz metropole — ameriški oficirji. ZDA so odobrile Grčiji okoli 350 milijonov dolarjev posojila, da bi pomagale Tsaldarisu in Sofulisu obdržati Grčijo na ameriških vajetih. Grško ljudstvo za ta denar seveda ni dobilo hrane in obleke, temveč so dobili dolarski plačanci orožje in strelivo za borbo proti grškemu ljudstvu! Grčija je bila oropana svobode, ki si jo je sama priborila.

Vendar se imperialistom njihove nade v Grčiji niso uresničile. Grško ljudstvo si ni pustilo ukrasti svobode in domovine. Osvobodilna borba grškega ljudstva započeta pred sedmimi leti, ni prenehala, čeprav so se menjali imperialistični lakomci, ki so hoteli oladati nad Grčijo. Niti pregnanstvo na samotne otoke, niti streljanja demokratov in rodoljubov, niti večkratne ofenzive proti grški osvobodilni demokratični armadi niso mogle zatreti duha svobode v grškem narodu, ki ima slavno osvobodilno izročilo svojih prednikov.

Da bi prikrili osvobodilno borbo grškega ljudstva proti novim zasluževalcem, ki so se poslužili vseh zatiralnih načinov fašističnih okupatorjev med vojno so si imperialisti ZDA in Britanije izmislili laži o vmešavanju sosednih držav v notranje razmere Grčije. Toda nobena balkanska komisija, ki so jo ustanovili prav tisti, ki se vmešavajo v notranje zadeve Grčije in ki jo skušajo spremeniti v svojo kolonijo, ne bo mogla prepričati osvobodljubnih narodov, da ZDA in Britanija igrajo ologo grških zračnikov, kakor radi sebe nazivajo zapadni imperialisti, in ki ob tem, ko tako govorijo, seveda mislijo na zaščito svojih imperialističnih interesov.

Ameriška politika, ki je pred devetimi meseci zamenjala zbankrotirano britansko politiko v Grčiji, je sedaj tudi sama pred bankrotom. Gospodarski položaj Grčije je danes slabši kot prej. Vojaško ni bil dosežen noben uspeh. Sofulisova in Greeswoldova zimska ofenziva je bila brezplodna. Čete demokratične armade so komaj nekaj več kakor 20 km oddaljene od Aten in Soluna. Sofulisova vlada hlapec je v razsulu in obstoji le še na zahtevno ameriškega poslanstva v Atenah.

Grčija se je našla v položaju, ki je zahteval ustanovitev nove grške vlade, res narodne in demokratične vlade, ki bo resnični predstavnik grškega ljudstva in svobodne in neodvisne Grčije. Dosedanja vlada v Atenah se je pred vsem grškim ljudstvom razkrila kot izdajalska, kot vlada dolarskih plačancev, ki so slepo orodje v rokah tujih imperialistov. Rešitev Grčije ni mogoča z ustanovitvijo kake nove podružnice ameriških monopolistov v Atenah, bodisi v obliki Sofuliseove vlade, bodisi v kakršni koli drugi obliki. Edino oseljidski odpor in borba proti imperialističnim zasluževalcem in njihovim plačancem, lahko zagotovi obstoj neodvisne Grčije. Ustanovitev prve časne demokratične vlade je prav posledica velikega razmaha osvobodilne borbe grškega ljudstva in potrdilo njegove odločnosti, da gre po tej poti, ki si jo je izbral kot edino resnično pot, po poti, na čelu katere koraka junaška Demokratična armada. Ustanovitev demokratične vlade je bila nujna. Grško ljudstvo je bilo nemogoče pustiti brez resničnega političnega predstavnika, z vlado ki je bila sestavljena v poslaništvu tuje države. Ustanovitev osrednje oblasti pa je bila potrebna tudi zaradi obsežnega osvobodjenega ozemlja, ki ga je osvobodila Demokratična armada.

Ustanovitev prve demokratične vlade s predsednikom Markosom, ki je obenem vrhovni komandant Demokratične armade, je dokaz mogočnega napora grškega ljudstva, da se osvobod

Poizkusi razbijanja francoskih sindikatov

Pariz, 27. decembra (Tanjug). Napadi na enotnost francoskega sindikalnega gibanja, ki jih izvaja rušilna skupina »Force Ouvrière«, so vzrok, da se po vsej Franciji organizacijsko krepijo sindikalne organizacije Generalne konfederacije dela. Francoski delavci so spoznali nakane rušilcev delavskega razreda in čistijo svoje organizacije sovražnih elementov. Federacije, sindikalne zveze in podružnice v podjetjih objavajo izdajalsko delovanje rušilcev ter izražajo svojo privrženost Generalni konfederaciji dela.

Po Federaciji gradbenih delavcev, rudarjev, kovinarjev in drugih, so poslale Federacije železniških in drugih podjetij

svojim članom poziv za krepitev vrst Generalne konfederacije dela, »edine organizacije, ki se resnično zavzema za izpolnitev zahtev delovnega ljudstva.«. Za enotnost se izjavljajo tudi delavci departementov Marna, Doube, Haute Marne, delavci departementov Morbiano, Loire in drugi.

Velika večina nameščencev prav tako obsoja poskuse razbijanja sindikalnega gibanja. Federacija gledaliških delavcev, ki obsega avtorje, igralce, režiserje in tehnično osebje je soglasno izdala resolucijo, v kateri poudarja zvestobo Generalni konfederaciji dela.

Angleško-francoski sporazum o razdelitvi nemškega premoga je samo zasmehovanje Francije

Pariz, 27. dec. (Tanjug). V Berlinu so sklenili nov angl.-francoski sporazum o razdelitvi premoga in koksa iz zapadne Nemčije. Po tem sporazumu je določeno, da bo dobila Francija določen odstotek od izvoza premoga, »ko bo dnevna proizvodnja poruskega bazena presegla 370.000 tonc. Napredni francoski tisk pravi, da so to samo prazne obljube brez vsake dejanske podlage, ki jih pa hoče francosko ministrstvo za zunanje zadeve prikazati kot diplomatsko zmago Bidaulta.

V nasprotju z izjavo Bidaulta pa kažejo uradni podatki, da se proiz-

vodnja premoga v Porurju ne povečuje, ampak celo pada.

»Humanič« poudarja v tej zvezi, da Francija ne bo dobila niti grama premoga več, in piše, da proizvodnja poruskega premoga ne bo nikoli dosegla tiste višine, ki je po pogodbi potrebna, da bi pričeli pošiljati premog tudi Franciji. Zato bodo že skrbeli ameriški protektorji v Nemčiji. Bidault je dovolil, da nas s tem sporazumom še zasmehujejo.

»Ce Soir« pravi, da Franciji taka fiktivna zmaga ni potrebna, pač pa premog, na katerega ima pravico.

Veliko povišanje cen v Franciji

Pariz, 27. dec. (Tass). Pariško časopisje piše o novem zvišanju cen. Cene tabaku in raznim vrstam cigaret so se zvišale približno za 25%. Parižani so zaradi tega zelo zaskrbljeni in nakupujejo velike količine tabaka in cigaret.

Časopis »France Soir« omenja to zvišanje cen in piše, da bo zvišani tudi davek za radijske aparate, in sicer za 500 do 650 frankov letno, cene

premog za 2800 frankov pri toni, cene plinu za 9,70 franka za 1m³, elektriki za 17,20 za KW in, kar bo Parižane najbolj zadelo; podražila se bo tudi vožnja s podzemeljsko železnico in sicer za 6 frankov.

Tudi drugi časopisi poročajo o bližnjem zvišanju cen gorivu za avtomobile in sicer za 21,65 franka na 1 liter.

Sporočilo ministrstva za zun. zadeve FLRJ

Tanjug je pooblaščen, da objavi naslednje sporočilo ministrstva za zunanje zadeve FLRJ:

»V Italiji živijo mnogo bivših prebivalcev krajev, priključenih po mirovni pogodbi z Italijo Jugoslaviji, ki so bili kot državni nameščenci premešeni iz teh krajev v Italijo ali pa so morali iz drugih vzrokov zapustiti te kraje pred koncem vojne.

Tisti, ki so imeli na ozemlju, izročnem po mirovni pogodbi v Jugoslaviji stalno bivališče 10. junija 1940, pa če so to ozemlje zapustili po tem datumu, so postali državljani Federativne ljudske republike Jugoslavije na temelju čl. 19 te mirovne pogodbe. Če se hočejo te osebe vrniti v Jugoslavijo, naj čimprej zaprosijo pri poslanstvu Federativne ljudske republike Jugoslavije v Rimu (Via Monte Parioli 24) ali pri generalnem konzulatu FLRJ v Milanu za formularje, na katerih bodo sporočili podatke, na temelju katerih bo organizirana preselitev.

Osebe, ki so se izselile iz omenjenih krajev pred 10. junijem 1940, lahko uporabijo določbo čl. 20 mirovne pogodbe, po kateri:

Bodo lahko pridobili nad 18 let stari državljani (ali osebe v zakonu, ne glede na to, ali so dosegle to starost), katerih občevalni jezik je eden izmed jugoslovanskih jezikov (srbohrvatski ali slovenski) in katerih stalno bivališče je na italijanskem ozemlju, v enem letu po uveljavljenju te pogodbe jugoslovansko državljanstvo, če jugoslovanske oblasti ugodne prošnji, ki jo morajo vložiti pri diplomatskem ali konzularnem zastopniku Jugoslavije v Italiji. V tem primeru bo poslala vlada FLRJ po diplomatski poti italijanski vladi seznam osebe, ki so si tako pridobile jugoslovansko državljanstvo. V teh seznamih navedene osebe bodo izgubile italijansko državljanstvo na dan te službene vročitve. Italijanska vlada bo lahko zahtevala od teh oseb, da se preselijo v Jugoslavijo v enem letu, računajoč od dneva omenjene uradne vročitve.

Zena mora zaprositi za državljanstvo s posebno prošnjo. Pridobitev

jugoslovanskega državljanstva po očetu ali materi, če oče ni več živ, avtomatično vključuje vse neoznežene in neomožene otroke izpod 18. leta.

Take osebe morajo takoj zaprositi pri poslanstvu Federativne ljudske republike Jugoslavije v Rimu ali pri generalnem konzulatu v Milanu formularje, ki jih bodo izpolnile in nujno vrnile in jim bodo služili kot prošnja za jugoslovansko državljanstvo. Če izrazijo take osebe v prošnji željo, da bi se preselile v Jugoslavijo, bo njihova preselitev organizirana potem, ko bodo sprejeti v jugoslovansko državljanstvo.

Vse prošnje in odloki v zvezi s sprejemom v državljanstvo in preselitvijo so proste vseh taks in pristojbin.

Jugoslovanska vlada bo tistim, ki se vrnejo v deželo, zagotovila iste pogoje in enake pravice, kakor ostalim državljanom Federativne ljudske republike Jugoslavije. Zato dela potrebne ukrepe, da se jim zagotovi v deželi stanovanje in zaposlitev kakor tudi njihove pridobljene pravice iz socialnega zavarovanja in sicer takole:

1. ves čas, ki so ga prebili v zavarovanju pri italijanskih ustanovah socialnega zavarovanja, se prizna kot čas socialnega zavarovanja v jugoslovanskem socialnem zavarovanju;
2. vse iz socialnega zavarovanja pri italijanskih ustanovah socialnega zavarovanja pridobljene pravice (pokojnine, rente itd.) jugoslovansko socialno zavarovanje v nezmanjšanem znesku prizna in prevzame. Te pravice se bodo še povečale do predpisane višine zaščitnih minimumov po jugoslovanskih predpisih v vseh primerih, kjer so bile v Italiji pridobljene pravice manjše od zaščitnih minimumov po jugoslovanskih predpisih.

Prav tako bo priseljencem zagotovljena pokojnina, ki jim jo je priznala italijanska država ali samoupravne oblasti. V pravočo do pokojnine pa se jim bo računalo tudi čas, ki so ga prebili v državni ali samoupravni službi v Italiji.

Akcija za nove naročnike „Ljudske pravice“

V zadnjih dneh so nam v kampanji za nabiranje novih naročnikov »Ljudske pravice« najbolj pomagale naslednje sindikalne podružnice, šole, podjetja, organizacije in posamezniki:

Magdič Milan, Strnišče je pridobil 12 rednih naročnikov, 1 nedeljskega; Blažič Jože, Novo mesto — 6 rednih; Odbor OF Divača — 8 rednih, 2 nedeljske; Tovarna tehnic v Celju — 6 rednih; Legiša Miljeva iz Maribora — 4 redne, 4 nedeljske; Mestno trg. podjetje »Mleko« v Mariboru — 5 rednih;

imperialističnega jarma, da onemogoči, da bi se Grčija pretvorila v ognjišče vojne, da zgradi svobodno in neodvisno Grčijo, ki bo temeljni kamen miru na Balkanu in močna podpora demokracije o svetu.

Uprava kaz. poboljševalnega zavoda v Begunjah — 5 rednih.

Zveza uslužbencev državnih administrativnih in pravosodnih ustanov, podružnica št. 1 na Rakeku — 5 rednih;

Zveza delavcev in nameščencev tiskarske industrije, podružnica št. 15 v Ljubljani — 4 redne, 1 nedeljskega;

Okrajna naproza Herpelje-Kozina — 4 redne;

Slavica Plantan, Popetre — 3 redne, 1 nedeljskega, 2 ponedeljskega;

Drž. osnovna šola Sv. Marjeta na Dravskem polju — 3 redne;

Zveza železniških prevoznih delavcev in nameščencev, podružnica v Divači — 3 redne;

Drž. osnovna šola v Sred. Tribuši — 8 nedeljskih;

Drž. osnovna šola, Sušje — Ribnica na Dolenjskem — 2 redna, 1 nedeljskega;

Tovarna lesovine in lepene v Podvelki — 2 nedeljskega, 2 ponedeljskega.

PRICETEK FESTIVALA V OPATIJI

V Opatiji se je pričel festival slovenske glasbe in folklore s katerim se je hkrati pričela tudi zimska turistična sezona. Številni tujci so preplavili sprehajališča tega našega najlepšega turističnega mesta. Ze 22. t. m. je prišla prva skupina turistov iz Češko-slovaške republike. Včeraj je prišla večja skupina turistov iz Madžarske, ki bo ostala v Opatiji do konca festivala. Iz Trsta je tudi prišla skupina obiskovalcev, ki bo ostala več dni v

Opatiji. 28. decembra pa bo prišla nova skupina Tržačanov. Večja skupina turistov iz Beograda je prispela včeraj v Opatijo, pred dnevi pa skupina turistov iz Zagreba. Znatno število turistov je prispelo iz LR Slovenije. Obiskovalci iz Slovenije prihajajo vsak dan. Poleg turistov, ki prihajajo v skupinah v Opatijo, prihajajo tudi posamično ali v manjših skupinah.

Gestapovec — funkcionar okrajnega glavarstva v Beljaku

Kakor poroča celovski list »Volke-wille«, je okrajni glavar dr. Karl Pacher namestil pri okrajnem glavarstvu v Beljaku nekoga Leona Unterkreuthera za vodjo oddelka za skrbstvo Dr. Pacher in Unterkreuther sta se po končani svetovni vojni spoznala v nekem taborišču za vojne zločince v Angliji. Unterkreuther je bil že v senžermenski Avetriji ilegalni nacist. Po priključitvi Avetrije k Nemčiji je bil občinski tajnik v Trebinji, kjer je veljal za denuncianta antifašističnega prebivalstva. Med vojno je služil kot SS-ovec v nekem pruskem SS-ovskem policijskem polku in je izvršil nešteto zločinov proti slovenskim partizanom in slovenskemu ljudstvu na Koroškem. Sam se je hvalil, kako neustrašen protipartizanski »borec« je in si je nadel priimek »Leo — ustrahovalec partizanov«.

Namestitev tega vojnega zločinceja s strani okrajnega glavarja dr. Pacherja na vodilno mesto vodje oddelka je povzročila proteste uradništva okrajnega glavarstva v Beljaku in prebivalstva, ki nacisti Unterkreuthera dobro poznajo.

Okrajni glavar dr. Pacher je pred kratkim izjavil, da namerava na vodilna mesta okrajnega glavarstva namestiti še dva bivša oficirja iz hitlerjeve vojske, in sicer nekoga podpolkovnika in nekoga nadporočnika.

Te namestitve so izvedli z odobritvijo deželne vlade v Celovcu, ki bi po zakonu morala izvajati denacifikacijo. Dejansko pa skrbi deželna vlada, da pridejo bivši gestapovci in nacistični zločinci zopet na odločujoča mesta v javni upravi, kot dokazujejo primeri namestitev pri okraj-

nem glavarstvu v Beljaku, ki je tako postalo leglo reakcionarnih in nacističnih elementov.

Sile KP Avstrije naraščajo

Dunaj, 27. decembra. Zadnji mesec so vse politične stranke Avstrije razvile živahno volivno agitacijo sprčo volitev delavskih zaupnikov, Delavci in nameščenci v industrijskih podjetjih na Dunaju in v zveznih avstrijskih pokrajinah so volili doslej v 2147 podjetjih. Rezultati teh volitev so naslednji:

Komunistična partija Avstrije in lista za enotnost delavskega razreda sta dobili 36,7%, socialistične stranke Avstrije 59,01% in avstrijska ljudska stranka 3,6%.

Rezultat volitev kaže, da delavstvo še ni spoznalo v dovoljni meri izdajalskega vodstva socialistične stranke, ki je v Avstriji poleg ljudske stranke največja opora domače in tuje reakcije, domačega in tujega kapitala. Na drugi strani pa so te volitve najvernejši dokaz izredno naraščajoče moči Komunistične partije Avstrije, ki se bori za združitve vseh demokratičnih sil v Avstriji, za neodvisnost in svobodo Avstrije in proti nadaljnjemu izkoriščanju delavskega razreda po domačih in tujih imperialistih. Velik poraz avstrijske ljudske stranke pri volitvah delavskih zaupnikov pa tudi izpričuje, kako izgubljata ta vodeča stranka sedanje Avstrije zaupanje širokih ljudskih množic.

Nezakonita razprava proti članu CK KP STO-ja

Trst, 27. decembra. Dopisnik Tanjuga poroča: Danes zjutraj se je v Trstu pričela razprava proti članu CK KP STO-ja, Brunu D'Este, ki ga dolžijo »vzdeva svobode« nekaterim ljudem za časa ko je bil Trst pod upravo JA. Zagovornik dr. Tončič je ob začetku razprave izjavil, da je obožnica nezakonita, ker ni mogoče smatrati za nezakonit postopek aretacije vojnih zločincev, kar je v popolnem soglasju z dogovori na moskovski konferenci. Dr. Tončič je poudaril, da je narodna zaščita, katere član je bil tudi

obtoženec, imela nalogo, aretirati vse vojne zločince.

Tudi obtoženec Bruno D'Este sam je izjavil, da bi se čutil počaščenega, če bi izvršil omenjene aretacije, češar pa ni storil, ker ni dobil ukazov. Izjavil je: »Ob zadnjih borbah 29. aprila 1945 v Izoli je ljudstvo zahtevalo, da se aretirajo vsi vojni zločinci in fašisti.« Na te besede je občinstvo, ki je prisostvovalo razpravi, pričelo vzdikati: »Tako je! To je delo predsedniku sodišča povod, da je ukazal izprazniti dvorano. Udeleženci razprave so manifestirali za to, D'Esteja še na hodniku, ko so policisti zastražili vhod v dvorano.

Razprava se nadaljuje.

Udeleženci partizanskih pohodov okraja Dravograd so obdarovali partizanske družine

Dvainsvajseti december — dan rojstva Jugoslovanske armade — je ljudstvo po vsej državi proslavilo z velikimi manifestacijami in izrazi ljubezni in hvalečnosti do naše ljudske armade. Borci NOV v Sloveniji so dan Jugoslovanske armade proslavili že v nedeljo z množičnimi izleti v pomembne partizanske kraje in s posebnimi slavnostnimi prireditvami. Slovesnostim, ki so jih organizirali okrajni iniciativni odbori Zveze borcev NOV, so prisostvovala velike množice ljudstva in tudi enote Jugoslovanske armade.

Posebno svečano so proslavili dan Jugoslovanske armade v goriskem okraju. Okrajni iniciativni odbor je organiziral 12 pohodov v kraje, ki so bili najbolj prizadeti med narodno-osvobodilno borbo in kjer so bila poveljstva partizanskih enot. Ljudstvo goriskega okraja je prihajalo na zborna mesta v sprevidih skupno z enotami Jugoslovanske armade. Samo v Brdih pri Petrelju, kjer je bilo za časa borbe zažganih 22 civilnih oseb, se je zbralo nad 1500 ljudi, ki so navdušeno pozdravili šesto obletnico ustanovitve Prve proletarske brigade v Rudnem. Prav tako so bile slovesne proslave v drugih partizanskih krajih, katerih se je udeležilo okoliško ljudstvo v velikem številu. Na proslavah so govorili o pomenu dneva Jugoslovanske armade zastopniki Zveze borcev in JA.

Okrajni iniciativni odbor Zveze borcev v Dravogradu je organiziral 21. t. m. množične izlete v znane partizanske kraje: Sv. Anton na Pohorju, Koprivno in na Graško goro. Udeleženci pohodov so obdarili partizanske družine z raznimi praktičnimi predmeti in knjigami v skupni vrednosti nad 11.000 din. Najbolj uspešni izlet dravogradskega okraja je bil v Koprivni, ki so se ga udeležili prebivalci Guštanja, Črne, Leše in Prevalja. Na zborovanju so govorili predstavniki vojske in okrajnega iniciativnega odbora. — V Slovenjgradu so proslavili dan Jugoslovanske armade z obiskom grobov talcev in s slavnostno akademijo. Vseh prireditelj so se v velikem številu udeležile

enote Jugoslovanske armade.

V okraju Krško so bile proslave v gozdu Dobrova pri Brežicah, kjer so bili leta 1941 ustreljeni prvi talci v tem okraju, in na Bučki. Dvainsvajsetega decembra pa so bile proslave v Krškem in v Rajhenburgu. Vseh proslav v krškem okraju se je udeležilo veliko število ljudi.

Iniciativni odbor Zveze borcev NOV Maribor-okolica je organiziral 21. decembra v proslavo dneva JA dva množična izleta v partizanske kraje, in sicer iz Selnice ob Dravi na Viltuš in na Sveti Križ na Kozjaku. Pohoda iz Selnice so se udeležili predvsem borci in aktivisti NOB, mladina in člani množičnih organizacij. Na čelu sprevoda je korakala godba. Pred gradom Viltuš je spregovoril množični predstavnik JA, ki je prikazal vsa grozodejstva okupatorjev nad slovenskim narodom, s katerimi je tesno povezan tudi ta kraj, in uspehe partizanskih enot, ki so tuljaki premagale sovražnika. Ljudstvo kraja Maribor-okolica se je v večjem številu udeležilo tudi pohoda na Sv. Križ na Kozjaku, predvsem iz vasi Svecine, Sv. Jurija ob Pecnici, Brestrnice ter Spodnje in Zgornje Kungote.

Podobne proslave in množični pohodi so bili tudi v druge partizanske kraje Slovenije, kakor na primer v Rašico, Babno goro, Pugled, Turjak, Sv. Križ pri Jesenicah in drugod. V Trebeljnu, kjer je bila ustanovljena Gučeva brigada, se je slovesnosti udeležilo nad 400 oseb. Slovesne proslave dneva Jugoslovanske armade so bile tudi po vseh večjih republikanskih mestih.

Partizanski pohodi in množični izleti v pomembnejše kraje iz narodno-osvobodilne borbe so bili veličastna proslava 22. decembra — rojstnega dneva Jugoslovanske armade. Velika udeležba ljudstva, posebno pa še prisotnost enot JA, je znova potrdila veliko hvalečnost, ki jo čuti naše ljudstvo do svoje armade.

Iz vseh krajev kjer so bile proslave dneva Jugoslovanske armade, je ljudstvo poslalo številne pozdravne brzojavke in resolucije bližnjim garnizijam in Prvi proletarski brigadi.

V ponedeljek 29. decembra ob 20. uri bo v veliki dvorani kina Maticе predavanje ministra IVANA REGENTA:

»OB 30 LETNICI UKRAJINSKE SSR«

Predavanje prirejata Društvo za kulturno sodelovanje Slovenije z ZSSR in Slovanski komite Slovenije.

Vstop prost!

Za boljšo operat vno ev denco v trgov n

Operativna evidenca v naši trgovini ima poseben pomen. Nujno sredstvo je, da se omeji in brzda anarhija na tržišču, da se na tem sektorju čedalje uspešneje premagujejo elementi kapitalizma, ki prihajajo še vedno tu do izraza. Z evidenco lahko vodstva spremljajo in kontrolirajo delo svojega aparata, mu pomagajo, da bi se čimprej izkoreninila birokracija ki je še vedno zakoreninjena v trgovskem aparatu. Višji organi, ki uporabljajo poročevalsko službo, lahko hitreje in pravilneje razdeljujejo blago na federalne in administrativne enote. Z evidenco prevzemanja blaga je mogoče kontrolirati, kako industrijska podjetja izpolnjuje svoje obveznosti — ali izpolnjuje pogodbe, ki so jih sklenile — z evidenco prodaje pa okrajna vodstva in ministrstva lahko spremljajo, s kakšno hitrostjo gre blago v potrošnja, ali je količina blaga v prodaji ustrezajoča kupni moči potrošnikov in ali je obtok blaga v skladu z denarnim obtokom. Evidenca nad zaloga blaga odkriva vse tisto blago, ki ni prodano, bodisi zato, ker ni bilo pravilno razdeljeno ali ker ni prispelelo v določenem času. Dokler se ni bila uvedena operativna evidenca se je pogosto dogajalo, da je blago ležalo več dni v skladiščih, ker ga ni nihče zahteval, čeprav je bilo v kakšnem drugem kraju potrebno. Takšne in podobne napake se odkrijejo hitro z evidenco in se pravčasno odpravijo, tako da se blago pravčasno pošlje tja, kjer ga zahtevajo. Tako dosežemo dvojno korist: pospešimo blagovni obtok in oprostimo denarna sredstva, ki so bila v blagu omrtnjena, na drugi strani se pa naše delovne množice hitreje in pravilneje oskrbujejo.

Potemtakem je tudi borba z dneвно evidenco v trgovini pomemben sektor borbe za izpolnitev plana. Slabo evidenco v trgovini so prejšnje čase pogosto razlagali s pomanjkanjem strokovnega kadra češ da je ta posel nemogoče opraviti brez ogromnega uradniškega aparata. Kako zelo je ta teorija napačna, zastarela in škodljiva, najbolje kaže dejstvo, da je bila operativna evidenca že uspešno uvedena v vseh pomembnejših gospodarskih panogah: v industriji, rudarstvu, finančni stroki itd. Industrija zveznega pomena ima n. pr. že zelo dobro evidenco, ki vsestransko osvetljuje proizvodni proces: kaže ne le, kako plan izpolnjuje vsak dan, temveč tudi, kako uporabljajo sredstva in material, kakšni so proizvodni stroški itd. Dobra in pregledna operativna evidenca je omogočila vodstvom industrijskih podjetij, da so prešli iz starega birokratičnega načina na nov operativni način vodstva, tako da hitro odkrivajo in odpravljajo napake ter pomanjkljivosti in takoj popravijo, kar so v tem ali onem podjetju prejšnji dan zamemarili.

Trgovina pa še vedno nima tako dobre operativne evidencie. Sicer je zadnje čase operativna evidenca nekoliko boljše, kakor je bila prej in v nekaterih ljudskih republikah je tudi izpolnjena. Vendar vse to še ni dovolj. Nekatere republike so zaostale v tem pogledu in, kar je posebno pomembno, podatki v poročilih so po večini netočni, neredni in ročični po prave slike menjalnega procesa. Tah pojavov si ne moremo razlagati samo z realnimi težavami (s pomanjkanjem kadrov itd.), ki se čutijo ponekod bolj, drugje pa manj tudi pri drugih gospodarskih panogah, ampak gre za druge vzroke. Našemu trgovskemu aparatu in celo nekaterim voditeljem trgovine na terenu še vedno ni jasen smoter in pomen operativne evidencie; pogosto gledajo nanjo kot na nepotrebno delo, h kateremu jih silijo višja vodstva. Takšno gledanje na evidenco je dejansko nadaljevanje stare prakse in starih nazorov v trgovini, ki se jih naš trgovski aparat še vedno ni popolnoma otrešel. Ti tuji nazori in tendence se najmočneje kažejo prav v trgovskem sektorju, kjer so elementi kapitalizma še vedno naimočnejši in kjer so ostanki starega kapitalističnega aparata najštevilnejši. Samo s tem si lahko pojasnimo dejstvo, da je v Valjevu uradnik okrajnega ljudskega odbora moral obiskati prodajalca, da je zbral podatke; da so poročila o zalozah za pretekli mesec v pocerskem okraju izkazovala skoraj trikrat več železa, kakor ga je dejansko bilo; da je ministrstvo za trgovino in preskrbo Srbije prejemalo iz Soko Banje poročila brez vsakršnih podatkov itd.

Nerazumevanje pomena operativne evidencie v trgovini za pravilno vodenje razdeljevanja in menialnega procesa se je širilo ponekod od trgovskega aparata tudi na okrajna in celo republiška vodstva. Namesto, da so se takoj že jeseni resno lotili dela so dolgo in široko razpravljali o tem, ali je dnevna operativna evidenca potrebna ali ne, ali jo je mogoče izpolniti ali ne. Bili so in so še vedno primeri v Dalmaciji, da so se upirali evidenci; v Bosni in Hercegovini so govorili, da je evidenca potrebna, da je pa ni mogoče uvesti; v Črni gori dalje časa niso storili nobenega operativnega ukrepa.

Ena glavnih pomanjkljivosti tako višjih kakor nižjih trgovskih vodstev je, da niti doslej niso še dovolj uporabljala podatkov, ki so jih imela. Nedvomno bi bila operativna evidenca nesmiselna, če bi se ne uporabljala takoj, to se pravi, če bi vodstva na podlagi nje takoj ne storila konkretnih operativnih ukrepov. V tem primeru ne le, da bi ne bila koristna, ampak celo škodljiva ter bi bili ves trud in stroški zanjo nepotrebni. S stalnim, vsakdanjim primerjanjem poročil o prevzemanju, prodaji, plačevanju in zalozah blaga, se pa bomo izognili mnogim škodljivim pojavom, ki so se doslej kazali: v Sloveniji n. pr. vodstva nimajo stalnega pregleda nad zaloga, tako da so zaloge olja po poročilih večkrat večje, kakor v resnici; v vranskem okraju so dodeljevali volnene tkanine, ki jih tam zelo malo nosijo (uprabljajo domače izdelke) itd.

Z boljšo uporabo operativne evidencie bodo republiška in zvezna trgovinska vodstva lahko vsak dan spremljala obtok blaga iz industrije v trgovino, ga enakomerno razdeljevala na trgovski aparat, ugotavljala, ali so plani pravilno izpolnjeni in ali pravočasno storijo ukrepe, ko pride do zastojev v blagovnem obtoku, bodisi zaradi nezadostnih kreditov ali ker ni bil izpolnjen prevozni plan itd. Doslej so zelo slabo izkoriščali podatke, ki so jih prejimali s terena. To je najboljše razvidno iz tega primera: na Hrvaškem že dalj časa v mnogih prodajalnih ni solih, špekulanti pa to izkoriščajo ter podražujejo blago. V naši državi ne le, da imamo dovolj soli, temveč v mnogih večjih centrih nastopajo težave, kako bi jo vskladiščili. Takšnih primerov je še mnogo. (V Zagrebu ni dovolj vžgalic, čeprav je proizvodnja v naši državi popolnoma zadostna.) Kažejo, da cele mesece nihče ni kontroliral, kako se izpolnjuje naročila, to se pravi, da operativna evidenca ni bila dovolj izkoriščena. Na takšne in podobne napake ni zvezno ministrstvo za trgovino in preskrbo dovolj opozarjalo nižjih organov in ni doslej analiziralo in uporabljalo podatkov, ki jih ima.

Operativna evidenca v trgovini bo popolna le tedaj, če bomo z njo mogli spremljati ves menjalni proces, ves obtok blaga med proizvajalci in potrošniki. Zato mora zayajeti vse enote, od največjih trgovskih podjetij pa do krajevnih zadrug in službe delavske preskrbe. Krajevne zadruge pa še po večini niso uvedle operativne evidencie in ne pošiljajo redno desetdnevnih poročil. Zato je mogoče, da blago, ki ga okrajni trgovski organi vodijo kot prodano, leži ponekod neprodano. Potemtakem je uvedba redne operativne evidencie v zadrugah ena najpomembnejših in najnujnejših nalog, zlasti še, ker zadruge imajo čedalje več blaga za prodajo. Potrebujemo praktično pomoč pri vodenju evidencie, pomoč v kadrih, ki jih nekaterim zelo primanjkuje zlasti na Kosmetu. Za zadruge je treba po možnosti poenostaviti način vodenja evidencie.

V operativni evidenci zaostaja prav tako tudi služba za delavsko preskrbo — blago, ki gre skozi to službo ni popolnoma evidentirano. Tako je n. pr. v LR Srbiji evidentirano le 48%, v Bosni in Hercegovini pa 40 do 52% blaga. Na tem sektorju razdeljevanja je operativna evidenca pomembna med drugim tudi zaradi tega, da bi bilo delavstvo hitreje in pravilneje oskrbovano. Samo tedaj, ko imamo na podlagi dnevnih poročil točen pregled o preskrbi v posameznih rudnikih in podjetjih, lahko pravčasno interveniramo, dodelimo ter pošljemo potrebne količine življenjskih potrebščin v kraje, kjer je to potrebno.

Toda kljub temu pomanjkljivostim in napakam, ki se tu in tam pojavljajo, se vendar lahko reče, da se operativna evidenca v trgovini izboljšuje. To potrjuje tudi samo dejstvo, da je pred nekaj meseci v trgovini sploh nismo imeli, zdaj pa obsega v večini ljudskih republik znaten del blaga. Dosedanje izkušnje nas učijo, da se moramo bolj odločno lotiti tega dela, tako da bomo v najkrajšem času izvojevali boljše operativno evidenco, ki bo močno sredstvo v rokah operativcev. Zato je treba poročila pošiljati pravčasno po predpisanih navodilih in obsegati morajo vse količinske evidencie (prevzemanje, prodajo, zaloge, plačila); vse enote morajo enakomerno pošiljati poročila, brez česar ni mogoče plansko voditi izmenjave. Jasno je, da bo to delo v veliki meri odvisno ods trokovnih kadrov, od tega, ali bomo organizirali stalne oddelke, ki se bodo ukvarjali z evidenco in ali bomo usposobili kadre za uspešnejše delo. S tem pa še ni rešeno vse. Naš trgovski aparat in vodstva morajo v operativni evidenci gledati pomemben pogoj za izpolnitev plana ter se odločno boriti, da bo izpolnjena in jo uporabljati.

Operativna evidenca v trgovini mora odigrati ogromno vlogo v planskem letu 1948., v katerem je ena glavnih nalog planske proizvodnje večjih količin industrijskega blaga za široko potrošnjo v mestih in na podeželju. Operativna evidenca bo omogočila pravilno vodstvo izmenjave industrijske in kmetijske proizvodnje, izpolnitev odkupa kmetijskih pridelkov in preskrbo delovnih množic v mestih in na podeželju s potrebnim blagom. Zato mora biti evidenca v trgovini, tako v razdeljevalnem omrežju, kakor tudi v odkupu povsod uvedena in popolnoma urejena že v začetku leta 1948. Edino tako bo lahko izpolnjevala svoje zares velike naloge. (»Borba«.)

Čebelarska zadruga je povečala kapaciteto svoje delavnice

Čebelarska zadruga za Slovenijo, ki je bila ustanovljena avgusta 1945, šteje danes že okrog 7000 članov, to se pravi, da zajema 77% vseh slovenskih čebelarjev, po številu panjev pa celo nad 90%. Letos je zadruga zbrala okrog 60.000 kg medu za potrebe bolnišnic in industrijskih središč ter mest. Zadruga pa ima tudi še druge naloge, tako v pogledu zboljšanja paše, propagiranja prevažanja čebel in v pogledu vzgoje čiste kranjske čebele. Letošnje leto je ustanovila 11 plemenitih postaj, v katerih so vzgojili okrog 1600 matic. Zadruga ima namen matice izvažati tudi v inozemstvo, prav tako pa tudi roje. Po vsejsejmu v Trstu, kjer je razstavljala tudi slovenska čebelarska zadruga, je posebno v Italiji veliko zanimanje za kranjsko čebelo.

Zadruga ima svojo delavnico, v kateri izdelujejo panje in druge čebelarske potrebščine. Letna kapaciteta

PLAN SO DOSEGLI

Tovarna sukna »Tekstilana« v Kočevju je 24. decembra ob 10. uri dopolne izpolnila letni plan proizvodnje kljub velikim težavam v zvezi s pomanjkanjem električne energije, surovin in strokovnega kadra, medtem ko je pri izvenplanskih predmetih plan preseгла za 3,36%. Pravočasno izpolnitev plana je omogočila poštvalnost delovnega kolektiva, uprave in nameščenecv, ki stopajo z novim poletom v drugo leto petletnega plana z obljubo, da bodo plan izpolnili in presešli. (Tanjug.)

Jeseniški plavžarji so dosegli plan. Dne 24. decembra ob 16. uri popoldne so jeseniški plavžarji izpolnili proizvodni plan za leto 1947. V trenutku ko je peč št. 1, spuščala zadnje kg tekočega železa so plavžarji s trikratno salvo naznanili, da so izpolnili svojo nalogo. Po tem znaku so se plavžarji veselili in zadovoljni zbrali okrog peči, nakar jim je za poštvalno delo in doseženi uspeh čestital šef obrata Kuharič Boris, v imenu uprave železarne pa se jim je zahvalil ing. Černivc. V imenu sindikalne podružnice je delavce pozdravil in jim čestital na tem slavnostnem dnevu tov. Kvauc, ki jih je hkrati pozval k še večjemu tempu v prihodnjem letu. (Tanjug.)

Delovni kolektiv Tovarne okovja in pločevinastih izdelkov Bistrica—Limbuš je dosegel svoj plan 24. decembra. Borba za plan pa ni bila lahka, saj je letošnji plan za 19,6 odst. višji od proizvodnje v letu 1939, in to sorazmerno pri istem staležu delavstva, kakor tudi strojnega parka. Poleg težke borbe za plan je delovni kolektiv prevzel tudi obveznost, da s prostovoljnimi delovnimi urami pomaga graditi kovinarsko šolo.

Posebno v poslednjem času je omembe vredna borbenost posameznih oddelkov, ki so delali od 12 do 16 ur dnevno, da bi dosegli cilj, katerega so si zadali.

Istočasno, ko je kolektiv praznoval svojo veliko zmago, se je zavezal, da bo tudi drugo leto izpolnil in še presegl plan, čeprav je za 204,7 odst. večji od letošnjega.

V MARIBORU SO DOGRADILI NOV STANOVANJSKI BLOK

V torek 23. decembra je delovni kolektiv Mestnega gradbenega podjetja v Mariboru v surovem stanju dogradil nov stanovanjski blok v ulici heroja Bračiča. S tem blokom bo Maribor pridobil 40 trisobnih stanovanj, s čemer bo znatno ublažena stanovanjska kriza.

Uspehi gozdne direkcije v Postojni

Delovni kolektiv delavcev in nameščenecv gozdne direkcije Postojna je prejšnjo soboto slavil svojo delovno zmago, predčasno izpolnitev letošnjih planskih nalog. — Plan proizvodnje v vseh gozdnih sortimentih in finančni plan so dosegli že konec novembra.

Na svečani prireditvi, ki se je vršila v prostorih jamske restavracije v Postojni, so bila podana poročila o doseženih uspehih v produkciji v letu 1947., proglašeni so bili udarniki v gozdni proizvodnji ter podeljene pohvale in nagrade zaslužnim delavcem in nameščenecm.

Proslave so se udeležili kot častni gostje zastopniki ljudske oblasti, ministrstva za gozdarstvo, Jugoslovanske armade ter sindikalnih in množičnih organizacij. Prisotno je bilo čez 600 delavcev in nameščenecv ter delovnega ljudstva iz Postojne in okolice.

Direktor gozdne direkcije v Postojni tov. Kržišnik je orisal uspehe delovnega kolektiva.

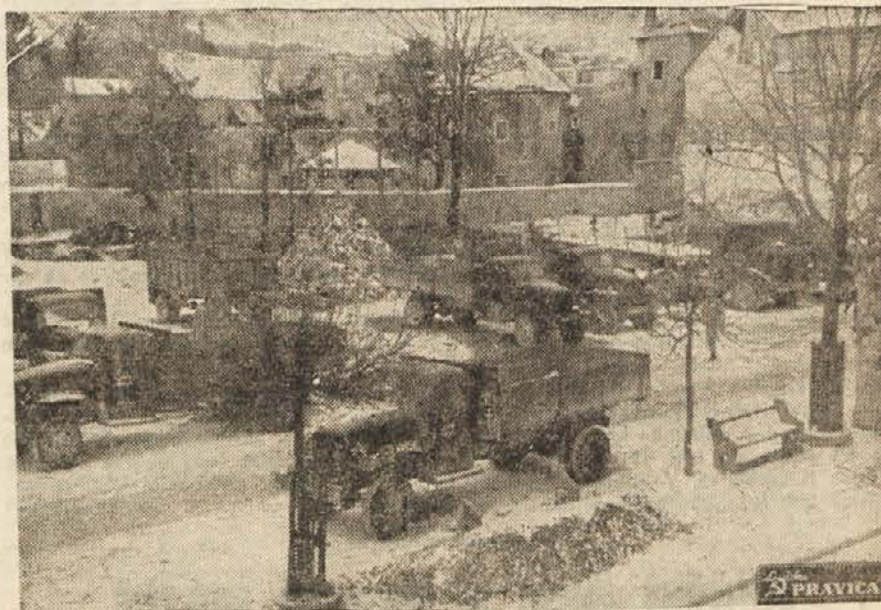
Kljub objektivnim oviram in težavam pri izpolnjevanju planskih nalog je gozdna direkcija Postojna svoj letni plan ne samo predčasno dosegla, temveč ga je v nekaterih sortimentih celo preseгла.

Kamioni so naša skupna last

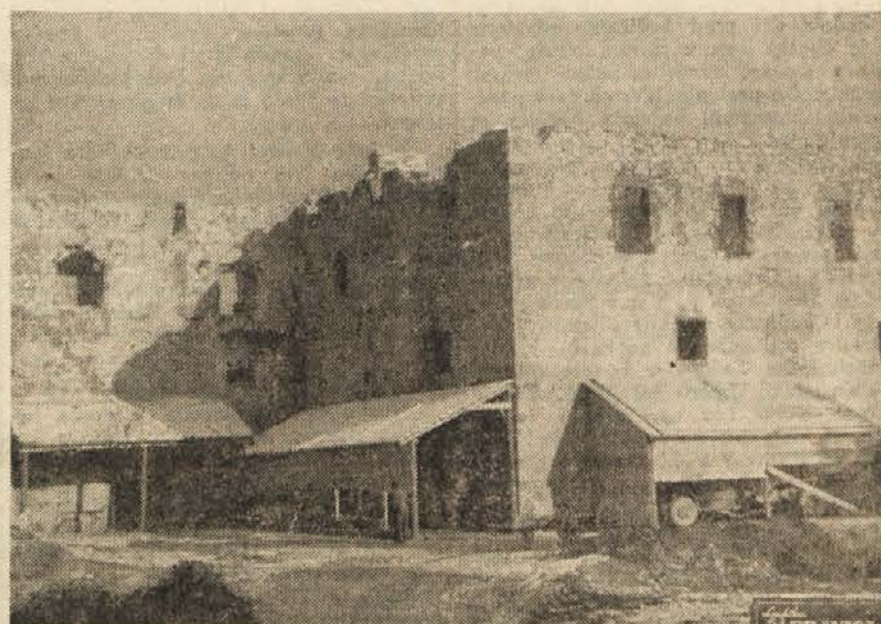
V Ribnici ima gozdno gospodarstvo 19 novih tovornih avtomobilov in še večje število izposojenih, ki so last DAPPS-a in MEPROMA. — Ti parkirajo, oziroma imajo garažo na trgu sredi Ribnice. Ko je nastopil mraz, so se začeli kamioni kvariti. Po drugi strani pa so šoferji, ki bi morali nastopiti službo ob 7 zjutraj, ogrevajo avtomobile tudi do 10. ure do-

kako nujno potrebne so garaže. Dosedaj je šlo v nič že precej deset tisočakov. Gozdno gospodarstvo pa se izgovarja, da je na to že opozarjalo merodajne forume, toda da ni dobilo ugodne rešitve. Izgleda, da bodo avtomobili morali zmrzovati celo zimo.

Pripomnili bi še, da je bil šef letališča v Ribnici pripravljen odstopiti za nekaj

Kamioni gozdne uprave v Ribnici stoje v dežju, mrazu in snegu na trgu

Take garaže ne zaščitijo avtomobilov pred mrazom

podne. Če se torej avtomobil že ne pokvari, pa po več ur stoj neizrabljen. Nič boljše niso spravljene kamioni, ki so last gozdnega gospodarstva. Za te so narejene za podrtim gradom »garaže«, katere pa lahko spravijo kvečjemu 4 avtomobile, 15 pa jih je še vedno brez strehe. Šoferji teh vozov trde, da so opozarjali gozdno gospodarstvo že precej časa,

časa hanger, v katerega bi se spravilo pred mrazom, dežjem in snegom precej avtomobilov. Hanger je še vedno prazen in je to dokaz, da je gozdno gospodarstvo precej brezbržno.

Tako pa je pred šestimi dnevi zmrznil blok pri velikem tovornem avtomobilu, ki stane, če ga že dobiš, več kot 10.000 dinarjev.

Ogledno si dosežena produkcijske planske številke najvažnejših gozdnih sortimentov:

Produkcija:

Jelovi hlopi	156%
Bukovi hlopi	102%
Jamski les	108%
Meška celuloza	115%
Trda celuloza	103%
Železniški pragovi	106%
Drva	134%
Drogovi in piloti	100%
Oglje	102%

Vsi gozdni sortimenti za izvoz so pripravljani za transport ob kamionskih cestah ali pa so že na glavnih lesnih skladiščih. Pravilna ureditev in organizacija prevoza tega lesa s pomočjo okrajnih gozdarskih komisij in ljudskih odborov bo pripomogla pravočasni realizaciji izvoznega plana.

K uspešnemu izpolnjevanju proizvodni planskih nalog v gozdni proizvodnji so prispevale posamezne gozdne uprave: Postojna 42%, Il. Bistrica 28%, Črniče 13%, Idrija 11% in Tolmin 6% od celokupne planske produkcije.

Tudi nego in vzgojo gozdov niso zamemarili. V letu 1947. so pogozdili 850 ha goličev, posejano je čez 300.000 kom. raznih sadik ter posejano okrog 270 kg raznega semena. Mladinski aktiv ljudske mladine v Idriji je samoiniciativno pogozdil 2.500 ha goličev. Uspešno so se borili proti napadu lubadarja, tako da se jim je s skupnimi napori posrečilo zajeti širjenje in zatreti tega gozdnega škodljivca ter zmanjšati škodo na najmanjšo mero.

Za izboljšanje delovnih življenjskih pogojev delavstva in nameščenstva so na novo zgradili v gozdarstvu 10 raznih objektov in naprav in preuredili ter obnovili 16. V lesni industriji so izvedli 19 novogradenj, a 5 stavb so obnovili. Razen tega so dogradili še 10 raznih upravnih in gospodarskih poslopj. Vrednost vseh teh del znaša preko 11 milijonov din.

Za vzdrževanje in popravilo izvoznih cest na svojem območju, v skupni dolžini 215 km, so delali 47.000 ur in nasuli čez 4000 m³ gramozu.

Tudi lesno-industrijski obrati ne zaostajajo za gozdno proizvodnjo. Najboljše rezultate pri izpolnjevanju planskih nalog je dosegel lesno-industrijski obrat »Searpa« v Ilir. Bistrici, ki je svoj letni plan dosegel že 29. septembra. Dne 15. oktobra je bil dosežen tudi proizvodni

nadplan, a 30. novembra so ga že za 18,1% presešli.

Vsi ostali lesno-industrijski obrati so svoj letni plan presešli povprečno za 10%, kar je lep in zaviden uspeh naše lesne industrije.

V znak priznanja za poštvalno izpolnjevanje planskih nalog so ob tej priliki svečano proglašili 6 najboljših članov gozdnih delovnih kolektivov iz gozdne uprave Postojna za udarnike, a 8 ostalih delavcev in nameščenecv je sprejelo nagrade in pohvale. Ostale gozdne uprave pri gozdni direkciji v Postojni bodo naknadno izvršile proglastitev udarnikov ter podelitev nagrad in pohval.

Naslov udarnikov si je priborilo nastednjih 6 gozdnih delavcev: Slefko Jože, Slefko Stefan, Benčina Ivan, Črnigoj Gregor, Črnigoj Josip in Preželj Jakob, ki so vsi preseglali postavljene norme za povprečno 40%.

Novo proglašena udarnika Benčina Ivan in Črnigoj Josip sta bila deležna še posebne pohvale in nagrade za letošnje dosežene delovne uspehe. Izdelala sta v letošnjem letu čez 1100 m³ lesa.

Gozdna direkcija Postojna ima med svojimi delovnimi kolektivi dosedaj že 53 udarnikov, nadalje 2 novatorja ter 216 poveljenih in 341 nagradjenih delavcev. Izredno poštvalnost pri izvrševanju planskih obveznosti so pokazali tudi šoferji pri gozdni direkciji v Postojni, ki so v zadnjih 5 mesecih prispevali skupnosti 4 milijone delovnih ur in prevozili 236.500 km, kar predstavlja 6 kratno pot okoli zemlje.

Po razdelitvi nagrad so udarnikom in poveljenim čestitali in govorili še zastopniki okrajnega sindikalnega sveta iz Postojne, glavne direkcije republiških gozdnih gospodarstev inž. Funkl in inž. Kerin. Govorniki so poleg priznanja nad doseženimi uspehi orisali tudi politično gospodarski pomen, gospodarskih zmag primorskega ljudstva.

Izkušnje letošnjega prvega planskega leta nam bodo vzpodbuda za premarovanje bodočih težav in za uspešno izvedbo naših bodočih gospodarskih nalog v petletki. Visoka zavest do socialističnega dela, do naše ljudske oblasti, ki ste jo pokazali, nam je najsigurnejši porok, da bomo našo prvo petletko tudi zmagovito dosegli in preseglit, je med ostalim izjaval tov. inž. Funkl.

Iz gospodarskih zmag primorskega delovnega ljudstva v borbi za ustvaritev plana se kalijo in gradijo novi kadri, novi načini socialističnega dela, ki bodo preoblikovali našega delovnega človeka ter ga pripeljali v srenejšo in boljše bodočnost. Rado Grličarjev

V Ljubljani grade moderen dečji dom

Konec avgusta t. l. so pričeli v Ljubljani graditi nov moderen dečji dom. Gradnja doma, ki bo zrastle v bližini splošne bolnišnice je prevzelo mestno gradbeno podjetje »Megrad«. V zelo kratkem času je to podjetje zgradilo prvi del trodelnega trakta. Uslužbenci bolnice so ob prostem času pomagali graditi, v želji, da bi čim prej namestili v ta dom novorojenčke in malčke najpotrebnejših mater.

Poslopja novega doma bodo vezana med seboj v obliki podkve. Glavno poslopje bo imelo dva oddelka. V prvem bodo nameščeni otroci od enega do treh let, v drugem pa dojenčki. Za otroke in dojenčke bodo v domu pripravili 150 postelj. Vse sobe bodo vezane s terasami tako, da bodo otroci poleti ves dan, pozimi pa več ur na svežem zraku. Sobe bodo deljene s steklenimi stenami tako, da bodo imele otroške negovalke pregled skozi vse sobe. Po dve in dve sobi bosta imeli moderno kopalnico, kjer bodo vsak dan dojenčke kopali. Za otroke od enega do treh let bo velika jedilnica in igralnica. V igralnici bodo namestili tudi ležalnike za popoldanski po-

čitek malčkov. V II. nadstropju bo urejen velik solarij za obsevanje otrok pozimi, poleg pa bo telovadnica, opremljena z lestvicami, stopničkami, malim toboganom, gugalnico in z drugim, njihovim starosti primernim fizikalnim orodjem. V spodnjih prostorih bodo uredili moderno otroško kuhinjo s sterilizatorji, hladilnimi omarami itd. Poleg bodo gospodinjiski prostori s pralnico, sušilnico, likalnico in šivalnico.

V drugem manjšem poslopiju bodo pisarne, sprejemnice, skladišča, laboratorij in sobe za dežurne zdravnike. V tretjem poslopiju bodo spalnice za matere z veliko jedilnico. V pritličju bo kuhinja za odrasle in potrebni stranski prostori. V drugem nadstropju bodo spalnice za sestre.

Okoli poslopij bodo uredili velik vrt z igriščem, ki bo imel vrtiček in majhen vodni bazen.

Novi dom bo eden največjih in najlepših v novi Jugoslaviji in bo nudil socialno-zdravstveno zaščito našim najmlajšim in najpotrebnejšim brezdomnim otrokom kakor tudi vsem potrebnim mladim materam. (Tanjug).

Dijaški dom v Novem mestu je dobil nove prostore

Zadnje dni pred božičnim odmorom se je dijaški dom v Novem mestu preselil v dvajset minut oddaljeni Šmihel. Samostansko poslopje, kjer so se v predaprilski Jugoslaviji vzgajala dekleta za življenje med zidovi, je dal prosvetni oddelek okrajnega ljudskega odbora v Novem mestu preurediti za internat. Tako je dobilo 130 gojencev in gojenk nov dom. Vse čase po osvojenosti so imeli gojenci zasilne prostore v frančiškanskem samostanu, gojenke v osnovni šoli, kuhinja pa je bila v Sindikalnem domu. Gradbeno podjetje »Krkas«, ki je začelo v septembru s popravili, je dokončalo delo. Te dni se bo preselila še kuhinja, tako bodo vsi prostori pod skupno streho. Tov. uprava, ki je vodila vsa dela pri preureditvi bombardiranih prostorov v traktu šmihelkega samostana, je pokazala vso požrtvovalnost in smisel za čim boljše udobnost gojencev in gojenk. Dom vodi že od ustanovitve 12 velikih sob je sprejelo pod streho dobršen del gimnazijcev in nekaj gojenk ter gojencev gospodarske šole. Za preureditev prostorov je okrajni ljudski odbor nakazal nad 200.000 din izrednega kredita. Sicer so hoteli dijake in dijakinje že lansko leto preseliti v

neurejene prostore, vendar je uprava uvidela, da morajo imeti dijaki čim bolj udobno stanovanje, da bodo lahko dali vse sile za študij in za drugo delo v internatu.

Skrbetveni svet in patronat sta lansko šolsko leto odlično izvršila svojo nalogo. S prispevki patronata se je tako rekoč dom vzdrževal. Mnogo dijakov je bilo brezplačno v domu. Masovne organizacije: AFZ, sindikati, OF odbori v mestu in okolici so pridno nabirali prispevke za revne gojence. Hrana v domu je vedno dobra, okusna in tečna. Uprava se trudi, da nudi gojencem vse, kar je v danih okoliščinah mogoče.

Mladinska organizacija v domu bo morala poživiti svoje delo. Uprava bo skupno z okrajnim odborom LMS, internatskim mladinskim kolektivom uredila vsa vprašanja, ki zadevajo dijaški dom v upravnem, kakor tudi v vzgojnem pogledu. Pod skupno streho združena internata bosta laže delovala.

Poslopje, kjer se je v predaprilski Jugoslaviji vzgajala samo mladina tistih, ki so lahko drago plačevali vzdrževalno, bo sedaj nudilo streho mladini delavca, kmetja in delovnega inteligenta.

PRED II. KONGRESOM AFŽ JUGOSLAVIJE

Žene iz Maribora — okolice so prevzele v predkongresnem tekmovanju naslednje obveznosti: predvsem bodo poživile organizacijo AFŽ in postavile 24 novih krajevnih odborov AFŽ. Povezale se bodo čim tesneje z Osvobodilno fronto in vložile vse sile, da pritegnejo tudi ostale žene, ki doslej še niso sodelovale. Preko žime bodo organizirale 4 večje in 6 manjših tečajev, v bralne krožke bodo pritegnile 600 žena in organizirale 80 predavanj. Skrbele bodo za mladoletne otroke, ki so brez staršev. Nabirale bodo prispevke za primorske otroke in skrbele tudi za redno plačevanje davkov. Število naročnic za »Kmečko ženot budo pa dvignile najmanj za 100 novih naročnic.

Na jesenskih centrih so bili množični sestanki žena. Povsod so pristopile k organizaciji delovnih brigad, ki bodo med seboj tekmovali. Ustanovljajo tudi pevski zbor. V ta namen se je že prijavilo 27 tovarišic. V januarju bodo pričele s kuharskim tečajem, trije centri pa že vodijo tedenski študij oziroma bralne večere. Tudi na predavanju o vzgoji se pridno pripravljajo.

V Ribnem so žene pridobile 12 novih naročnic za »Kmečko ženot, ki so plačale celoletno naročnino v naprej.

Žene Blejske Dobreave bodo pritegnile k delu vse tiste žene, ki še danes stoj-

ob strani, organizirale dom igre in dela in prispevale 1000 ur prostovoljnega dela. Tudi študirale bodo pridno. Dober zglede so jim dale žene iz Lipe, ki polnoštevno obiskujejo bralne krožke. Prisostvovalce bodo vsem mladinskim sestankom, da se bodo seznanile z delom mladine. Poživile bodo zadruge. Za primorske pionirje pa so zbrale 584 din.

V Trboveljskem okraju so bili množični sestanki žena. Tako so žene iz Župe pri Trbovljah sklenile, da bodo s 500 urami prostovoljnega dela podprle elektrifikacijo vasi. Isto bodo storile za gradnjo ceste.

V Doboveu se žene posebno zanimajo za sadjarstvo in socialno-zdravstvene probleme. V tem smislu so si postavile načrt dela za mesec dni vnaprej.

V Krnicah pomagajo žene na razširitvi vaške ceste.

Delavke na Dobrni pa so sklenile, da se bodo predvsem zavele za nove mlade delavke, ki svojega dela ne opravljajo tako, kot bi ga lahko. Sklenile so, da bo vsaka izkušana delavka ušla mlajšo tovarišico. Tudi se bodo posvetovale, kje bi lahko zamenjale možko delovno silo z žensko. Širile bodo list »Naša žena«, »Obzornik« in drugo časopisje. Udeleževale se bodo predavanj Ljudske univerze in skrbele za dopisništvo.

V Trbovljah je bila ustanovna skupščina Zveze borcev NOB

V Trbovljah je bila v nedeljo ustanovna skupščina okrajnega odbora Zveze udeležencev narodno osvobodilne borbe. Skupščine se je udeležilo nad 100 delegatov krajevnih odborov zveze iz Zagorja, Hrastnika, Trbovelj, Radeč, Lok in Kisovca.

Po uvodnih besedah predsednika iniciativnega odbora Ribiča Lojzeta je pozdravil skupščino delegat republiškega odbora Zveze borcev tov. Borštinar Jože, minister za promet pri vladi LRS. V svojem govoru je nakazal pomen Zveze.

V diskusiji so udeleženci NOV dali predlog za organiziranje treh delovnih

brigad, ki bodo pomagale pri gradnjah v bodočem letu. Sklenili so, da mora organizacija pritegniti vse, ki so se udeležili NOB. Vse partizanske grobove, ki so še tu pa tam zapušteni, bodo uredili s primernimi spomeniki.

Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor s predsednikom tov. Ribičem Lojzetom na čelu.

S skupščine so poslali pozdravne resolucije maršalu Titu, tov. Mihi Marinku, CK KPJ in CK KPS, centralnemu odboru Zveze borcev v Beogradu in republiškem odboru Zveze borcev v Ljubljani.

KLO Strehovci je dosegel pravico dodatne udeležbe na pobrani dohodnini

Po poročilu finančnega oddelka okraja Dolnja Lendava z dne 23. 12. je krajevni ljudski odbor Strehovec dosegel 95,3% vplačil po korigirani odmeri za leto 1946. In 1947.

Predpisa davka za l. 1946 znaša 280.257 din za l. 1947 znaša 216.332 din, skupno 496.589 din. Na račun teh predpisov je bilo poravnano:

za l. 1946	256.623 din
za l. 1947	216.332 din, kar znaša skupno 472.955 din ali
93,3%	skupnega davčnega dolga.

Krajevni ljudski odbor Strehovec, kjer prevladujejo mali kmetje, je tako prvi v Sloveniji, ki je dosegel pravico na 10% dodatno udeležbo na pobrani dohodnini. Ne dvomimo pa, da bo še do konca leta razširil tudi onih 4,7% zaostanka ter tako dosegel 100% uspeh, ter s tem še zvišal svojo udeležbo.

Zakon o stanovanjskih in poslovnih prostorih

Ljudska skupščina LR Slovenije je na svojem drugem rednem zasedanju dne 16. decembra sprejela zakon o pritrdivi, spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih in poslovnih prostorih z dne 26. junija 1946. Spremenjeno in prečiščeno besedilo zakona je objavljeno v Uradnem listu LRS z dne 20. decembra. Najvažnejše določbe dopolnjenega in spremenjenega zakona so naslednje:

Stanovanjski organi

S stanovanjskimi in poslovnimi prostori razpolagajo organi, pristojni za reševanje stanovanjskih zadev po tem zakonu. Le v stavbah, ki jih upravljajo državni organi (ustanove, podjetja) in so namenjena njih delavcem in nameščencem, razpolagajo s stanovanjski organi v sporazumu s sindikalno podružnico. Organi za reševanje stanovanjskih zadev (stanovanjski organi) so v prvi stopnji izvršilni odbori ljudskih odborov, ki opravljajo svoje posle bodisi sami ali po stanovanjskih komisijah, ki se ustanovijo pri izvršilnih odborih večjih mest in delavskih središč oziroma industrijskih in rudarskih krajev. V vseh drugih krajih, vaseh in manjših mestih pa opravljajo posle stanovanjskega organa izvršilni odbori oziroma izvršilni organi. Sestav stanovanjskih komisij določijo mestni (krajevni) izvršilni odbori.

Stanovanjski organi druge stopnje so okrajni izvršilni odbori, v mestih, ki so izven okrajev (Ljubljana, Maribor, Celje), pa višje stanovanjske komisije pri mestnih izvršilnih odborih. Stanovanjski organi druge stopnje odločajo o pritožbah zoper odločbe stanovanjskih organov prve stopnje.

Splošne določbe

Brez poprejšnjega pristanka stanovanjskega organa ni dovoljeno: 1. vseliti se v stanovanje ali poslovne prostore, bodisi prazne ali nezadostno zastedene; 2. oddati v najem ali podnajem stanovanjske ali poslovne prostore, jih zamenjati ali na drug način prepustiti drugemu; 3. spremeniti stanovanjske prostore v poslovne prostore ali stanovanjske oziroma poslovne prostore tako spremeniti, da postanejo manj izrabljivi.

Dovoljeno je pa posamezne opremljene sobe oddati v podnajem; o tem mora najemodajalec v treh dneh po vselitvi podnajemnika obvestiti stanovanjski organ in navesti podatke o doseganju stanovanja podnajemnika. Stanovanjski organ sme tako podnajemno pogodbo razveljaviti in odrediti izselitev podnajemnika, če podnajemnik nima pogojev za dodelitev stanovanjskega prostora.

Niče ne sme imeti v istem kraju ali v raznih krajih več kot eno stanovanje. Družina premeščene državnega službenca sme obdržati sedanje stanovanje, dokler se uslužbenec v novem službenem kraju ne dodeli družinsko stanovanje.

Najemne in podnajemne pogodbe o stanovanjskih in poslovnih prostorih se smejo odpovedati ali na zahtevo ene stranke razveljaviti samo iz naslednjih razlogov: a) če hišni lastnik nujno potrebuje stanovanjske ali poslovne prostore zase ali za svojo ožjo družino (zakonskega druga, neprekrbljene otroke in neprekrbljene starše); b) če je hišni lastnik država, družbena ali politična organizacija in je stanovanje nujno potrebno za hišnega upravitelja; c) če so potrebna znatna popravila poslopja in je izpraznitev potrebno; d) če najemnik namenoma ali iz malomarnosti kvari prostore; e) če najemnik, njegovi sostanovalci ali podnajemnik vzdržujejo v stanovanju javno nemoralo ali pohujšljivo življenje, oziroma dopuščajo, da delajo to drugo, ali če s ponovnim močnim razgrajanjem sostanovalce znatno nadlegujejo (v takem primeru se najemniku dajo druge na razpolago le najnujnejše potrebni prostori); f) če najemnik ali član

njegove družine neizzvani zagreše tako kaznjivo dejanje proti najemodajalcu ali članu njegove družine, ki onemogoča znosno skupno življenje; če to stori podnajemnik ali član njegove družine, lahko hišni gospodar zahteva izselitev podnajemnika in njegove družine.

O upravičenosti odpovedi ali razveljavljenja najemne pogodbe odloči sodišče. Sodno odločbo pa izvrši stanovanjski organ prve stopnje, ki hkrati dodeli izseljeni stranki druge prostore.

Hišni lastnik oziroma njegov zastopnik mora vsako nameravano izselitev najemnika, najemodajalca pa izselitev podnajemnika prijaviti stanovanjskemu organu najmanj osem dni pred izselitvijo, nenadno izselitev pa v 24 urah.

Dodeljevanje stanovanjskih in poslovnih prostorov

Prazna stanovanja oziroma prazne stanovanjske dele dodeljuje stanovanjski organ. Pri dodeljevanju praznih stanovanj oziroma praznih stanovanjskih delov se vpošteva število, starost, spol, zdravstveno stanje in socialne razmere družinskih članov, kakor tudi značaj in kraj zaposlitve hranilcev družine.

Prazne poslovne prostore dodeljuje stanovanjski organ upoštevaajoč socialne razmere tistega, ki se za poslovni prostor poteguje, ter predmet in obseg poslovanja.

Utesnitev

V nezadostno zasedenih stanovanjih sme stanovanjski organ uživalcu stanovanja (lastniku, najemniku itd.) odvzeti del stanovanja in ga nakazati drugemu kot sostanovalcu, upoštevaajoč dejansko možnost delitve stanovanja, število, starost in spol družinskih članov ter poklic uvažalca in njegovih družinskih članov. V primerih nujne potrebe sme odrediti tudi souporabo kuhinje. Če se stranki ne sporazumejo glede načina souporabe kuhinje, odloči stanovanjski organ. Stanovanjski organ sme, če so za to dani drugi pogoji, tudi odrediti, da se vselijo v opremljene sobe nezadostno zasedenega stanovanja podnajemniki.

Po potrebi sme stanovanjski organ, če gre za nezadostno ali neprimerno zasedeno stanovanje, izvesti preselitev. Hkrati nakaže dosedanjemu uvažalcu druge primerne stanovanjske prostore (stroške za preselitev plača tisti, na čigar zahtevo ali prošnjo se preselitev izvrši). Tak ukrep pa ni dovoljen proti uvažalcu stanovanja, ki stanuje v lastni hiši. Njega je mogoče le utesniti.

Prisilna izselitev

Stanovanjski organ prve stopnje sme odrediti prisilno izselitev: a) osebe, ki se brez dovoljenja vselijo v stanovanjske ali poslovne prostore; b) osebe, ki so stanovanjske ali poslovne prostore očitno dobile zaradi svojega poklica ali položaja, dobljenega med okupacijo, osebe, ki so se zatekle pod zaščito okupatorja, ter družin, katerih člani so bili razglašeni za vojne zločince ali so pobegnili v inozemstvo (takim osebam oziroma družinam se dodelijo najnujnejše potrebni stanovanjski oziroma poslovni prostori).

Stanovanjski organ druge stopnje sme odrediti izpraznitev zasedenih stanovanj, poslovnih prostorov ali zgradb, ako je to v interesu državnih uradov, državnih gospodarskih podjetij in ustanov ali vojske.

Niče, razen podnajemnikov, ki nimajo pogojev za dodelitev stanovanjskega prostora, in osebe, ki se vselijo brez dovoljenja, ne sme biti izseljen, dokler mu stanovanjski organ ne da na razpolago drugih ustreznih prostorov.

V primeru odrejene preselitve in neprimerno zasedenih stanovanj in v primeru izpraznitve stanovanj, poslovnih prostorov ali zgradb v interesu državnih uradov, podjetij, ustanov ali

vojske, plača vse stroške za preselitev tisti, na katerega zahtevo ali prošnjo se izvrši. V primeru prisilne izselitve oseb, ki se brez dovoljenja vselijo, ali oseb, ki so prostore dobile zaradi svojega poklica ali položaja, dobljenega med okupacijo, osebe, ki so se zatekle pod zaščito okupatorja, in družin, katerih člani so bili razglašeni za vojne zločince ali so pobegnili v inozemstvo, kakor tudi v primerih izselitve na podlagi pravnomočne sodne odločbe, plača stroške izseljena stranka.

Preurejanje stanovanjskih prostorov v poslovne

Stanovanjski organ druge stopnje sme na temeljnem prošnji izjemoma inčasno dovoliti preureditev stanovanjskih prostorov v poslovne prostore in njih uporabo v nestanovanjske namene, če je to neobhodno potrebno, da se zavarujejo pogoji za življenjski obdobje proslila. Prav tako lahko dovolijo državnim uradom, podjetjem in ustanovam družbenih in političnih organizacij ter vojski preureditev stanovanjskih prostorov v poslovne, če je to potrebno. Kdor samovoljno preuredi stanovanje ali del stanovanja v poslovne prostore, mora vzpostaviti prejšnje stanje v roku, ki mu ga določi stanovanjski organ uradno ali na predlog hišnega lastnika.

Postopek

Prošnje in predlogi o stanovanjskih zadevah se vlagajo pismeno ali dajo ustno na zapisnik pri stanovanjskem organu prve stopnje. Če je po zakonu za odločanje pristojen stanovanjski organ druge stopnje, mora organ prve stopnje poslati prošnjo s svojim poročilom in predlogom stanovanjskemu organu druge stopnje.

Stanovanjske komisije odločajo v triletnih senatih z večino glasov. Od odločanja je izključen, kdor je s prizadeto stranko v sorodstvu ali svaštvo do četrtega kolena.

Zoper odločbo stanovanjskega organa prve stopnje se sme nezadovoljna stranka pritožiti na stanovanjski organ druge stopnje, ki določa dokončno, če pa je bil za odločanje v prvi stopnji pristojen stanovanjski organ druge stopnje, je zoper njegovo odločbo dopustna pritožba na ministrstvo za komunalne zadeve. Pritožba se mora vložiti v treh dneh po vročitvi odločbe, in sicer pri tistem stanovanjskem organu, ki je odločbo izdal. Stanovanjski organ prve stopnje sme na pritožbo svojo odločbo spremeniti in izdati novo v treh dneh po prejemu pritožbe, če pa tega ne stori, mora v treh dneh predložiti pritožbo e spisi stanovanjskemu organu druge stopnje v rešitvi in dati potrebna pojasnila in pripombe k trditvam pritožbe.

Prisilno izvršitev odločbe o stanovanjskih zadevah po tem zakonu odredi stanovanjski organ prve stopnje na predlog stranke, v katere korist je odločba izdana, oziroma uradoma, kjer to zakon določa. Odločba, ki se izda na predlog stranke, ugasne, če stranka ne predlaga izvršitve v 15 dneh po pravomočnosti odločbe. Prisilno izvršitev opravijo organi narodne milice.

Kazni

Kršitve tega zakona se kaznujejo z denarno kaznijo do 15.000 din ali s prisilnim delom brez odvzema prostosti do deset mesecev. Kazni izrekajo stanovanjski organi, ki so pristojni za odločanje na prvi stopnji. Proti izreku kazni je dopustna pritožba kakor proti odločbi stanovanjskega organa.

Stranka, ki se pritožuje očitno samo iz nagajivosti ali zaradi zavlačevanja, se kaznuje z denarno kaznijo do 1500 din, ki jo izreče stanovanjski organ druge stopnje.

Zakon pooblašča vlado LRS, da izda predpise o ureditvi najemnin za stanovanjske in poslovne prostore, ministrstva za komunalne zadeve pa, da izda natančnejše predpise in navodila za izvajanje tega zakona.

KRATKE GOSPODARSKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

V Slavoniji bodo gradili moderne mlinske. Med vojno je bila približno polovica mlinov v Slavoniji in Baranji več ali manj poškodovana. Obnova je zahtevala precej truda in žrtv. Doslej so popravili 13 velikih, najhujše poškodovanih mlinov. Popravili so pa tudi številne manj poškodovane mlinske. Mnogo mlinov so mehanizirali. Letos so začeli obratovati veliki mlini: parni v Vinkovcih in Belem Manastiru, na električni pogon v Osijeku, Križevcih, Kutini Grubišnem polju, Veliki Kopanici in Podravski Slatini. V Bjelovaru so pa parni mlin preuredili na električni pogon. Zdaj se pripravljajo na zgraditev 7 velikih modernih mlinov. Zgradili jih bodo v Slavonskem Brodu, Osijeku, Vinkovcih, Našicah, Djakovu, Pitomači in Virovitici.

Gospodarski uspehi v prvem letu petletke v Bosni in Hercegovini. Naloge poljovne graditve v Bosni in Hercegovini so najbrž najtežje v primeri z vsemi drugimi ljudskimi republikami. Vedeti je treba, da je bilo med vojno razdejanih 87 tisoč 115 poslopij. Samo leto 1946. so obnovili 32.686 poslopij. Za leto 1947. je bila določena obnova 29.452 poslopij. Razen podeželskih naselij obnavljajo tudi mesta: Rogatica, Prozor, Mekonjč-grad, Bihač itd. Posebno pomembna naloga je bila obnova industrije. Do konca l. 1946. je bilo obnovljenih okrog 50 tovarn. Ponovno so odprli 5 rudarskih obratov. Popravili so elektrarne in začela je obratovati hidrocentrala v Bogatičih. Zgradili so 450 mostov inpopravili 236 km cest.

Število živine narašča: povečalo se je število goveda za 29.680, konj za 6555, prašičev 7484, koč 7822, ovac 234.000 itd. Pri notranji kolonizaciji je prejele 9000 družin zemljo. Dvignila se je tehnična raven kmetijstva, ki je med drugim prejele 17.000 plugov.

300 mostovnih konstrukcij je montiralo podjetje »Viadukte« v Zagrebu. V prvem letu petletke je to podjetje mnogo prispevalo za obnovo. Montiralo je 300 železnih mostovnih, med njimi mnogo večjih, kakor na primer most v Karlovcu. Letos je zgradilo 49 betonskih in 19 železobetonskih objektov. To podjetje je tudi reguliralo Savo na odseku med Jesenicami in Ruzgicami.

Rudarji v Kakinju so dobili stanovanja v novih hišah. V tem rudarskem kraju židajo tudi zdaj več stanovanjskih hiš za delavstvo. Gotovi sta dve veliki moderni stanovanjski hiši, dve najimi pa dogotavljajo. Za ta dela so porabili 4 milijone dinarjev. Razen tega so zgradili 12 manjših hiš, devet so jih pa začeli zidati. Ob rudniku so zgradili dve večji baraki z začasnimi stanovanji za samske delavce. Tam se je nastanilo 360 delavcev. Novo delavsko naselje, ki se je začelo razvijati, se razlikuje od starega kraja že od daleč po higienski in estetski ureditvi. Nedavno so se delavci vselili v prve nove hiše.

Proizvodnja grafične industrije na Hrvaškem je za 50 odstotkov večja od predvojnne. Grafična industrija na Hrvaškem je sredi decembra izpolnila svo-

jo proizvodno nalogo za leto 1947. To je tem pomembnejše, ker je njena proizvodnja za 50 odstotkov večja od predvojnne. Na prvem mestu med hrvaškimi grafičnimi podjetji so zagrebški.

Velika melioracijska dela ob Savi v novogradiskem okraju. Med petletko bodo tam meliorirali veliko Crnac—polje. Ljudstvo je pa bilo zaposleno pri prostovolnih delih že v preteklem letu. Vrednost prostovoljnega dela znaša 4 milijone dinarjev. Gradili so savski nasip med Orliavo in Rešetarico in Rešetarico ter Trnavo. Nasip varuje pred poplavamj okrog 9000 oravlj zemlje.

Velika konopljarina in predelovalnica lanu v Lužanih pri Slavonskem Brodu gotova. To je ena največjih konopljarin v LR Hrvatski. Prihodnje leto bodo obrat že razširjali ter izpopolnjevali. Zgradili bodo tudi delavске stanovanjske hiše.

Reška rafinerija mineralnih olj je ustanovila tehnikum. S tem je rešeno vprašanje izobrazbe strokovnih delovnih moči. Pouk bo trajal tri leta in bo tudi praktičen, ne le teoretičen. Tehnikum bo imel tri oddelke: kemični, strojni in elektrostrojni.

Beograd ima 2751 udarnikov. V novembrskem tekmovanju je bilo v beograjskih podjetjih proglašeno 2751 udarnikov, 39 iznajditeljev in 137 racionalizatorjev. Petnaest velikih delovnih kolektivov je izpolnilo svojo letno proizvodno nalogo 50 dni pred rokom, nad 30 kolektivov pa 20 dni prej.

Slovinci v tujini in njihova repatriacija v letu 1947

Izseljevanje Slovencev zaradi gospodarskih prilik sega že v prvo polovico preteklega stoletja. Prvi naši ljudje so šli v Brazilijo, kjer so delali na plantažah kave, kavčuka, sladkorja, bombaža, pri izsekavanju pragozdov, izsuševanju močvirij, torej pri najtežjih delih. Ti prvi slovenski izseljenci so bili večinoma Primorci. Ker so odšli od doma pred narodnim prebujenjem, so se kmalu porazgubili med drugorodci ter se raznarodili, tako da danes že težko najdemo o njih sledove.

Pred odhodom vlaka iz Marseille

Drugi močan val izseljevanja se je začel okrog leta 1890. in je trajal vse do prve svetovne vojne. Iz vseh jugoslovanskih pokrajin, zlasti najbolj pasivnih krajev: Istre, Slovenskega Primorja, Like, Hrvaškega Zagorja, Dalmacije in Črne gore so za zaslužkom v prekomorske dežele odhajali naši obubožani kmetje, to je nekvalificirana delovna sila. V tujini so delali v rudnikih in gozdovih, pri gradnji železnic in cest, na plantažah. Po razsulu avstro-ogrške monarhije je nadaljevala bivša Jugoslavija glede izseljevanja v bistvu staro politiko. V zapadne države je pošiljala ceno delovno silo, s čimer se je doma znebila nezadovoljnih delovnih množic in prihajala preko njih do deviz.

Izseljevanje je bilo tipično gospodarskega značaja, vendar pa ni mnogokrat manjkalo tudi političnih momentov. Po letu 1924, se je na primer po napadu orjunašev v Trbovljah in zaradi preganjanja delavskih organizacij izselilo mnogo rudarjev z družinami v druge evropske države.

Danes lahko računamo, da je v tujini še okrog 700.000 Jugoslovancev, od teh nad 300.000 Slovencev. Največ jih je v ZDA, Argentini, Braziliji, Kanadi in Avstraliji. Precej Slovencev, zlasti primorskih Slovencev, je v Egiptu.

Ko je Amerika po prvi svetovni vojni začela omejevati doseljevanje, so se usmerili naši ljudje v Francijo, Belgijo, Vestfalijo in Nizozemsko. Povsod, kjer koli so, dokazujejo svojo povezanost z domovino s tem, da ustanavljajo svoja društva, gojijo slovensko pesem in besedo, izdajajo časopise in so izmuznjeni vereni tolač o ogromnih naporov naših narodov, da so si izbojevali politično in gospodarsko neodvisnost.

Prve organizacije med našimi izseljenci so bila razna podporni društva, ki so jih bili izseljenci ustanavljali za pomoč v boleznih, v primeru nezgode ali smrti, ker Amerika do Roosevelta ni imela socialnega zavarovanja in ga je še ta le deloma ustanovil. Iz teh prvih podpornih društev so se počasi razvile močne sindikalne, politične in kulturne organizacije; zlasti so politično zavest med našimi izseljenci utrjevali napredni sindikati.

Za razvoj organizacijsko-političnega življenja je bil največjega pomena izseljeniški tisk. Jugoslovani in zlasti Slovenci izdajajo v tujini mnogo časopisov. To so organi množičnih organizacij, ki so najmočnejše v ZDA, ker je tam zbrano največ industrijskega delavstva v velikih skupinah na enem mestu.

V ZDA so napredni Slovenci združeni v SANS-u (Slovenskem antifašističnem narodnem svetu). Izdajajo več svojih listov. — V Argentini je pred vojno izhajalo mnogo časopisov, ki so pa bili največkrat kratkotrajni. Tjakač so bežali po nastopu fašizma zlasti primorski Slovenci, ki so si tudi tam ustanovili »Ljudski odere« in izdajali »Delavski list«. Kljub

številnim prepovedim in preganjanju sta se oba do danes obdržala. Največje slovenske organizacije, združene v »Slovenskem svetu«, so se v letošnjem maju včlanile z ostalimi Jugoslovani v Centralnem svetu Jugoslovancev v Argentini. — V Kanadi so napredni Slovenci združeni v Zvezi kanadskih Slovencev in izdajajo list »Edinost«. Tudi ta organizacija se je pridružila osrednji jugoslovanski organizaciji »Viječu kanadskih južnih Slovencev«. — V Braziliji so se jugoslovanski izseljenci hoteli združiti v enotni organizaciji »Yougoslavos unidos no Brazil«, kar pa ne bomo mogli prepre-

čiti. Slovenci imajo društvo »Naš dom« in ne izdajajo nobenega lista, ker brazilska vlada ne dovoljuje časopisov v tujih jezikih, tako da so izseljenci tam še do danes brez listov. — V Franciji so Slovenci včlanjeni v »Udruženju Jugoslovencev v Franciji«, v Belgiji pa v »Slobojni Jugoslaviji« in izdajajo skupaj list »Nova Jugoslavija«.

Poleg naprednih izseljeniških organizacij skušajo povsod tudi reakcionarji vzdrževati svoje. Te vodijo v Ameriki predvsem bivši poslanik Fotič, pobeželi ustaši in domobranci ter katoliška duhovščina. Ti izdajalci izgubljajo vedno bolj tla med izseljenci, ki ne verjamejo njihovim lažem o novi Jugoslaviji, temveč se vedno tesneje oklepajo naprednih organizacij. Reakcionarni elementi so se v očeh izseljencev razkrinkali že med vojno, ko so hoteli sredstva, zbrana med izseljenci za Rdečo armado in NOV, izrabiti v svoje temne namene.

Domovina se je vseh naših ljudi, raztresenih po vseh deželah sveta, takoj ob osvoboditvi spomnila in jih pozvala, naj se vrnejo in pomagajo ustvariti lepše življenje delovnih ljudi. Obenem je vzpostavila z njimi živahne kulturne stike, ki zelo pospešujejo obojestransko spoznavanje in razumevanje. S tem se na najboljši način hitro razkrinkavajo laži, ki jih skuša širiti reakcija v inozemstvu proti naši ljudski državi.

Tudi množične organizacije imajo v izseljenci živahne stike; zlasti velja to za žene. Glede mladine bi pa morali biti etiki živahniji, ker se je mladina naših izseljencev od vsepovsod navdušeno odzvala vabilu za delo na mladinski progi, kar dokazuje, da se živo zanima za novo Jugoslavijo. Iz nekaterih dežel, kakor na primer iz Francije, se je izseljeniška mladina udeležila dela na progi v brigadah, v Ameriki, od kod mladina zaradi velike oddaljenosti ni mogla priti pravočasno na progo, pa je uveljavila obširne akcije za zbiranje pomoči za našo mladino.

DOSEDANJA REPATRIACIJA

Naši izseljenci se vračajo deloma po morju, deloma z železnico. Dosele lahko računamo, da se je vrnilo nad 10.000 oseb. Po morju se vračajo predvsem iz prekomorskih dežel; med njimi je bilo doslej največ Hrvatov. Slovenci se vračajo zlasti iz evropskih držav z železnico čez Jesenice. Ministertvo za delo je letos organiziralo šest ekip, ki so odšle ponje v Francijo, Holandsko in Belgijo. V domovini preskrbuje vsak vlak s potrebno hrano in posteljnino, prključena mu je kuhinja z vsem potrebnim, ambu-

Kuhinja v povratniškem vlaku

lančni voz za eventualne bolnike z bolniško sestro in tovorni vagoni za prtljago in opravilo izseljencev. Stvari po prihodu spravijo začasno v prostornem, nalašč za to pripravljene skladišču v Kamniku in na Črnučah, sami izseljenci pa prebijejo prve dni v Kamniku v bazi, ki lahko sprejme do 450 oseb. Nato odhajajo povratniki na svoje domove ali na mesto zaposlitve. Letos je baza sprejela 3280 oseb, večinoma Slovencev, in sicer: iz Francije 1200, Belgije 649, Holandske 198, iz Nemčije okrog 1000 in iz Avstrije 162. Ko se povratniki dokončno nastanijo, dobijo za prvo pomoč nekaj živil, potrebni pa tudi denarno pomoč.

Glede preskrbe naših izseljencev-povratnikov so doslej največ napravili naši rudniki, zlasti velenjski in kočevski, ki sta jim poleg dela in stanovanja šla vsestransko na roko tudi s pomočjo v denarju, hrani in premožu.

Izseljenci-povratniki se povsod, kjer koli delajo, izkazujejo in je med njimi že več udarnikov. Vendar pa je doslej še premalo povratnikov vključenih v delo. Temu je krive predvsem težkoče z nastanitvijo. Zlasti stanovanjske komisije pri LO na deželi mnogokrat ne izvršijo nalog, ki so jih dobile od višjih forumov glede preskrbe stanovanj za izseljence. Mnogo je raznih možnosti, zlasti na deželi, da se stanovanja pripravijo, a je glede tega premalo iniciativnosti pri krajevnih ljudskih odborih. — Tudi nekatera podjetja niso voljna poskrbeti za potrebna stanovanja in sprejemajo med izseljenci rajši samce kot take z družinami, za katerih nastanitev bi se morala pobrihati. Težkoče za zaposlitev so večkrat tudi na strani samih izseljencev, ki hočejo delati samo v določenem kraju, nečejo pa na delo tjakaj, kjer so potrebni. Tako na primer zaposlujejo doslej naša državna posestva, ki zelo potrebujejo delovnih sil, samo sedem izseljencev-povratnikov.

Poleg dolžnosti, ki jo mora utiti vsa naša skupnost za čimprejšnjo ureditev normalnih življenjskih pogojev ljudi, ki se po dolgih letih vračajo v domovino, mora biti skrb nas vseh, da jih sprejemo toplo v svojo sredo in vključimo v naše množične organizacije. Glavno naloge imajo tu predvsem sindikalne, ženske in mladinske organizacije. Tako se bodo res počutili doma med svojimi in bodo mnogo lažje prebrodili časne težkoče, ki so neizogibno po dolgoletni ločitvi od domačih krajev. A. L.

Nekaj pripomb o naši časopisni kritiki

Objavljamo »Nekaj pripomb...«, ki nam jih je poslal tov. Cvetko Zagorski z edinim namenom, da bi doignili nivo naše kritike in tudi v tisku doprinesli k temu cilju. Zeleni bi, da bi se za to. Cvetkom oglašili še drugi, bodisi o drugih kritikah v naših listih, bodisi z novimi ocenami, bodisi v diskusiji z mislini, ki jih je ventiliral tov. Cvetko Zagorski. Samo živa, razgibana diskusija o naših kulturnih praprašnih bo eden najmočnejših vzvodov razvoja naše kulturne tvornosti in kulturne ravni najširših množic.

O družbenem karakterju literature kot tudi vsake druge človeške dejavnosti, o neločljivi povezanosti splošnega družbenega razvoja z življenjem in rastjo umetnika in umetnosti, katerih pot ni izven okvira borbe vsakokratnih družbenih sil in nasprotij, o veličastnem in tragičnem spopadu umetnika — revolucionarja z družbo, ki temelji na eksploataciji ljudi in narodov, ropanju in goljufiji — o vsem tem se je razpravljalo že mnogokrat in nobeno novo odkritje ni trditve, da je življenjska pot umetnika — revolucionarja obnem pot njegovega naroda, pot naprednih in po svoji množični osnovi in idejni upravičenosti prevladujočih in končno zmagovalnih sil. Pod perspektivo teh za nas že nespornih ugotovitev si lahko razlagamo nekatere trditve recenzenta L. Legiša (»Slovenski poročevalci« 16. dec. 1947) v kritiki Slodnjakovega romana o Franu Levstiku le kot zmanjševanje odločilne pomembnosti družbenega karakterja umetnosti in umetnikove poti. Levstik naj bi spoznal, da mu je »desetinstvo v krvi«. Prav tako zgodaj se mu oglašajo dvom in občutek ustvarjalne nemoči... Zakaj odtod in ne samo zaradi razmer in njegovega neprizanesljivega boja za resnico izvira njegovo neurejeno življenje. Zato ga ozki ljudje niso mogli in so ga včasih tako divje obsojali... Odtod in zaradi preobčutljive kritičnosti fragmentarnost njegovega obsežnega dela... (Podčrtal C. Z.) Torej: Levstik je bil deležen vsega gorja predvsem ali vsaj — tudi zaradi svoje nesrečne »narave, odtod njegov spopad z družbo, zato ni mogel zrasti v še silnejšo osebnost in je ostal le »fragmentaren«. Niso prav razmere povzročile Levstiku njegovih ran, ne njegov boj proti tem razmeram ampak je bila Levstikova duševna konstelacija takšna — s seboj na svet je že prinesel dvom in občutek ustvarjalne nemoči, bil je po rojstvu deseti brat med ljudmi. Levstiku tako pač ni bilo pomoči in je Costovo psovanje kar razumljivo, če že ne opravičljivo, kajti Levstik je bil »tudi v resnici težak, kakor pravimo, za življenje in okolico, težko prilagodljiv, v svoji notraujosti nekeje nalomljen«.

Brez dvoma je bil Levstik svojski človek, ki je intenzivneje občutil gangsterstvo, gnulobu in linavščino družbe in je zaradi svoje idejne doslednosti in človeške poštenosti prišel s to družbo v konflikt. Za tisto družbeno ureditev, za krmarije in trabantne tiste družbe je bil Levstik gotovo težak in težko prilagodljiv, odtod občutek desetinstva, zato ga ozki ljudje niso mogli, zato je bila izrečena nad njim smrtna obsodba: »Krepičen soll der Hund«, ko ga niso mogli napraviti »prilagodljivega« in za okolico in življenje »lahkega«. Brez dvoma bi mogli dognati, da so bili mnogi prvaki tedanjega življenja in »očetje slovenskega naroda« še vse drugače težki za okolico in za slovenski narod in vse drugače »nalomljeni«, kakor je bil Levstik, pa so krasno vozili skozi življenje. Sicer pa ni Levstik izjema, prej je pravilo. Tudi Prešeren, Cankar, Kosovel so bili »težki« za življenje in okolico, so bili »težko prilagodljivi« in »nekeje nalomljeni« (oni, ne družba!) ter tudi oni kakor Levstik »sami niso imeli moči, da bi pisali, kakor so si želeli« (v množino postavil C. Z.).

Samo majhen dokument nam odpre jasnejši razgled v razmere tistega časa in v Levstikovo življenje. Levec piše v »Ljubljanskem zvonu« 1891. leta: »Mož fenomenalne nadarjenosti in ogromnega jezikovnega znanja je bil brez kruha, brez zaslužka. Tista leta pač Levstik marsikateri dan, ko je zjutraj vstal, ni vedel, kje bode opoldne obedoval, kje zvečer večerjal. Sploh pa je bil večkrat tako sestradan, da je bil takoj omočen, ako je spil le malo merico vina. In tako je ta v piščiči in jedi vzgledno-zmerni mož prišel tudi na glas, da rad pije. Naravno, da so morale te žalostne razmere slabo vplivati na ves duševni položaj nesrečnega pisatelja. Levstik je bil plemenite duše, otročje-blagega srca, radodarnih rok, z uboženem bi bil delil zadnji krajcar, za iskrenega prijatelja dal dušo svojo, a bil je koleričnega temperamenta in kri mu je hitro vzkipeala. Kar je spoznal za pravo in resnično, to je branil z ognjevitvo zgovornostjo; nazore in prepričanja svoje je zagovarjal odločno, brezobzirno: vsakemu je povedal na vsa usta v obraz, kar je mislil: kadar se je boril, zgrabil je za najostrejšje orožje... A nesrečne razmere, v katerih je živel, te so njegov značaj še poostriale ter to blago, mehko dušo spremenile večkrat v odurno odločnega brezobzirnega borilca.«

Samo takšna razlaga, ki temelji na dobrem poznavanju dejstev in kritični presoji, je lahko znanstvena in obenem človeško dostojna ter solidno izhodišče za razpravo, drugačnega razlaga pa vodi le v mračne, neznanstvene, družbeni resničnosti odmaknjene sfere psihologiziranja.

V istem članku pravi Lino Legiša, da se je Levstik »sizzaral v tlaki za slovenski narod«. Takšno izražanje ni le prazno, temveč tudi nesposljljivo do Levstika in neresnično, kot je tudi neprimerna primerjava, da je Slodnjak z neko podobo Levstika »zadel v živo«. Levstiku delo in življenje nista bila prisilno delo in tlaka. Levstik ni bil svojemu narodu tuj, delil je svojo usodo z usodo svojega naroda, svojega dela ni smatral za milostno žrtve in

prostovoljno tlako. Čuden odnos do »Ljudstva« izraža tudi ocena istega avtorja »Pet knjig pesmi«, tiskana malo prej v istem dnevniku. Tu pravi Legiša, da so Rošev »Pesmi iz preguantstva« precej preprosto »izdelane« pesniške naloge (tudi Mohoričeva pesmi »izdeluje«), vendar bodo pa »pri ljudstvu« do neke mere tudi te pesmi uspele.

Literatura »za ljudstvo« in visoka, »resnična« literatura za redke izbračene in literarne zgodovinarje, ki jo lahko doumejo in cenijo, — tudi to je stara pesem, stara, kolikor je star boj za lepše in boljše življenje. Ni mogoče delati kompromisov, ta stvar je za nas že davno rešena: ni treba zniževati ravni umetnosti, da bo razumljiva tudi »ljudstvu«, kajti vsaka umetnina je v svojem bistvu tako ljudska, človeška, topla, progresivna in resnična, da je naloga kritika le — to umetnost posredovati, jo narediti dostopno vsem, tudi tistim, ki jim je »umetnost za ljudstvo« izmaliliča občutek.

Prostovoljno tlako. Čuden odnos do »Ljudstva« izraža tudi ocena istega avtorja »Pet knjig pesmi«, tiskana malo prej v istem dnevniku. Tu pravi Legiša, da so Rošev »Pesmi iz preguantstva« precej preprosto »izdelane« pesniške naloge (tudi Mohoričeva pesmi »izdeluje«), vendar bodo pa »pri ljudstvu« do neke mere tudi te pesmi uspele.

Literatura »za ljudstvo« in visoka, »resnična« literatura za redke izbračene in literarne zgodovinarje, ki jo lahko doumejo in cenijo, — tudi to je stara pesem, stara, kolikor je star boj za lepše in boljše življenje. Ni mogoče delati kompromisov, ta stvar je za nas že davno rešena: ni treba zniževati ravni umetnosti, da bo razumljiva tudi »ljudstvu«, kajti vsaka umetnina je v svojem bistvu tako ljudska, človeška, topla, progresivna in resnična, da je naloga kritika le — to umetnost posredovati, jo narediti dostopno vsem, tudi tistim, ki jim je »umetnost za ljudstvo« izmaliliča občutek.

To so le opombe ob ozki rob časopisnih stolpcev in nimam namena polemizirati o posameznih delih, ki jih je Legiša ocenil. Dela so vsekakor vredna in potrebna kritike, kajti kritik naj bo »vzgojitelj in navdihovalec«. Povezati mora pisatelja s sodobnostjo, navduševati ga za nove teme, odkrivati vzroke njegovih uspehov in neuspehov ter ga učiti. V odnosu do pisateljev, prav tako kakor v odnosu do bralcev ima kritika pedagoške naloge. (Fadjev.)

Niso to le osamljeni primeri slabe kritike. Takšen način ocenjevanja je postal že metoda. Le površnost in vulgariziranje lahko rodi ugotovitev, da šteje začetek nove literarne epohe »tri naše velike moderne pripovednike:

RUSKI GLASBENI IN BIOGRAFSKI FILM „GLINKA“

Leta 1804. se je na posestvu v vasi Novo Spaskoje rodil ruskemu narodu njegov prvi komponent svetovnega slovesa — Glinka, ki je kot njegov sodobnik pesnik Puškin vzbudil in priboril veljavo neusahljivemu elementu ruske ljudske pesmi in folklorne ter obogatil svetovno glasbeno življenje in glasbeno literaturo. Film o njegovem delu in življenju predvajajo v naših kinematografih.

Ze Glinkova zgodnja mladost je bogata močnih glasbenih doživetij, ki so odločno vplivala na njegovo poznejšo dejavnost. Omamila ga preprosta pesem kmetic in pastirjev, improvizira jo na klavirju, ki ga že kot deček obvlada. Mati ga pogosto najde pri instrumentu, ob katerem je presnal marsikatero noč. Pesem, glasba sta neprestano vsebina njegove sprejemljive umetniške duše. Leta 1812. je priča herojske zmage svojega naroda nad vojskami zavojevalca Napoleona. Kot mladenič ga srečamo v Petrogradu. V saloni spozna avantgardiste svoje dobe: pesnika Puškina in Zukovskega, revolucionarnega Riljejeva, ki je bodoči voditelj revolucionarnega pokreta, za katerega pade. Tu spozna tudi ljubko krasotico Ano Kernovo, Puškinovo tihno ljubico. Dozivi napad oboževalcev zapadne kulture na Puškino »Ruslandom in Ljudmiljo« sprožil skoraj dejanski obračun dveh nasprotujočih si tabovorov: večjega, ki je trdil, da se motiv iz ljudskega življenja ne more uporabiti kot snov za pesniško obdelavo, in peščice naprednih mislecev, ki so dokazovali nasprotno. Glinka, ki je v tem času že pomemben in priznan improvizator na klavirju, se zavzame za Puškina in improvizira pesem preproste ljudstva ter doseže velik uspeh. V tej dobi ga pretrese usoda ruskih revolucionarjev dekabristov, ki so 10. 12. 1825. izkrcavali v borbi za svoje pravice kot žrtve nasilnega in zahrbtnega carskega režima. Pade tudi Riljejev. Glinki postane pretresno v zemlji, kjer vlada krvavi carski despotizem carja Nikolaja II., kjer ni možnosti za njegov nadaljnji glasbeni razvoj, da bi vsaj kot glasbenik priložil svoj delež v razvoju svojega tlačenega naroda za boljše in lepše življenje. Izženejo Puškina...

S svojim vstevim, očetovsko skrbnim varuhom odpotuje v dežele, kjer si prisvoji tehniko glasbenega sveta Zapadne Evrope, pri tem pa nenehno išče lastni glasbeni izraz. Tudi ob tem slovesu z domače zemlje ga kot dobra misel spremlja otožna pesem mlade ruske predice, pesem, ki bo nekoč odločila in usmerila njegov glasbeni izraz.

Ko se vrne z bogatim znanjem v domovino, začne strastno iskati domačo snov za libreto svoji bodoči operi. Prevzame ga pretresljiva vsebina ljudske pesnitve »Ivan Susanin«, ki namestoma zavede sovražno vojsko poljskih zavojevalcev v zasedo in pade tudi sam. Čeprav so verzi »izdelke« nemškega barona von Rosena, ki je carjev svetovalec, a car pričakuje od Glinke opero, ki bi povečevala njegovo, pa je motivika glasbe obenem z ostalimi ljudskimi elementi spev o ruskih ljudih, ki se žrtvujejo za svojo zemljo, ne za carja. Predno se je Glinka lotil komponiranja, je preстал hude duševne boje in je že obupaval nad svojo zmožnostjo, kajti lahko bi sicer komponiral po zapadnih vzorcih, toda njegovo stremljenje je bil nov, pristen

ruski izraz, tega pa ni mogel najti. Nit navdihla se mu je vedno izmuznila. Končno pa mu je do odkritja ruske glasbene svojstvenosti v operi poleg nestetih mladostnih spominov in doživljanje pomagal njegov zvesti služabnik, preprost sin ruskega ljudstva. Ta — sicer glasbeno naobražen — mu zaigra na klavir z enim prstom tisto melodijo, ki jo je bila pela mlada predica. Sele sedaj se Glinki odpro oči: prav to poslednje je bilo potrebno, da je našel svoj lastni izraz. Za vse to pa se mora zahvaliti preproste mu muziki, onim dekletom, kmeticam, pastirjem, ruskim veteranom iz že davno minule vojne, pesmim in življenju njegove domače zemlje. Tujina mu je le pomagala, da je znal sedaj to tudi oblikovati.

Nezpoznanostjancje prizori z generalne skušnje za opero »Ivan Susanin«, ki so jo pod carjem vprizorili kot »Zivljenje za carja«. Cesarski dvorni pevce, primadona, ansambel in orkester — vsi so iz ljudstva, glasbeno izobraženi sicer, toda vsi še tlačani. Pojejo in igrajo po takrat veljavnih zapadnih vzorih. Toda prav Glinka, ki po rodu ni kmet, jih nauči, da pojejo, igrajo in plešejo po občutku kot ljudje iz ljudstva, ljudje, ki jih kaže Glinkova nacionalna ruska opera. Do takrat kaj takega carska Opera še ni doživela in je bilo za te čase in nazore nekaj nezazlisanega.

To je pokazala tudi premiera. Ko se dvigne zastava in zagleda gospoda na odru preproste muzike, se dvigne val zasmeha in ironije. Toda opera, pravkar rojena nacionalna ruska opera — osvojil zmagal!

Iz svoje lože s tesnim srcem skozi kukalo opazuje — Puškina, ki sedi v nasprotni loži odstran dvorane. Kaj ho rekel Puškin? Ni Glinki za priznanje gospode v livrehaj in uniformah, ampak Puškin —. In Puškin ploska, vstane in ploska vedno bolj...

Ubili so Puškina. Strašen udarec za Glinko. Svoji lahkomiselni in že nezvesti ženi sporoči strahotno vest. Ona pa samo zazdeha, se obrne in spi dalje. Glinka spozna, da je sam; ko ga zadene poslednje razočaranje ob spoznanju ženine nezvestobe, oddieta z ostarelim prijateljem, služabnikom in varuhom tih iz hiše. V družini Puškinove oboževalke Kernove najde kratkotrajno ljubezensko srečo s tuberkulozno njeno hčerjo Katjo... Pomlad pride — Glinko najde samega. Ali bo klonil? Mar je res popolnoma sam in zapuščen? Nel Uteho in nove ustvarjalne moči išče in najde v neusahljivem glasbenem bogastvu svoje domovine, kateri do konca svojega razmeroma kratkotrajnega življenja ustvari še vrsto glasbenih draguljev, ki so zablesteli v slavo ruskih ljudi.

Glavno vlogo podaja Boris Cirkov z osvajačičim, nepozabnim in prepričevalnim likom temperamentnega Glinke, Petra Aljekinova Puškina je s svojo udržanostjo in pesniško preduhovljenim izrazom enakovreden z L. Lipškerovo v vlogi Katjenke Kern. Umetniško igralsko so izdelali liki Riljejeva (V. Druženjikov), Uljančiča (V. Merkurjev), Zukovskega (M. Deržavin) in drugih. Glasba Visariona Sebalina dosledno podpira, podčrtava in mestoma nosi dejanje. Režiser in scenarist Lev Arntšam je ob sodelovanju vodilnih umetnikov, ki so se izkazali tudi v opremi in slikovnih ter glasbenih posnetkih, ustvaril film, ki naj bi si ga ogledalo čim več ljudi. E. A.

Sestaviti je treba vlado, ki bo rešila velike naloge, ki čakajo italijanski narod je izjavil Palmiro Togliatti

Rim, 27. dec. (Tass) Generalni sekretar KP Italije Togliatti je imel pri razpravi o deklaraciji De Gasperije vlade govor o stanju v Italiji, v katerem je rekel:

De Gasperi preveč tvega, ko se poslužuje v vsakem trenutku in na vsakem koraku nasilja in direktnih akcij, s čimer dokazuje svojo nesposobnost, da bi razumel, kaj se dogaja v Italiji in kateri so neposredni vzroki nemirov zadnjih šestih mesecev. Dejstvo, da so se vsi spopadi in nemiri končali z zmago delovnih množic, je pokazalo, da so delodajalci načrtno izzivali delavce, da bi preizkusili odpornost delavstva proti nasilju in teptanju vseh sporazumov.

V Italiji, je nadaljeval govornik, lahko vidimo načrtno izzivanje delavskega razreda, da bi se zapletel v stalne spopade in bi bilo tako mogoče najti slabe točke delavcev in zasejati med njimi razdor.

V takih razmerah nastajajo napetost in trenja na gospodarskem, političnem in socialnem polju, ki prinašajo državi veliko škodo.

V tej državi, kjer tli žerjavica pod pepelom, je zločin napeljevati k držav-

ljanski vojni in se igrati z njo. Posledice take politike lahko najbolje vidimo v Grčiji, ki je prva država, v kateri izvajajo Trumanovo doktrino in v kateri se v potokih preliva kri rodoljubov.

Komunisti, je končal Togliatti, so ostali zvesti svojim metodam demokratične enotnosti. Komunisti in socialisti nudijo italijanskemu narodu politiko enotnosti, demokracije, nacionalnih sil in vseh organiziranih ljudi, katere namen je zavarovati agrarno in industrijsko reformo, obnovo južnega dela države in italijanskih otokov, ustanovitev velike ljudske fronte ter obramba neodvisnosti, miru, dela in svobode. Po zmagi 2. junija je sedaj neobhodno potrebno preiti v drugi štadij in sestaviti vlado, ki bo lahko rešila velike probleme, ki čakajo italijanski narod in ki zahtevajo odločnih reform ter pomladitev države.

Togliatti je izrazil zadovoljstvo glede vladnih obljub, da bo izvedla volilne pred 19. aprilom in je predlagal, da bi izdali čim prej zakon, ki bo zavaroval to obljubo.

POLICIJA IN REAKCIONARNI ELEMENTI NAPADAJO DELAVCE

Rim, 27. dec. (Tass) Splošne stavke v Trapaniju, Caltanissetti in Agrigentu so se končale s popolno zmago delovnega ljudstva. Na zahtevo sindikatov so oblasti v Caltanissetti pristale na kredit 570.000.000 lir za javna dela in na »obvezni koeficient« pri najemanju poljedelske delovne sile za vsak hektar zemlje. V Agrigentu so dovolili kredit 475.000.000 lir za javna dela, v Trapaniju pa so delavcem zvišali mezo.

Policijske oblasti in reakcionarni elementi pa so pričeli kot odgovor na tako odločen nastop delovnega ljudstva

krvavo obračunavati z delavci. 21. decembra je streljala policija v Canicatti na demonstrante, ki so protestirali proti stavkokazom. Pri tej priložnosti je policija ubila 4, ranila pa 10 demonstrantov. V Campobellu pa je streljal član krajevne organizacije krščansko-demokratske stranke v množico demonstrantov, ki se je zbrala pred poslopjem stranke, in ubil nekega delavca. Razjarjena množica je ubila ubijalca. Na področju Caltanissette je streljala skupina trgovcev in qualunquistov s samokresi in ranila 9 delavcev.

Veliko narodno sobranje izvolilo člane Vrhovnega sodišča

Sofija, 27. decembra (Tanjug). Veliko Narodno sobranje je izvolilo člane Vrhovnega sodišča Ljudske republike.

V predvolivnem razpravljanju so predstavniki parlamentarnih skupin poudarili, da se z izvolitvijo članov Vrhovnega sodišča Ljudske republike izpolnjuje ena izmed temeljnih odredb nove ustave, po kateri so sodniki v LR Bolgariji neodvisni in je njihova glavna naloga, uporabljati republikanske zakone enako proti vsem državljanom republike. Volitev članov Vrhovnega sodišča LR Bolgarije je prav tako eden prvih korakov k bližnjim izpremembam v bolgarskem zakonodajnem sistemu ter odpravi starih zakonov, ki niso v soglasju z novo ustavo.

Za predsednika Vrhovnega sodišča je izvoljen dosedanj predsednik Vrhovnega administrativnega sodišča Boris Lohanov (bolgarska delavska stranka komunistov), eden najznamenitejših bolgarskih pravnikov, ki je od septembrske vstaje l. 1923. do 9. septembra l. 1944. aktivno sodeloval v borbi proti fašističnemu režimu.

Po izvolitvi članov Vrhovnega sodišča je Veliko narodno sobranje prav tako izglasovalo načrt zakona o podzavljenju bank.

Novo velike zmage kitajske demokratične armade

Severni Šansi, 27. dec. Agencija Nova Kitajska poroča, da so sile ljudske osvobodilne armade Kitajske, ki operirajo v območju Čiansu, Šantung in Jena-Aniang uničile 4000 vojakov in oficirjev pete in sedme reorganizirane Kuomintangove divizije. Kuomintangovo poveljstvo je poslalo to divizijo kot okrepitev tistim četam, ki operirajo v obsejnim področju Jenan-Aniang.

V poročilu je nadalje rečeno, da so enote ljudske osvobodilne armade uničile v krajih, skozi katere gre proga v Lunghaj in proga Peking-Hankau, več kot 5000 Kuomintangovih vojakov in oficirjev ter porušile nad 280 milj železniške proge.

Sile ljudske osvobodilne armade, ki operirajo v pokrajini Hopei ob železniški progi Peking-Mukden, so zavzele okrajno mesto Jutien, 15 milj severovzhodno od Tiencina. V okolici Protanga so zavzele čete ljudske osvobodilne armade v dobi od 18. do 20. decembra pet močno utrjenih naselij.

Partizansko gibanje v Severnem Šensiju se vedno bolj širi. Ljudska osvobodilna armada nadzoruje velike predele v tej pokrajini.

Po listu »Time and Literature« operira ljudska osvobodilna armada v pokrajini Čekiang južno Jangceja v petih raznih področjih, širi osvobodeno ozemlje in vzpostavlja povsod krajevne demokratične uprave.

Stavkovno gibanje na Kitajskem se širi

Severni Šansi, 27. dec. (Tass). Na Kitajskem je opaziti razširjenost stavkovnega gibanja, ki povzroča stalno naraščanje cen blagu, ki je najbolj potrebno in postopoma zaostruje inflacijo v deželi. Stavkovno gibanje ni zajelo samo osrednje Kitajske, temveč se je razširilo tudi na južne pokrajine. 20. decembra so grafični delavci Sangana (pokrajina Fokien) proglasili stavko. Od uprave zahtevajo povišanje plač in izboljšanje življenjskih pogojev. Zaradi stavke ni v mestu izšel noben časopis. Kljub strogi cenzuri, ki jo izvajajo Kuomintangove oblasti, najdemo v kitajskem tisku poročila o stavkah delavcev in nameščencev Sanghaja, Hankaua, Čanga in drugih mest.

Komite za pomoč grškemu ljudstvu v Bolgariji

Sofija, 27. dec. (Tass). Na pobudo narodnega komiteja domovinske fronte se v Sofiji ustanovili narodni komite za pomoč grškemu ljudstvu v borbi za demokracijo. V komiteju, ki mu predseduje dr. Raco Angelov, član Prezidija velike ljudske skupščine, so predstavniki množičnih socialnih in kulturnih organizacij, kakor tudi znane javne osebnosti dežele. Naloga komiteja je, da organizira zborovanja, kjer bodo govorniki prikazali pravičen značaj borbe grškega ljudstva za demokracijo. Ena izmed nalog komiteja bo tudi, da bo pomagal grškim beguncem, ki so ubežali monarhofašističnemu terorju.

Pozdravna brzojavka gen. Markosu

Sofija, 27. decembra. Vseljudski odbor za podpiranje demokratične Grčije je poslal ob ustanovitvi začasne grške demokratične vlade prvemu predsedniku začasne vlade generalu Markosu tole pozdravno brzojavko: »Naš narod spremlja z največjim zanimanjem in najiskrenejšimi simpatijami herojsko oboroženo borbo grškega naroda za svobodo in neodvisnost proti tujim angloameriškim osvajačem in nji-

Angloameriško izkoriščanje zapadne Nemčije

Špekulacije zapadnih okupacijskih oblasti in zviševanje okupacijskih stroškov

Berlin, 27. dec. (Tanjug). Izkoriščanje nemške delovne sile in izplačevanje na račun tako imenovanih »okupacijskih stroškov«, ki večkratno presega stroške vzdrževanja okupacijskega aparata, je ena glavnih oblik angloameriškega izkoriščanja zapadne Nemčije. Ti »stroški« se plačujejo tako, da imajo Američani in Angleži pri tem velike profite. Angleži in Američani sploh ne računajo v reparacije vrednosti nemške delovne sile, ki jo v velikanski meri izkoriščajo za vzdrževanje okupacijskega aparata in še preko potreb. Po uradnih podatkih je v službi ameriških vojaških oblasti kakih 250.000 Nemcev, medtem ko znaša število Nemcev v službi angleške vojaške uprave nad 300.000 ljudi. Tu so računane samo osebe, ki služijo direktno okupacijskim oblastem in ki jih plačujejo z denarjem iz nemških denarnih zavodov na račun »okupacijskih stroškov« in v breme nemške proračuna. Tu pa ni všteti na stotisoče Nemcev iz raznih nemških podjetij, ki delajo v celoti ali pa večinoma za okupacijske oblasti. Znano je, da delajo industrije avtomobilov, fotoaparator, krzna, usnja skoraj v celoti za potrebe Američanov in Angležev. Težko si je zamisliti, da bi lahko smatrali te milijonske armade nemških delavcev, ki delajo za Američane in Angleže, samo kot delovno silo »za neogibne potrebe okupacijskih oblasti«, kakor bi to rad naslikal zapadni tisk.

Izkoriščanje nemške delovne sile, ki mnogokrat presega dejanske potrebe okupacije, pomeni dejansko le obliko nemških reparacij, ki se pa nikjer ne zaračunavajo. Prav tako je z osebnimi storitvami in uslugami Nemcev, ki služijo ameriškim in angleškim oficirjem. Zato tudi ni redko, da imajo ameriški oficirji po pet do sedem Nemcev za svojo osebno potrebo. Nemški časopis »Die Welt«, ki izhaja v Hamburgu, je objavil pred časom pismo nekega ameriškega majorja, ki ga je poslal svoji ženi v Ameriko. V pismu je med drugim rečeno: »Tu živim v mnogo večjem udobju, kakor v Ameriki. Imam hišo z desetimi sobami, vrhom teniškim igrališčem in plavalnim bazenom. Tudi služabništva imam več kakor mi je potrebno...«

Pripraviti je še treba, da gre na račun teh »okupacijskih stroškov«, ki jih krijejo zapadne okupacijske oblasti iz nemške blaginje, tudi stanarinar, ki bi jo angleški in ameriški oficirji morali plačati za svoja privatna stanovanja. Ker

Nizozemci koncentrirajo čete na Javi

Djakarta, 27. dec. (Tass) Republikanske oblasti v Indoneziji so izdale poročilo, da Nizozemci še nadalje koncentrirajo čete na raznih točkah osrednje Jave. Nizozemci se pripravljajo za napad na Djokjakarto in Surakarto ter so njihove izvidnice na progi okrepljene s tanki in topništvo. Prihajajo tudi vesti o praskah v območju Džuangi in Kedundjati. Letala nizozemskega letalstva križarijo nad južno Sumatro.

Z VSEGA SVETA

LONDON — List »Tribune« navaja v svojem komentarju med pogoj, ki so jih stavile ZDA državam, ki so sprejele Marshallov načrt, tudi zahtevo, da mora vsaka država, ki bo prejela pomoč, ustanoviti fond v protivrednosti prejetih pomoči, iz katerega bo mogel črpati le z odobritvijo ameriške vlade. Ta pogoj daje ZDA neomejeno možnost za vmešavanje v gospodarstvo teh držav.

TOKIO — V Tokiju je bil od 21. do 23. decembra VI. kongres Komunistične partije Japonske, ki se ga je udeležilo okrog 800 delegatov. Generalni sekretar KP Japonske Tokuda je podal poročilo o položaju v deželi.

VARŠAVA — Po vsej Poljski so množične akcije za zatiranje tuberkuloze. Pod pokroviteljstvom predsednika republike Boleslava Bieruta je organiziran »Teden tuberkuloze«, ki bo trajal do 21. t. m. Vlada je namenila za zatiranje te bolezni, ki je na Poljskem močno razširjena, v letu 1948. znesek 1,100 milijonov zlotov, množične organizacije pa bodo darovale okrog tri milijarde zlotov.

BUDIMPEŠTA — Glasilo KP Madžarske »Szabad Nep« objavlja poročilo, po katerem so v okviru del za obnovo prometa predelali v dveh letih in pol 75.000 ton jekla in železa iz porušenihi mostov. Doslej so odstranili 100% porušenihi mostov. Dela pri dvigavanju potopljenih ladij in drugih plovnihi objektov so prav tako uspešno izvedena. Od 248 plovnihi objektov so dvignili 164 objektov.

OTTAWA. — Sindikati Vancouvera protestirajo, ker je poslala kanadska vlada Kuomintangom četam orožje in razstrelivo. Sindikati so se obrnili na Svetovno sindikalno federacijo z brzojavko, v kateri je rečeno, da sindikati protestirajo, ker je bilo odposlanihi 650 ton minometalcev in nad 35 ton avionskih delov v Kitajsko.

hovim hlapcem grškim monarhofašistom, krvnikom lastnega naroda.

Danes, ko je kot rezultat dolgotrajne in krvave borbe vašega naroda osvobojen velik del ozemlja vaše domovine, na njem pa vzpostavljena ljudska oblast s prvo grško demokratično vlado na čelu, izraža bolgarski narod svoje največje veselje in pripravljenost, nuditi skupno z drugimi demokratičnimi narodi vso moralno podporo svobodoljubnemu grškemu narodu v njegovi herojski borbi.

Prepričani smo, da ni daleč dan, ko bo grški narod pregal tuje osvajače iz svoje lepe domovine in se otresel diktature monarhofašističnih agentov.

se plačuje stanarinar lastnikom hiš, v katerih stanujejo Američani in Angleži, v nemških markah in se to pozneje obračunava v »okupacijske stroške« v dolarjih in funtih, zaslužijo ZDA in Velika Britanija tudi pri tem milijonske voote. Te finančne manipulacije so seveda težko breme za prebivalstvo »biconije«. Velik del proračuna zapadne Nemčije gre samo za plačevanje teh okupacijskih stroškov. Tako je določenih v proračunu pokrajine Hessen, katere proračun znaša 1 milijardo 580 milijonov mark, 700 milijonov mark za okupacijske stroške, to je 175 milijonov dolarjev. V pokrajini Württemberg-Baden odpade na okupacijske stroške 37% vseh proračunskih izdatkov, t. j. 470 milijonov mark oziroma približno 120 milijonov dolarjev. V proračunu Bavarke je določeno samo za plačevanje nemškega civilnega osebja, ki dela za ameriško vojaško upravo, 300 milijonov mark oziroma 75 milijonov dolarjev.

Končno je treba omeniti tudi razno blago iz Nemčije, ki ga jemljejo iz tekoče proizvodnje na račun »okupacijskih stroškov«. Tako je bilo prodanih do meseca julija t. l. vojakom v ameriških vojaških

skladiščih pol milijona zapesnih ur, 125 tisoč fotoaparatorov in 70.000 dvogledov, ki so jih vzeli nemškim firmam na račun »okupacijskih stroškov«. Ameriška vojaška uprava je zaslužila pri prodaji tega blaga več sto milijonov dolarjev, ki seveda tudi niso vračunani v reparacije.

Kako špekulirajo zapadne okupacijske oblasti in zvišujejo okupacijske stroške, je najbolj razvidno iz tehle podatkov: Vsak prebivalec Berlina je plačal od začetka okupacije do septembra t. l. 169 mark za vzdrževanje okupacijskega aparata v ameriškem sektorju, 180 mark v angleškem, 79 mark v francoskem in 51 mark v sovjetskem sektorju. Jasno je, da se večji del zneska, ki ga plačuje nemški narod za tako imenovano vzdrževanje angloameriškega okupacijskega aparata, ne more pritevati k navadnim okupacijskim stroškom, ampak je ta znesek treba vračunati v reparacije. Za razliko z »biconijci« grede stroški v sovjetski okupacijski coni samo za dejanske potrebe, vrednost nemške delovne sile pa se vračunava v reparacije, kar zmanjšuje reparacijske obveznosti nemškega naroda.

Nemčija ne sme sklepati pogodb z drugimi državami Velika Britanija ima monopol na izvoz živil v Nemčijo, čeprav jih tudi sama uvažja

Berlin, 27. dec. (Tanjug). V okviru splošne trgovinske politike Angloameričanov nasproti Nemčiji zasluži posebno pozornost vprašanje izvoza živil iz Anglije v Nemčijo. Znano je, da je Anglija država, ki je tudi sama prisiljena uvažati živila za prehrano lastnega prebivalstva, prav tako pa je tudi resnica, da izvažajo iz Anglije v Nemčijo relativno velike količine živil. Neovrgljiva dejstva pa razkrivajo ozadje te zamotane trgovinske operacije. Britanci, ki uvažajo živila v Anglijo, imajo možnost, da jih kupujejo po lastni izbiri in da v večji ali manjši meri vplivajo tudi na kupno ceno. Po drugi strani pa pri izvozu prav teh živil v Nemčijo nihče ne zahteva od Nemcev dovoljenja ali mnenja po obsegu uvoza in vrsti živil, še manj pa o cenah. Nedvomno omogoča tak izvoz odlične posledice. Britanska vojaška uprava je prepovedala nemškim organom v svoji coni, da bi se pričeli pogojati z državami, ki so stavile Nemčiji ponudbo za prodajo življenjskih potrebščin. Danska je na primer nedavno predlagala, da bi dobavila 70.000 ton krompirja v zameno za črni premog, Luxemburg pa je izrazil željo, da bi dal 30.000 ton krompirja v zameno za brikete iz premoga.

Podobne ponudbe so prispale tudi iz Švice, Češkoslovaške in Nizozemske.

Minister za preskrbo severne renške pokrajine — Westfalke je nedavno izjavil, da so rudarji pripravljani z nadurnim delom nakopati potrebno količino premoga za nabavo krompirja. Šef britanske vojaške uprave general Robertson in britanski minister za Nemčijo lord Pakenhame pa nista privolila da bi Nemci lahko nabavili krompir iz teh držav. Podoben je bil primer tudi z vprašanjem uvoza sveže zelenjave iz Švedske in Nizozemske. General Robertson je izjavil, da bo naknadno »pručil« možnost za ta uvoz in tako ni bila ta zelenjava uvožena v Nemčijo. Angleži dovoljujejo uvoz živil v svojo cono samo v tem primeru, če njihove trdke pri tem zaslužijo, vendar to ne zaradi uvoza živil, ki so dejansko potrebna nemškemu narodu. V britanskem izvozu v Nemčijo igrajo glavno vlogo tako imenovani »ostali proizvodi«, kakor se to navadno označuje v uvoznih listah. Samo v zadnjih 9 mesecih je Anglija zadolžila Nemčijo za okrog 6 milijonov dolarjev na račun dobav teh »ostalih proizvodov« — raznih delicat, whiskeyja in podobnih luksuznih proizvodov.

Novi nemški dolg znaša že 4 milijarde dolarjev

Berlin, 27. dec. (Tass). List »Neues Deutschland« komentira poročila Associated Pressa iz Washingtona, da bodo znašali dolgovi »biconije« kot posledica ameriškega programa »pomoi« leta 1948, približno 4 milijarde dolarjev in piše:

Vsak Nemeec, pa naj živi na vzhodu ali na zapadu, se bo preplašil, ko bo slišal, kaj čaka Nemčijo v bodočnosti, ki ji jo nudijo ameriški strokovnjaki. Tako nemški narod ne bo prišel iz brezdna, kamor ga je vrgel nacizem. Novi dolg je narasel na 4 milijarde dolarjev v štirih letih. To

pa pomeni še najmanj 20 let pomanjkanja in nezadovoljstva, 20 let izgubljene svobode in 20 let odvisnosti od ameriškega monopolističnega kapitala. Nemški narod je dovolj močan, da bi prebrodil dobo pomanjkanja, če ne popolnoma, pa vsaj delno s svojimi napori. Nemški narod zahteva samo svoje pravice in svobodo. Če bi se Nemčija lahko osvobodila monopolističnih sil, militaristov, junkerjev in veleindustrijev, bi lahko spet napredovala. V vzhodni Nemčiji smo že pričeli s takim delom, ki bo privedlo k ustvaritvi take Nemčije.

AMERIČANI IN ANGLEŽI DEMONTIRAJO NAPRAVE NEMŠKE MIRNODOBNE INDUSTRIJE, podjetja vojne industrije pa ostajajo nedotaknjena

Berlin, 27. decembra (Tanjug). Med glavnimi posledicami angloameriške reparacijske politike v zapadnih conah Nemčije je demontiranje industrijskih podjetij mirnodobekega značaja, ki bi lahko konkurirala angleškim in ameriškim trdkam.

Od 682 podjetij oziroma naprav, določenih za demontiranje, odpade velik del na podjetja, ki bi s svojimi proizvodi lahko konkurirala ustreznim angleškim in ameriškim proizvodom, medtem ko so ostala podjetja vojne industrije pretežno nedotaknjena.

Na reparacijsko listo je prišla tudi tovarna »Pereil« v Düsseldorfu, ki je do-

bro znana po svojih proizvodih za pranje kuhinjske posode in ki je krila 68% potreb angloameriške cone. Demontirali bodo tudi tovarno bakelita »Wacker« v Münchnu in tovarno »Albert« v Wiesbadnu, s čimer bo prizadeta važna panoga mirnodobne industrije. Na reparacijski listo so tudi podjetja kemične industrije, ki proizvajajo sintetične snovi in ki prekašajo ameriški »Nalox«. Demontirali bodo tudi vsa podjetja za izdelavo sintetičnih maščob in največji del podjetij, ki proizvajajo stebirin, znano zdravilo proti malariji, ker so konkurirala ustreznim ameriškim preparatom. Angleške oblasti pa so ukazale demontirati celo tovarno glavnikov.

Antikomunistična kampanja laburistične vlade

London, 27. dec. (Tanjug). Po nedavnem napadu desničarskega voditelja britanskega Kongresa Trade Unionov lorda Deakina na komuniste, da onemogočijo z zahtevami za povečanje mezd in izboljšanje delovnih pogojev povečanje proizvodnje, je pričela v desnem krilu vodstva laburistične stranke še večja kampanja proti vsem naprednim članom Trade Unionov, predvsem pa proti komunistom. Napadu lorda Deakina eta se hitro pridružila podpredsednik vlade Morrison in glavno glasilo laburistične stranke »Daily Herald«.

Desničarski voditelji laburistične ga-

banja, ki dosledno podpirajo razdiralno delovanje desnih socialnih demokratov v korist imperialističnih interesov in zahtev, se poslužujejo potvorjenih dejstev in uprizarjajo pravi lov na vse napredne elemente in sindikalnem gibanju, kar zelo spominja na podobno kampanjo v ZDA.

Morganovo izjavo je objavil ves konservativni, liberalni, zlasti pa laburistični tisk pod najsenzacionalnejšimi naslovi. Razumljivo je, da se je ta kampanja v tisku zaostrila prav na dan, ko sta Marshall in Bevin povzročila prekinitev londonskega zasedanja Sveta ministrov za zunanje zadeve. Hkrati s poročili o zadnji seji Sveta ministrov so se pojavili tudi antisovjetski in antikomunistični članki.

S to antikomunistično kampanjo hoče laburistična vlada očitno odvrniti pozornost ljudstva na svojo zunanjo politiko, ki vodi k razprodaji britanskega imperija in podreditvi ameriškemu imperializmu...

FIZKULTURA

SKLEPI V. PLENUMA FISAJ-A

Glavna naloga množičnega dela v fizikulturnih organizacijah je splošna telesna vzgoja

Peti plenarni sestanek centralnega odbora Fizikultorne zveze Jugoslavije dne 12. in 13. decembra v Beogradu je na podlagi referatov in diskusije ocenil dveletno delo fizikulturnih organizacij in sprejel sklepe za delo v letu 1948.

1. Glavna naloga vseh odborov fizikultorne zveze Jugoslavije in vseh društev ter aktivov je leta 1948: vsak dan in vztrajno se boriti, da postane fizikulturna organizacija množična ter zajame nove stotisoče delovnih ljudi, zlasti delavske in kmečke mladine, v fizikulturnem gibanju. Odbori Fizikultorne zveze Jugoslavije morajo za rešitev te naloge posvetiti vse svoje sile in začeti vsestransko borbo za ustvaritev materialnih pogojev za razvoj fizikulture in ustvaritev ter usposabljanje fizikulturnih kadrov.

2. Glavna oblika množičnega dela v fizikulturnih organizacijah in zlasti v fizikulturnih aktivih morajo postati redne ure »splošne telesne vzgoje«. Pri tem pomenijo široko množico fizikulturnikov dosegle splošno fizično kulturo, si zagotovile pravilen razvoj in zdravje ter se vsestransko usposobile za delo in obrambo države. Na ta način se bodo fizikulturniki pripravljali na množične fizikulturne prireditve na cross, zlete, ljudske mnogoboje, tekmovanja za fizikulturni znak in razna tekmovanja v najpomembnejših športnih panogah. Pouk za splošno telesno vzgojo bo postal podlaga in vir, da se razvije še bolj množično in da se kvalitativno dvigne.

3. V zvezi s prirejanjem pouka za splošno fizično vzgojo čakajo fizikulturne organizacije naslednje neposredne naloge: a) vzgojiti vse fizikulturne organizacije in fizikulturne voditelje, da bodo v pouku za splošno telesno vzgojo videli svoje glavne naloge. V borbo za množično prirejanje teh ur je treba uvesti čim večje število najboljših fizikulturnih kadrov; b) začeti je treba vztrajno borbo za zagotovitev gmočnih pogojev: ureditev in vestno varovanje fizikulturnih objektov, popravilo dvoran in zaprtih prostorov, telovadščic, raznih terenov in potrebne inventarja ter rekvizitov. Treba je odločno napraviti konec oportunistični in večnemu izgovarjanju, da ni pogojev in možnosti za takšno fizikulturno delo. Izkušnje z mladinske proge in zadnji vedno pogostejši primeri iz vse države, ureditve in zagotovitev dvoran ter primeričnih prostorov, ureditev preprostih terenov in objektov, uporabljanje krajevnih virov ter sredstev za izdelavo fizikulturne opreme itd., — jasno kažejo, kaj vse je mogoče storiti, če se pravilno razvija in aktivna in delovni polet fizikulturnikov ter fizikulturnih organizacij, če se lakšno nalogo pravilno zastavijo kot glavne;

c) takoj se je treba lotiti ustvarjanja ter vzgajanja novih fizikulturnih kadrov, zlasti inštruktorjev za splošno fizično vzgojo; v ta namen je treba zlasti uporabiti demobilizirane borce JA in graditelje mladinske proge. Treba je dvigniti raven strokovnega in ideološko-političnega znanja obstoječih fizikulturnih kadrov in pogumno uvajati v delo delavce bivših gimnastičnih organizacij, ki iz katerega koli razloga doslej niso mogli najti svojega pravega mesta v fizikulturnih organizacijah. Te kadre je treba podpreti pri delu in nadalje izpopolnjevati s strokovno literaturo v časopisih itd.

4. Med nadaljnjim razvojem fizikultorne zveze Jugoslavije je treba posvetiti največjo pozornost razširjenju in utrditvi okrajnih fizikulturnih odborov, ki so osnovni organi, da zajamejo široke množice v fizikulturno gibanje z urami za splošno fizično vzgojo in drugimi oblikami delavnosti. Okrajnim fizikulturnim odborom je treba pri njihovem delu nuditi vsestransko in redno podporo.

V sodelovanju z drugimi ljudskimi organizacijami je treba posvetiti zlasti pozornost ustvarjanju in omogočanju dela raznim fizikulturnim aktivom na podeže-

lju, v tovarnah in ustanovah, v šolah, ulicah in naseljih itd. Tem aktivom je treba posvečati skrb, pospeševati njihovo osnovno delo pri programu za splošno fizično vzgojo in jih pritegovati hkrati v razna športna tekmovanja.

Fizikulturna društva morajo mnogo bolj nuditi konkretno podporo fizikulturnim aktivom z inštruktorji, prostori in napravami za vaje, pri prirejanju tekmovanj, prireditelj itd. Tako bodo fizikulturna društva dobila ogromen vir novih fizikulturnih talentov za nadaljnji razvoj in izpopolnjevanje.

Na drugi strani je treba glede na razmere in potrebe na terenu aktivne oprestiti formalnih zvez s fizikulturnimi društvi, ki so ovirale njihov pravilen razvoj.

Okrajni, rajonski in mestni fizikulturni odbori so dolžni prav tako nuditi vsestransko podporo aktivom. Ti fizikulturni organi morajo proučiti krajevne razmere in potrebe in na tej podlagi v sodelovanju z množičnimi organizacijami določiti odnose med fizikulturnimi aktivni in društvi na svojem področju ter odnose do višjih organov (finančni odnosi, registracije, itd.). Ob ustanavljanju fizikulturnih aktivov in društev na terenu je treba odpraviti različne šablone ter okornosti, kar je doslej oviralo, da bi se fizikulturniki v večjem obsegu zbirali v osnovnih fizikulturnih organizacijah. Pri vpisu članov in aktivov je treba bolj računati s tem, kje ljudje stanujejo in živijo, kje so posamezni fizikulturni objekti v zvezi s temi vprašanji rešiti način ustanavljanja društev aktivov. To bo hkrati omogočilo, da se bosta razen dosedanjega sodelovanja z ljudskimi organizacijami povečala skrb in podpora teritorialnih organov ljudske oblasti, Ljudske fronte, sindikalnih organizacij in vodstev Ljudske mladine Jugoslavije.

5. Hkrati z množičnim delom za splošno telesno vzgojo je treba nenehno posvečati skrb za razvoj vseh športnih panog. V tej smeri je treba nadalje razviti sistem tekmovanj, oblike množičnih športnih tekem, posvetiti večjo pozornost posameznim športnikom, ki se odlikujejo, in jim pomagati pri njihovi strokovni ter splošni vzgoji in izpopolnjevanju. Športni odbori morajo postati samostojnejša in operativna vodstva za posamezne športne panoge, da bodo povezovali po svoji liniji vse do osnovnih sekcij v društvih in posvečali skrb njihovem programu, delovnim pogojem, tehniki, sistemu posameznih iger itd. Da bi športni odbori mogli izpolnjevati te naloge, se morajo razširiti in utrditi po svoji sestavi, načnu dela in reševanju posameznih vprašanj ter postati odgovorni, delavni in ugledni organi v fizikulturnih organizacijah.

Glede na tendence in posebnosti planinstva in šaha je treba razviti samostojnejše in posebne oblike za razvoj teh panog. V ta namen se lahko ustanovijo šahovska središča, planinska društva itd.

II.

1. Plenum je obravnaval petletni plan za vzgojo kadrov in zgraditev preprostih fizikulturnih objektov ter pridobitev rekvizitov. Na podlagi tega plana, ki ga bodo podrobneje obdelali fizikulturni odbori društva in aktivni med našim petletnim planom, čaka organizacija fizikultorne zveze Jugoslavije naslednja naloga:

a) iz vrst fizikulturnikov vzgojiti tisoče prostovoljnih fizikulturnih voditeljev in inštruktorjev;

b) zgraditi na tisoče preprostih fizikulturnih domov, igrišč za odbojko, košarko, nogomet, strelišč, prog za lahko atletiko, teniška igrišča, planinskih in smučarskih domov, plavališč itd.

Tako bomo s planom ustvarjali realne pogoje za množični razvoj fizikulture in športa. Fizikulturne organizacije bodo sodelovale pri veliki akciji, ki jo je začela Ljudska fronta Jugoslavije za zgraditev združnih domov po vsej Jugoslaviji in ki bo tudi ustvarila boljše pogoje za razvoj fizikulture na podeželju.

Plenum je navdušeno pozdravil obveznost Ljudske mladine Jugoslavije, ki bo leta 1948, razen zgradiše združnih domov in drugih svojih velikih obveznosti zgradila še okrog tisoč fizikulturnih objektov in terenov.

Ustvarjanje novih fizikulturnih kadrov, zgraditev vseh objektov in terenov, izdelava fizikulturnih rekvizitov izven planske in državne proizvodnje pomenijo glavne in konkretne naloge vseh fizikulturnih organizacij; te naloge morajo podrobno proučiti najti svoje pravo mesto v vseh planih fizikulturnih organizacij. Za njihovo izpolnitev je treba na terenu razviti najširšo iniciativnost in vse možnosti. Pri planiranju teh nalog v krajevnem obsegu je treba najtesneje sodelovati z organi ljudskih oblasti, dalje z vodstvi Ljudske mladine Jugoslavije in Enotnih sindikatov Jugoslavije ter z njihovimi organizacijami.

V začetku leta 1948. je treba uvesti v fizikulturno organizacijo redno in smotno delo sploh pri vseh vprašanih ter podrobno obdelati splošni plan na enoletne in trimesečne plane, za kar bo centralni odbor izdelal posebna okvirna navodila.

Za pravilno izpolnitev plana in pravilno delo sploh je treba odločno uvesti v fizikulturno organizacijo novi delovni slog. Treba je izpolniti evidenco in kontrolo pri izpolnjevanju nalog, nuditi redno podporo in uvesti preprosto enotno statistično službo. Mnogo večja odgovornost, prizadevanje, vztrajnost pri delu, tekmovanje in delovni polet, iniciativnost in ustvarjalni duh morajo biti osnovni elementi v delovnem slogu vseh naših vodstev, društev, aktivov in funkcionarjev.

2. Plenum je sprejel kolektar prireditelj in tekmovanj Centralnega odbora Fizikultorne zveze Jugoslavije in glavnih odborov fizikulturnih zvez ljudskih republik za leto 1948. Na podlagi tega kolektarja bodo izdelali in izpopolnili svoje kolektarje okrajni in mestni fizikulturni odbori ter fizikulturna društva in aktivni.

III.

Plenum je sklenil, da je treba odločno izboljšati ideološko-vzgojno delo v vsej organizaciji, vzgajati pozitivne, moralne in značajne lastnosti naših fizikulturnikov; razvijati ljubezen do domovine, do Jugoslovanske armade; vzgajati jih z ugledi naše slavne preteklosti ter z junastvom; kar najbolj razvijati čustvo bratstva in enotnosti; vzgajati jih vsestransko, da bodo zavedni graditelji nove Jugoslavije in njeni sposobni ter pripravljeni branilci.

Takšno ideološko vzgojno delo je treba razviti z urami za splošno fizično vzgojo, na treningih in tekmovanjih ter na raznih fizikulturnih prireditvah.

V ta namen je treba široko uporabljati razna propagandna sredstva, zlasti tisk, literaturo, stencase, predavanja, diskusije, delo na tečajih, v krožkih itd.

V tej smeri je treba predvsem usmeriti ostro borbo za široko in vsestransko vzgojo fizikulturnih kadrov, ki morajo visoko dvigniti svojo strokovno, politično in kulturno raven, tako da bodo predvsem razumeli in spoznali naloge ter družbeni pomen svojega dela in fizikulturnega gibanja sploh. Sele tedaj bodo sposobni pravilno in vsestransko vzgajati fizikulturnike za dobre državljane nove Jugoslavije.

Naša fizikulturna organizacija se mora v sodelovanju in ob podpori organov ljudske oblasti, Ljudske fronte, Ljudske mladine in Enotnih sindikatov vztrajno boriti za vsakdanje in vsestransko izpolnjevanje vseh teh nalog. Razvijati jih mora korak za korakom s splošnim razvojem nove Jugoslavije, črpati iz tega razvoja svoje sile in biti stotisočim delavcem naše dežele važen in koristen činitelj pri njihovem vsakdanjem delu in življenju.

Dopisi „Ljudski pravici“

Proslava dneva JA v Murski Soboti

Predvečer Dneva Jugoslovanske armade so v Murski Soboti svečano proslavili. Proslava se je pričela pred spomenikom zmage, kjer so bili položeni vencici v čast padlim borcem Rdeče in Jugoslovanske armade. Pred spomenikom je imel zastopnik OF krajski govor. Po govoru je šel sprevod z godbo na čelu v fizikulturni dom, kjer je bila svečana akademija.

O vlogi naše slavne armade v osvobodilni borbi in v dobi mirne izgradnje sta govorila zastopnik JA ter ljudski poslanec Ferdo Godina. Njuna govora je množica čisto prekinjala z burnimi vzkliki maršalu Titu, Jugoslovanski armadi, generalisimu Stalinu in Rdeči armadi. Sindikalni pevski zbor je pod vodstvom tov. Pirca zapel nekaj partizanskih pesmi. Ves potek proslave je pokazal tesno povezovanje med vojsko in prekmurskim ljudstvom, obilna udeležba pa veliko priljubljenost Jugoslovanske armade.

IDRIJA. — 19. t. m. je bil v tukajšnji dvorani mladinskega doma ustanovni občni zbor Zveze borcev, ki se ga je udeležilo okrog 300 borcev in udeležencev NOV mesta Idrije. Izvoljen je bil devetčlanski odbor Zveze borcev ter 5 članski nadzorni odbor. V diskusiji je bil sprejet tudi predlog, da se sprejme med častne člane Zveze borcev tudi mater 4 padlih partizanov tov. Crnolagar Franciško iz Cekovnika.

Z ustanovnega sestanka so poslali resolucijo maršalu Titu, v kateri obljubljajo, da bodo zvesto čuvali vse pridobitve NOV in skrbeli za okrepitev ljudske oblasti, izboljšanje dela v ljudski prosveti, dramatikah in študiju ter da bodo ustanavljali delovne čete.

LJUBLJANA. — Sindikalna podružnica št. 2 pri Splošnem stavbnem podjetju je 18. t. m. razvila svoj sindikalni prapor. Ob tej priliki je bila mladinska dvorana napolnjena do poslednjega kotička. Na dnevnem redu so bili govori o političnem položaju in o izvedbi načrtnega gospodarstva. Po govorih je zbor delavcev in delavk recital pesem »Kovaška«, pevsko društvo pa je zapelo tri borbene pesmi. Nato je tajnik razvil nov sindikalni prapor ter ga izročil dvakratnemu udarniku Kebru, ki je obljubil, da bo delavstvo odselej še odločneje nadaljevalo borbo za izvedbo petletnega plana. Nato so sledili razdelitev nagrad, proglasitev udarnikov in podelitev prehodne zastavice najboljšemu kolektivu.

Mednarodni teniški turnir v Budimpešti

V finale posameznikov sta se plasirala Asboth in Adam (Madžarska)

Budimpešta, 27. decembra. V nadaljevanju mednarodnega teniškega turnirja za prvenstvo Madžarske v dvoranah, so bili doseženi naslednji rezultati: Palada : Katana 6:1, 6:2. Asboth Friszgesel 6:2, 6:1. Destremeaux : Senpety 6:2, 6:3. Adam : Mitš 6:1, 6:2.

Prvenosenenje predstavlja poraz Mitš v igri z madžarskim igralcem tenisa Adamom. Mitš je igral s poškodovano roko, razen tega pa je Adam v odlični formi.

V polfinalu je madžarski prvak Asboth po krasni igri premagal Palado s 6:0, 7:5, v drugi igri pa je Adam ponovno pokazal svoje znanje z zmago nad Destremeauxom s 4:0, 6:4, 7:5. Tako sta se plasirala v finale madžarska igralca Asboth in Adam.

Srečanja parov pa so prinesla naslednje rezultate: Mitš - Palada : Vod - Birkas 9:7, 6:4. Destremeaux - Katana : Daloš - Tornay 4:6, 6:2, 6:1. Asboth - Shlzetli : Frisgesi - Tot 6:1, 6:1. Dostal - Sole : Adam - Feher 6:3, 6:2.

V polfinalu parov sta Jugoslovana Mitš in Palada premagala češkoslovaški par Sole - Dostal s 6:4, 6:2 in se tako plasirala v finale v igrah parov.

Finalne igre bodo jutri.

Proslava dneva JA v tovarni aluminija v Strnišču

Delovni kolektiv tovarne glinice in aluminija v Strnišču pri Ptujju je z lepo manifestacijo proslavil dan Jugoslovanske armade. V slavnostno okrašeni kinodvorani je zbranim delavcem in okoliškim kmetom govoril o nastanku in razvoju JA kapetan JA tov. Jurčan iz Ptuja. Njegov govor je bil pogosto prekinjen z navdušenimi vzkliki Jugoslovanski armadi, njenemu vrhovnemu komandantu maršalu Titu, Komunistični partiji in generalisimu Stalinu. Navdušeno je bil nato sprejet borcev JA, ki je nastopil z recitacijo »Sovjetskoj uniji«. S še nekaj recitacijami in partizanskimi pesmimi je bila proslava zaključena. Delavci in nameščenci so s proslave poslali Centralno resolucijo maršalu Titu in Centralnemu komitetu Komunistične partije Jugoslavije.

PORTOROŽ. — Prosvetno društvo iz Portoroža je priredilo 18. t. m. pri Belem Križu kulturni večer. Prof. Rudež je predaval o slovenski narodni lirski pesmi. Preprosto in živahno je prikazal svojo lepoto. Po predavanju je zapel kvartet fantov na vasl. Zapeli so narodne pesmi »Kako bom ljubila«, »Pod klancem«, »Pojdem na Stajersko«, »Gozd je že zelen« in druge. Večina domačinov, ki so bili prisotni, teh pesmi še nikoli ni slišala, zato so sledili spredu z velikim zanimanjem.

Prosvetno društvo ima v načrtu še več takih večerov, ki bodo vsakih 14 dni.

VIDEM OB SAVI. — V tovarni »Celuloza« imamo trenutno že drugi tečaj za polkvalificirane delavce. Dočim za prvi tečaj ni bilo posebnega zanimanja, se je zanimanje za drugi tečaj zelo dvignilo. Ne samo mlajši, temveč tudi starejši delavci in delavke so spoznali važnost strokovnega izobraževanja. Tako se jih je v drugi tečaj prijavi 27, ki se ga udeležujejo redno trikrat tedensko. Vodstvo tečaja in uprava podjetja z zanimanjem in zadovoljstvom sledi naglemu dvigavanju posameznikom ter z gotovostjo računa na zaželjen uspeh.

KAMNIK. — Tukajšnje naše žene posvečajo veliko skrb mladincem - invalidom. V jeseni so skuhalo nad 100 kg marmelade za otroke v domu, sedaj pa so za vse naredile copate. Copati so iz trpežnega blaga in podplatov iz svinjскеga usnja.

Današnji športni program

- NOGOMET
 - v Ljubljani: Posvet nogometnega odbora FZS
 - v Splitu: Hajduk : Dinamo
 - v Beogradu: Crvena zvezda : Metalac
 - v Osijeku: Spartak : Proleter
- KOŠARKA
 - v Beogradu: Vojvodina : Beograd
 - v Zagrebu: Nadaljevanje zimskega turnirja v košarki
- TELOVADBA
 - v Zagrebu: Prve izbirne tekme v vajah na orodju za sestavo državne reprezentance

Kratke vesti

V Moskvi se je začelo tekmovanje za prvenstvo ZSSR v kanadskem hokeju. Tekmovanje tudi prvak za leto 1947. moskovski »Dinamo« in moštvo Centralnega doma Sovjetske armade. Veliko zanimanje je vladalo za vsevezno tekmovanje v košarki. V zadnjem kolu so se sestali košarkaši iz Moskve in Tbilisija. »Dinamo« iz Tbilisija je zmagal z rezultatom 48:35 (24:12).

Sinkovci: Po svobodni Makedoniji

(Zapiski s potovanja) (Nadaljevanje.)

Z Venkom eva bila prepričana, da bo ob kanalu vse živo. Toda zmotila sva se. Širok kanal se je že vil po poljih ob vznožju Belasice, bil je popolnoma zgozovljen. Ob njem ni bilo niti ene mladinske čete več. Čakal je le, da pridrvi z bregov voda, ki jo bo zajel in tam v bližini bolgarske meje oddal Strumici.

Pač pa je bilo vse živo na obeh bregovih reke. Mladinske brigade so bile razvrščene po kakih 500 metrov druga od druge. Ustavila sva se najprej pri III. devdijelsko-tikveški brigadi, ki je delala ob moštu, čez katerega je peljala pot do štaba. Mladinci in mladinke so razširjali ozko korito Strumice, ki so ga na tem mestu v eradini že poglobili. Z nekimi so vzpodbujali drug drugega, četa četa, da ekopljejo na obeh straneh korita čim več zemlje in jo zmečajo na nasipe, ki so zrastle na obeh bregovih.

Niže je bila prilpeška brigada, pod njo pa udarna IV. strumiciška, ki so jo v glavnem sestavljali mladinci prav iz teh krajev, za katere eta prekop in regulacija reke najbolj važna. Po labljali so. Po polovici struge je tekla voda, drugi del pa so zagradili z nasipom, da bi jih voda ne ovirala pri poglabljanju. Tu so lantje in dekleta delali korito. Stali so precej globoko v blatu in z lopatami rezali težko zemljo, ki se je orodja močno oprjemala. Metali so jo nekoliko višje na

breg, odkoder so jo drugi z lopatami zopet metali naprej.

Delo je bilo zelo naporno. Po šest ur in pol dnevno so premetavali težko, lepljivo zemljo. Toda delali so z velikim elanom, odmorov niso poznali. Vedeli so, kaj pomeni široko in globoko korito, zato so hoteli delo čim prej dokončati, da jih ne bi prehiteli nalivi in s tem zvezane poplave, s čimer bi se delo zavleklo še v prihodnje leto. Vedeli so, da se borijo za lepše žetve in pridelke, za novo rodovitno zemljo, za uničenje malarije.

Zato so brigadirji sklenili desetdnevno brigadno nalogo izvršiti v sedmih dneh. Posamezne čete so si postavljale svoje dnevne obveze, ki so si jih napisale na velike table ob reki. Obveza III. čete se je glasila: Nie od III. četa se obavezuame denes da izvarimo 107 m² zemlja.

V koritu je etala tudi sedemnajstletna Milica Lumova. Bila je globoko v blatu, ki ga je naglo izmetavala. Povedala je, da je doma iz bližnjega Novega sela in da ima še šest mlajših bratov in sester. »Posestvo imamo v ravnini ob Strumici. Mnogokrat nam je reka zalila njive in škodovala žetvi, včasih smo zaradi povodnji in hudournikov stradali vse leto. Zato smo odšli iz naše vasi skoraj vsi mladinci v brigade, da ukrotimo reko. Ob nedeljah pa pridejo k reki tudi naši

starši, da nam pomorejo delo čimprej opraviti.«

Zopet je lopato porinila v blato in ga vrgla na breg, odkoder ga je Atanas vrgel še višje.

Proti vzhodu pa so bile razvrščene zopet druge brigade iz vseh predelov Makedonije.

Sanitetni referent nama je povedal, da je zdravstveno stanje brigadirjev izborno. V prvi izmeni je bilo 0.62% bolnih, v

drugi pa 0.73%. Med temi je bilo zelo malo primerov malarije, pa še ti bolniki so bili že kronično malarični. Če primerjamo to s prejšnjimi leti, šele vidimo, kako malo je to. Ko so namreč leta 1941. v Strumiški dolini delali cesto Strumica - Petrič, je od 3200 delavcev zbolelo na malarijo 3080.

Popoldne, ko so se brigadirji vrnili v taborišče, sva jih našla precej v knjižnici, nekateri so z vejami pometali dvo-

Mladinske brigade ob Strumici

rišče, večja skupina pa je ob spremeljavi harmonike plesala »makedonsko oro«. Poleg mladincev so plesali tudi starejši — člani brigad Ljudske fronte, ki so prišli za 14 dni regulirat reko.

Zelo me je začudilo, da v okoliških vaseh kakor tudi v Strumici nisem videl muh. Zvedel sem, da so jih uničili obenem z uničevanjem komarjev. Letos so namreč po hišah brigadi DDT prašek, po vodnih površinah pa nafto. Rezultati te akcije, v kateri so sodelovale množične organizacije in vojska — uporabljali so tudi avione — so bili zelo veliki. Tako na primer je bilo v letošnjem septembru število obolelih za malarijo za 83.8% nižje kot v septembru 1946. leta.

Ob povratku v Strumico sva zvečer doživela pravo makedonsko nevihto. Ni še minilo dvajset minut, ko je začelo močno deževati, pa so že po vseh strumičkih ulicah drveli kar čeli potoki. Voda je nosila kamenje in pesek. Ko sva z Venkom napravila pod dežnikom le kakih sto korakov in prekoračila ulico, sva bila popolnoma premočena. Naslednje jutro je bilo po mestnih ulicah, ki leže v nižini, vse polno kamenja, v zgornjem delu mesta pa je bilo vse počikano in ceste so bile močno razrite.

Ko sva dopolne zapuščala Strumico in se peljala čez trg — bil je tržni dan — je bilo tam vse polno koz. Kmetje so jih prignali od vseh strani. To je bil znak, da se je pričelo uničevanje koz z vso resnostjo. Okrog 300.000 jih bodo poklali to zimo v Makedoniji. V mesnicah je zadosti kozjega mesa, o katerem pravijo, da je zelo okusno. Mesarji in zastopniki raznih mesno predelovalnih podjetij jih plačujejo po 16 din za kilogram.

Čigorinov turnir svečano zaključen

Mednarodni turnir slovenskih držav v Moskvi, ki je bil prireditelj v spomin velikega ruskega šahista Mihajla Čigorina, je bil zaključen 24. decembra zelo svečano.

Kongresna dvorana Centralnega doma Sovjetske armade je bila okrašena z zastavami ZSSR, Jugoslavije, Bolgarske, Češkoslovaške in Poljske.

Svečano akademijo je otvoril Pušnov, predsednik Komiteta za fizikulturo pri vladi RSR. Navzoči so bili med drugimi tudi predsednik Slovenskega komiteta ZSSR general-lajtnant Gundorov, odgovorni sekretar Komiteta polkovnik Močalo, sekretar Vseslovenskega komiteta Medvedev, veleposlanik Jugoslavije v ZSSR Popović itd. General-lajtnant Gundorov je v svojem govoru naglasil, da je bil turnir izreden prispevek h krepitvi prijateljstva med slovenskimi državami in najlepši spomenik ustanovitelju ruske šahovski šole - Čigorinu.

V imenu udeležencev so govorili Botvinik, Kotov, Gligorič, Plater, Cvetkov in Kotnauer.

Udeleženci so prejeli dragocena darila in diplome.

Na slavlju je bila objavljena brzojavka, poslana udeležencem in gostom od Vseslovenskega komiteta v Beogradu.

Končni izid turnirja kaže preglednica rezultatov.

Ime	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Točke	Mesto	%
1 Botvinik	1	1/2	1/2	1/2	1	1	0	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	11	1.	73,3
2 Ragozin	0	1/2	0	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1	1	1/2	1	1	1	10 1/2	2.	70,0	
3 Smislov	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	10	3.-4.	66,6
4 Boleslavski	1/2	1	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1/2	1	1	1	10	3.-4.	66,6	
5 Kotov	1/2	1/2	1	1/2	0	1	1/2	1/2	1	0	1/2	1/2	1	1	1	9 1/2	5.	63,3	
6 Keres	0	0	1/2	1	1	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	1/2	1	9	6.-7.	60,0	
7 Novotelov	0	1/2	1/2	1/2	0	1	1/2	0	1/2	1	1	1/2	1	1	1	9	6.-7.	60,0	
8 Pahman	1	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1	1	0	1	1/2	1	8 1/2	8.	56,6	
9 dr. Trifunović	1/2	0	1/2	0	1/2	1/2	1	1	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	8	9.	53,3	
10 Gligorič	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	0	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	7 1/2	10.	50,0	
11 Bondarevski	1/2	0	0	0	1	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	0	1	1	1	6 1/2			
12 Holmov	0	0	1/2	0	1/2	0	0	0	1/2	0	1	1/2	1/2	1	1	5 1/2			
13 Kotnauer	0	1/2	0	1/2	1/2	0	0	1	1/2	0	1/2	1/2	1/2	0	1/2	5			
14 Sokolski	0	0	0	0	0	0	1/2	0	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	4			
15 Plater	0	0	0	1/2	0	1/2	0	1/2	1/2	0	0	1	1/2	1/2	1/2	4			
16 Cvetkov	0	0	0	0	0	0	0	1/2	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	2			

Ena najbolj razgibanih partij Čigorinovega turnirja je bila brez dvoma partija med Botvinikom in Gligoričem. Botvinik je v njej pokazal odlično igro v otvoritvi, kombinatorno silo v srednji igri, Gligorič pa neustrašenost, borbenost in v obrambi veliko iznajdljivost.

Grünfeldova, obramba. Beli: S. Gligorič Črni: M. Botvinik Moskva, december 1947.

1. d2-d4	Sg8-f6
2. c2-c4	g7-g6
3. Sb1-c3	d7-d5
4. Sg1-f3	Lf8-g7
5. e2-e3	0-0
6. Dd1-b3	e7-e6
7. Lc1-d2	b7-b6
8. Ta1-c1	Lc8-b7
9. c4xd5	e6xd5
10. Lf1-e2	Sb8-d7
11. 0-0	c7-c6
12. Tf1-d1	Tf8-e8
13. Ld2-e1	Lg7-f8
14. Sb1-a2	Te8-e6
15. Le2-f3	Dd8-e7
16. Sc3-e2	Lf8-h6
17. Se2-f4	Te6-d6
18. Sd2-f1	a7-a5
19. Sf1-g3	c6-c5
20. d4xc5	Sd7xc5
21. Db3-c2	Lh6xf4
22. e3xf4	d5-d4
23. Lf3xb7	De7xb7
24. b2-b4!	axb4
25. Le1xb4	Td6-d5
26. Dc2-e2	Db7-d7
27. f4-f5	Tc8-e8
28. De2-f3	g6xf5
29. Sg3-e2	h7-h6
30. Se2-f4	Td5-e5
31. h2-h3	Te8-c8
32. Df3-g3+	Kg8-h7
33. Sf4-h5	Sf6xh5
34. Dg3xe5	Sc5-d3
35. Td1xd3	Tc8xc1

36. Kg1-h2 Tc1-c4
37. Lb4-d6 Dd7-e6
38. Td3xd4 Te4xd4
39. De5-d4 De6xa2
40. Dd4xb6 Da2-e6
41. Db6-d4

Tu je bila partija prekinjena v očitni remis-poziciji, zato sta se igralca brez nadaljevanja zedinila na remis.

Pripombe:
1. Partija se razvija po teoriji. Beli dela na to da bi z ojačanjem d-linije onemogočil črnemu osvobodilno potezo c5. Črni pa teži za uveljavljenjem figur na e-liniji in na kraljevem krilu.
2. Navidez presenetljiva poteza. Njen namen je: spraviti tekača na aktivnejšo diagonalo eventualno na d6.
3. Tako neobičajen način aktiviziranja stolpa kaže da igra Botvinik ostro na zmagu.
4. Le1xa5 ne prinese belemu nič dobrega. Črni dobi kmeta s Td8-b8 (po Db3xb7) nazaj pri boljši igri.
5. Kakšen je rezultat na prehodu v srednjo igro? Botvinik je kot črni prišel do prostega kmeta, partijo je več kot izravnal. Odslej je na Gligoriču, da se brani.
6. Odlična poteza. Le z aktivno igro je uspelo Gligoriču še vzdržati ravnotežje.
7. Duhovita, skrivna poteza. Botvinik je prihodnje poteze Gligoriču videl naprej.
8. Tu je bila publika prepričana, da je Botvinik izgubljen, zato se v naslednji potezi ni mogla vzdržati ploskanja, ko je velemejster s potezo Sc5-d3 dokazal, da ni bil nikjer presenečen, celo več, da je dobil kmeta.
9. S to potezo osvoji Gligorič kmeta nazaj. Po razburljivih kombinacijah se pozicija poenostavi. Oba igralca zaslužita za igro polno priznanje.

Bogomir Magajna:

Bradač

(Nadaljevanje)

Tiho so me gledali z očmi, žarečimi iz apadlih obrazov. Od jutra do večera sem preiskoval v oficirski šoli shujšane in bolehtne vojake ter jim skušal pomagati z borno zalogo zdravil, ki sem jih nosil s seboj. Zvečer pa sem v pisarni oficirske šole zagledal prečudno lepo dekle. Menda mu je bilo ime Olga. Ni bilo nikjer nobene luči. V polmrazu sva si breg besede minute dolgo strelala iz oči v oči. Bila je vitka in visoka in v tistih težkih dneh začuda čista in lepo oblačena. V njenih bajnih sanjavih očeh sta ležala tuga in smrt. V hipu sem spoznal, da ji po pljučih rije jetika. Nenadoma je vzela Olga iz žepka edino cigareto, ki so jo tisti dan premogle Črmošnjice: »Na,« je rekla, »to cigareto, ki je bila namenjena drugemu, toda on bi je ne hotel vzeti, čeprav ve, da ne kadim.« Malokdaj v življenju sem čutil v duši toliko togo kot tisto minuto. Lepo Olga so par tednov pozneje pokopali partizani.

likem trpljenju za časa velike nemške ofenzive, so bile vse vedre in ponosne in premnogo stvari, so si imele povedati medseboj. Ko se je razneslo po vasi, da se je na cesti pojavil Bradač, so partizani, partizanke od vseh strani pritekli k njemu. »Bradač, Bradač,« so vzklikali. Moški so mu stiskali roko, ženske so se vedro vzpenjale na njegove rame. Vsa bi ga najraje takoj odpeljal v svoj bivak. Nekdo mu je tlačil v pest tobaka, drugi mu je nastavljal čutaro z žganjem na usta, tretji so tiptil njegov revolver in puško ter ogledovali posebno vrsto bombe. Končno so ga v triumfu odveli k tisto hišo, kjer je igrala harmonika, in ga posadili za mizo. Jaz sem tiho in vdano prikorakal za njim. Bradač je moral piti, je moral kaditi, je moral govoriti, ocenjevati puške. Končno je zagledal neko, ki mu je izredno ugajala. Razstavil jo je in sestavil nazaj, preizkušal, odšel z vso trumo za vas, nastavil so mu cigaretni papirček na deblo drevesa, zadel ga je 150 m daleč. Uro pozneje je že zbrantal, zamenjal svojo puško s to in moral priložiti nož, ki ga je zaplenil Nemcu.

Mlada partizanka ga je pregovorila, da je šel plesat z njo: »Vraže dekle, kaj si izmislil,« je vzklikal Bradač potem in globoko srknil iz čutare in uato: »Trebalo bi iti h kakemu Nemcu

Turnir za državno mladinsko prvenstvo leta 1947.

FISAJ je razpisal predvidenim rokom turnir za državno mladinsko prvenstvo. Turnir se prične danes, 28. t. m., v Beogradu. Slovenijo bodo zastopali med 14 udeleženci Hočevar Niko (Celje) — letošnji srednješolski prvak Slovenije, Krivec Slavko in Vrhovec Slavko, prvoplasirana na pravkar odigranem mladinskem prvenstvu Ljubljane. Zaradi državnega mladinskega turnirja je moral biti preložen mladinski turnir za republiško prvenstvo.

Turnir za državno prvenstvo v ženskem šahu

Obenem z mladinskim prvenstvom je FISAJ razpisal turnir za žensko prvenstvo FLRJ. Za zastopnici Slovenije je po dosedanjih rezultatih določil Šahovski odbor Slovenije Slavko Cvenklovo iz Ljubljane in Ivanko Svetek iz Dravograd. Turnir se prične 28. t. m. in bo trajal do 10. jan. 1948.

KAJ JE S »PREŠERNOVO KNJIŽNICO« ?

Ze dobrih deset dni se razpošiljajo v obsejne kraje knjige Prešernove knjižnice. Založba je sicer uspela, da jih je izdala še ob pravem času, vendar so prometne neprilike bile tako velike, da bodo knjige v glavnem po vsej Sloveniji v rokah naročnikov v najbližjih dneh. Velike neprilike pa nam dela sicer razveseljiv, toda za založbo in precejšen del naročnikov zelo neprijeten pojav. Letos je bila naklada Prešernove knjižnice vsoka 34.800 izvodov, do 5. decembra pa se je prijavilo 38.087 plačanih naročnikov. Tako založba ne bo mogla ugoditi željam 3287 naročnikov. Vsač bo razumel, da moramo predvsem poslati knjige na deželo, v tovarne in vasi ter na Primorsko. V mestih kakor so Ljubljana, Maribor in Celje si bodo naročniki, ki ne bodo dobili knjig, laže pomagali tako, da si bodo knjige za letošnje izposojevali. Zato pripravljamo vsem tem naročnikom, da se naročijo takoj na Prešernovo knjižnico za leto 1949, ker bo naročnina 65 din ostala ista. Novi program za leto 1948. obsega 5 knjig, in sicer:

1. Miško Kranjec: Os življenja.
 2. Mihael Solohov: Izorana ledina.
 3. A. Polnec: Kako so nastala živa bitja.
 4. Spomini na partizanska leta III. knjiga (priredil Ferdo Godina).
 5. Koledar OF za leto 1949. (turedil Ignac Koprivec).
- Ta program smo razširili zato, ker je bilo povpraševanje za Prešernovo knjižnico tako veliko, da bi bilo že možno naklado letos še silno dvigniti. Da pa se drugo leto ne bi pripetila ista nepredvidena neprijetnost, bomo zaključili nabiranje naročnikov 1. maja, tako da bomo lahko naklado že vnaprej določili in prav vsem naročnikom knjige tudi poslali. Zato prosimo naročnike Prešernove knjižnice, ki so plačali knjige, naj takoj postanejo naročniki za drugo leto, ali pa če tega ne bi hoteli, naj zahtevajo, da jim tam, kjer so knjige naročili, denar vrnejo. S tem opozarjamo naročnike, da tega niso krivi tovariši v Ljubljani, v Mariboru in v Celju, ampak da je to povzročil nagel razvoj Prešernove knjižnice in nepričakovano močno povpraševanje po tej zbirki.
- Slovenski knjižni zavod.

OBVESTILA

Nova odredba o izrednem študiranju na vseučiliščih in visokih šolah

Vlada FLRJ je izdala odredbo o izrednem študiranju na vseučiliščih in visokih šolah. Po tej odredbi se lahko vpisujejo kot izredni študenti na fakultete visoke šole tiste osebe, ki ne morejo zaradi zaposlenosti in gospodarnosti ali v drugih službah obvezno obiskovati predavanja. Te pravice se lahko poslužijo osebe, ki so zaposlene v državnih ali občinskih službah, v sindikatu ali drugih organizacijah. Za vpis je potrebno potrdilo pristojnega urada o zaposlitvi in o nemožnosti rednega posejanja predavanj. Osebe, ki so dokončale srednje strokovno šolo, se lahko vpisujejo kot izredni študenti na ustrezne fakultete in visoke šole, če so zaposlene najmanj eno leto. Na pravno, ekonomsko ali filozofsko fakulteto se lahko vpisujejo tudi tiste osebe, ki so zaposlene manj kot eno leto. Te osebe morajo predložiti pri vpisu oceno strokovne sposobnosti, ki so jo pokazali v službi in mnenje o tem, da-li je umestno, da nadaljujejo šolanje. To oceno ali mnenje daje administrativno-operativni vodja za podjetje, višji organ pa

za ustanovo, v katerih so kandidati zaposleni. Osebe, ki so dokončale strokovno šolo, se lahko izjemno vpisujejo za redne študente, če so se razrešile službenih dolžnosti, če so v službi in kot izredni študenti pokazali dober uspeh in zanimanje. Te osebe lahko dobe tudi študentsko hranilnico, če so v službi in jim dovolijo potreben dopust ob izpitnih rokih. Vseučilišča oziroma visoke šole bodo vodile evidenco o izrednih študentih in o njihovem prizadevanju pri študiju. Tistim študentem, ki ne bodo pravočasno položili izpitov, bo odvzeta ta pravica, ki jo imajo po tej odredbi.

Poziv absolventom TSS v Ljubljani

Sindikalna podružnica in mladinska organizacija TSS v Ljubljani imata namen izdati ob 60. obletnici obstoja tukajšnjega zavoda »Zbornik TSS šole«, ki naj bi postal dosedanj razvojni delo Tehniške srednje šole. Obenem bi naj bi Ljudska mladina Slovenije dobila velik pripomoček k izbiri strokovnih poklicev, dobila naj bi vpogled v posamezne stroke in pogoje dela v istih s nalagami sodobnega tehnika. Zbornik TSS ima namen v obliki dopisov, poljudnih razprav, reportaž in dokumentov (slik, risb itd.) seznaniti dijaštvo s strokovnim in političnim razvojem zavoda v obdobju svojega dela v bivši Jugoslaviji, med osvobodilno borbo in po svoboditvi. Pokazal naj bi se nekdanji pogoji študija, pogoji izbire poklicev, socialne neprilike, odnosi med profesori in dijaki ter vse tekoče, s katerimi so se moral nekaj boriti vsak dijak. Pokazalo pa naj bi tudi napredno zibanje mladine TSS v obdobjih protidržavnih razboj. Posebno se naj bi ta Zbornik dokumentiral delo v času razvoja OF ter gibanja na šoli, kakor tudi izvzo šole. Oddolžil se bo spominu vseh padlih borcev-aktivistov, internirancev in talcev osvobodilne borbe. V obliki dokumentarnih reportaž, slik in konkretnih podatkov naj bi bilo podano sodelovanje dijaštva v veliki osvobodilni borbi. Obravnavalo se bo delo, nalogo sindikata in LMS v zvezi z izpolnitvijo petletnega plana našega zavoda, kakor posameznih odsekov.

Ker pa nam primanjkuje dokumentov iz predvojnega dela in življenja na tem zavodu, kakor tudi dokumentov iz časa osvobodilne borbe, pozivamo vse absolvente, da bi aktivno pripomogli k sestavi Zbornika s svojimi dopisi, dokumenti, reportažami in članki ki naj bi bili tudi usmerjevalni za tisoče članov LMS, katerim še niso jasni pojmi o strokovnem udejstvovanju ter potreba po istem Obenem pozivamo vse znance, tovariše, starše in sorodnike bivših dijakov OS, ki so kakor koli dali življenjski in osebovinski borbi, da javijo z naslednjimi podatki: ime in priimek, rojstno leto, čas obiskovanja šole, kraj in kje je padel ter kratko biografijo dotičnega. Po možnosti naj se priloži še fotografija ter eventualni drugi podatki in dokumenti. Za vse poslane dokumente, slike, risbe itd. jamči komisija, da bodo ohranjeni in na željo lastnika vrnjeni na naslov Prav tako jamčimo poravnavo vseh stroškov, katere bi utrpeli kdorkoli v zvezi z delom za Zbornik TSS.

Dasi vemo, da so vsi absolventi zavzeli s strokovnim delom, samo prepričani, da bo vsakdo izmed njih po svojih zmoglostih prispeval k temu dokumentarnemu in agitacijskemu glasilu, ki je potrebno v zvezi z usmeritvijo mladine na strokovne šole ter izpolnitvijo Titove povelje. Svoje prispevke naj tovariši pošljejo najkasneje do 20. januarja 1948 na agitprop. Komisijo TSS v Ljubljani.

OBVESTILO

Zaradi letnega zaključka bodo blagajno Narodne banke FLRJ v centrali, njenih podružnicah in ekspoziturah poslovalne na dan 31. decembra 1947, od 8-10 ure. Ker morajo biti knjige Narodne banke FLRJ zaključene s 31. decembrom, opozarjamo vse bančne komite, zlasti ustanove in podjetja, da ne odlagajo z ureditvijo svojih blagajniških poslov do zadnjega dne v tem letu. Zlasti naj se pazi, da bodo navedeni izdatki in dispozicije iz proračunskih akreditivov izročeni sedežem Narodne banke FLRJ do vključno 30. decembra t. l.

Narodna banka FLRJ Centrala za LR Slovenijo

GLEDALIŠČE

SLOVENSKA NARODNA GLEDALIŠČA
Drama - Ljubljana
Nedelja, 28. ob 15: Kranjec: »Pot do zločinca«. Izven. Ob 20: Cervantes: »Štiri medigros«. Izven.
Ponedeljek, 29. ob 20: Cervantes: »Štiri medigros«. Red Ponedeljek.
Sreda, 31. ob 20: Nušič: »Gospa ministrice«. Izven.
Četrtek, 1. ob 15: Cervantes: »Štiri medigros«. Izven. Ob 20: Molière: »Partuffe«. Izven.
Petek, 2. ob 20: Kranjec: »Pot do zločinca«. Red E.
Sobota, 3. ob 20: Simonov: »Rusko vprašanje«. Red B.
Nedelja, 4. ob 20: Levstik-Kreft: »Tugomerski«. Izven.
Opera - Ljubljana
Nedelja, 28. ob 19:30: Mozart: »Figarova svatba«. Izven.
Sreda, 31. ob 19:30: Rossini: »Seviljski bričevci«. Izven.
Četrtek, 1. ob 19:30: Jاناك: »Jenufas«. Izven.
Sobota, 3. ob 19:30: P. Mlakar: »Mala balerina«. Red C.
Nedelja, 4. ob 19:30: M. Polič: »Majka Jugovičev«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Mestni dom
Nedelja, 28. dec. ob 20: B. Nušič: »Zalujoča familija«
Sreda, 31. dec. ob 20: B. Nušič: »Zalujoča familija«
V CELJU
Nedelja, 28. dec. ob 16: Ivan Drev: »Talec«
Dramska kronika iz življenja celjskih zapornikov-talec Režija Jože Tomažič Petič

NA JESENICAH

Nedelja, 28. dec. ob 19:30: Fran Žiljek: »Miklova Zala«. Režija Tih Šrečko
Predprodaja vstopnic v petek, soboto in nedeljo od 10-12 ure v Titovem domu.

V KRANJU

Nedelja, 28. dec. ob 17: Jurčič-Klemenčič: »Deseti brat«. Izven.

DNEVNE VESTI

Zaradi priprave za otvoritev nove prodajalne v palači Gradbenega ministrstva, bodo poslovalnice Narodnega magazina v Ljubljani zaprte od 29. do vključno 31. decembra 1947.
Mestna klavirna v Ljubljani ima svoje telefonske številke: Ravateljstvo št. 3430. Upravna pisarna, personalni oddelek, blagajna, knjigovodstvo in ekonomat št. 4695. Skladniška pisarna in distribucijski oddelek št. 3081. Strojni oddelek št. 4725. Predavniška pisarna št. 3901. Osvetlovna pisarna št. 2069.
»Navod Ljubljana-okolice« sponoča, da bodo skladišča v Ljubljani, Kamniku, Litiji in Vrhniki zaradi inventure zaprta od 29. 12. 1947. do 3. 1. 1948.
Fotoamaterski tečaj. Pričetek fotoamaterskega tečaja za začetnike je bil iz tehničnih razlogov preložen in se tečaj definitivno prične v torek, 30. decembra 1947. Na tečaj pripravi Komisija »Lokalnica« in šport za Slovenijo v Celinovem gradu na Celovški cesti. Kjer sprejema prijave za tečaj tov. Jane Marjan. Na tečaj opozarjamo zlasti mladino LMS in člani sindikatov. — Republiški odbor za fotoamatstvo.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje
DNEVNI SPORED ZA NEDELJO 28. 12.
8.00 Veder jutranji spored - 8.30 Napoved časa. poročila, objava sporeda in vremenščina napoved - 8.45 Klavir v ritmu - 9.00 Slovenska pesem - 10.00 Dopoldanski skladbeni koncert - 1. Cherubini: Anacoreta, koncert - 2. Stamitz: Simfonija št. 6 v Es-duru - 3. Beethoven: Klavirski koncert št. 5 - 11.00 Poje moški trgovski pevski zbor iz Maribora (Prenos iz Maribora) - 11.30 Predavanje tov. Angele Cepek, predsednice gl odbora APZ - 11.45 Operetno melodije - 12.00 Oddaja ob obletnici rojstva srbskega skladatelja Stevana Mokričiča - 12.30 Napoved časa in poročila 12.45 Zabavna glasba, mali oglasi in objave - 13.00 Pol ure za najmanjšo poslušalec. Domanska: Stara ura - 13.30 Kar si kdo želi - 14.30 Napoved časa, poročila in objava večernega sporeda - 14.45 Izgaja vurske orgle - 15.00 Oddaja za podelitev Vmes igra harmonikarski trio iz Trbiča in poje slovenske narodne duple. Roknik in harmonika jo spremlja Avrust Stanko - 18.00 L. Williams: Čobela - 2. De Falla: Kratko življenje - 18.30 Lahko glasbo izvajajo salonski orkestri - 19.00 Napoved časa in poročila - 19.15 Zabavna glasba, mali oglasi in objave - 19.30 Prenos iz Ljubljanske opere: Mozart: Figarova svatba - Vmes v odmorih tedenski znanjopolitični spored in prenos vesti zvezne postaje Beograd.
Radio Beograd oddaja v slovenski valski dan: od 13 do 13.15 na kratkih valovih 81,56 m od 21.45 do 22 na kratkih valovih 49,18 m.

onkraj Uršnega sela, v Belo Krajino. Šlj so po dolini tam po cesti blizu železnice in krenili potem sem gor na Poljansko cesto. Ona je omagala in zaostala, komandir ekipe pa je odhitel naprej. Prej ji je naročil, naj se javi v tej in tej vasi pri Semčini, če bi jih več ne našla pred Tajčirtom. Pristavila je tiho, da ni dva dni jedla prav nič. Jedil nisva imela s seboj, toda Luka nama je dal par sto lir za pot. Potolazila sva deklico, da se bo morebiti kaj dobilo v gostilni. Odvezla sva ji nahrbtnik in puško, da bi laže hodila, vendar je še vedno težko šla navzgor. Njeni čevlji; so zijali in podplatli so bili čisto zgajeni, da ji je drselo ob vsakem koraku. Plaho je vprašala, če vemo za usodo njenega očeta. Odšla je skupaj z njim k partizanom, sedaj pa že več kot mesec dni ničesar o njem ne ve. Nisva vedela in molčali smo do vrh klanca, ko se je razgrnil pred nami pogled na obljubljeno deželo partizanov - na Belo Krajino. Bila je brez snega. Tiha in mirna je ležala pred nami v popolnanskem soncu - niti strelov ni bilo slišati dosti - le tam za hrvaški strani se je dvigalo kot ponavadi nekaj dimov gorečih hiš proti nebu. Taki kot mi je prejel in pozneje stotine in stotine partizanov obstalo na tej točki vrh klanca in menda vsak je za nekaj hipov onemel, pozabil za hip na vse, kar je bilo težekega in hudega in se končno nasmehal.
Na drugi strani klanca ni bilo več snega. Pohitel smo navzdol do Tajč-

bit

KINO

LJUBLJANA, UNION: Sovjetski risbeni film »Glinka«, tehnik MATICA: Češki film »Filozofska zgodba«, tehnik. **MUSKVA:** Sovjetski film »Konjiček Grbavšek«, tehnik. **ŠLOGA:** Češki film »Prestan«, tehnik. **KODJELJEVO:** Jugoslovanski film »24 ur glavnega mesta FLRJ«, tehnik. **Predstava 15. 17. in 19. uri.** **ŠKVA:** Sovjetski film »Maškarada«, tehnik. **Predstava ob 16. 18. in 20. uri.** **MARIBOR ESPLANADE:** Sovjetski film »Kotovski«, tehnik. **GRAJSKI:** Sovjetski film »Prva pesalka«, tehnik. **CELJE, METROPOL:** Francoski film »Pesninkove prizode«, tehnik. **DOM:** Sovjetski film »Dvoboja«, tehnik. **KRANJ, MESTNI:** Francoski film »Fantastična simfonija«, tehnik. **PTUJ:** Sovjetski film »Srednji napadatec«, tehnik. **KAMNIK:** Francoski film »Kapitan Fracasse«, tehnik.

MALI OGLASI

ZAMENJAM dobro ohranjen, modern, globoki otroški voziček, za dobro ohranjeno avtomobilsko kolo. Vprašati: Vrvarska 2-1, Celje. 529

PRODAM STROJ za žetev znamke »Lanz«, ki avtomatično veže in odlaga snope. Podgorje št. 84. 5290

IZGUBIL sem na vlaku od Rajhenburga do Brežice denarnico z dokumenti na ime Klančar Ludvik, Prijateljstva št. 15. Poštenega najditelja naprošam, naj mi vrne vsaj dokumente. 5293

PROGLASAM za neveljavne naslednje dokumente: vojaško knjižico, osebno izkaznico in izkaznico OF na imo Gajšek Vladimir, Braslovče. 5294

AKTOVKO z osebnimi dokumenti, fotografijami in za mene važnimi beležkami sem izgubil na potovanju iz Ljubljane na železniški postaji Divača ob prestopu iz vlaka Postojna-Trest na vlak Divača-Puli. Najditelja prosim, naj mi dokumente in fotografije pošlje na naslov: Radomir Stojković novinar, Sokobanja.

Mestni ljudski odbor Jesenice, Gorenjsko - razpisuje mesta:

gradbenega referenta, vrtnarja, električarja in mlajšo pisarniško moško moč,

po možnostih iz okraja Jesenice.

Pismene ponudbe z dokazi strokovnega znanja poslati na MLO Jesenice. Nastop službe s 1. januarjem 1948.

Plača po uredbi.

KUPIMO

poltovorni avto in 3 tonski kamion

INDUSTRIJSKI MAGAZIN - JESENICE

Kino-restavracija in kavarna z barom

Guštin Julij

MARIBOR

Grajski trg št. 1

Telefon št. 25-66

Oglasni oddelek »Ljudske pravice« ima telef. št. 36-85.

NOV VOZNI RED

za avtobusni progaj Ajdovščina—Tolmin in Solkan—Gorica—Postojna

Na avtobusni progaj Ajdovščina—Tolmin stopi v veljavo 28. t. m. naslednji vozni red:

1)	2)				2)	1)
7.00	13.45	odhod	Ajdovščina	prihod	11.05	17.20
8.55	16.00		Iđrija		9.20	15.35
11.00	18.10		Sv. Lucija		6.55	13.20
11.25	18.40	prihod	Tolmin	odhod	6.30	13.00

1) Vozi samo ob delavnikih.
2) Vozi vsak dan.
Ob 7 zveza v Ajdovščini od avtobusa iz Postojne.
Ob 11 zveza v Sv. Luciji na vlak proti Ljubljani.

Istočasno se spremeni vozni red na progaj

SOLKAN—GORICA—POSTOJNA

1)	2)	1)			1)	1)	2)	
5.45	12.00	16.30	odhod	Solkan	prihod	8.00	11.20	19.25
5.55	12.10	16.40		Gorica		7.50	11.10	19.15
6.52	13.07	17.37		Ajdovščina		7.05	10.23	18.30
8.05	14.20	18.50	prihod	Postojna	odhod	5.45	9.00	17.10
8.15	14.30	19.00	prihod	Postojna kol	odhod	—	8.20	—

1) Vozi vsak dan.
2) Vozi samo ob delavnikih.

RAZGLAS

Zemljiškooknjižni vložki št. 27 k. o. Markovci, št. 1—72, 141—280, 459—510 k. o. Bratonce in št. 56—110, 166—220, 351—415, 622—624 k. o. Lipovci in brezenski list vl. št. 621 k. o. Lipovci, vse v sodnem okraju Murska Sobota, ki so bili po vojnih dogodkih uničeni, so obnovljeni in se od 1. januarja 1948 dalje morejo na zemljiščih, vpisanih v teh vložkih, lastninske, zastavne in druge knjižne pravice pridobivati, omejevat, prenašati ali razveljavljati samo z vpisom v te vložke. V času med 1. januarjem in 1. marcem 1948 se bo opravil postopek za popraviljanje obnovljenih zemljiškooknjižnih vložkov. V tem času morajo prizadete stranke pri okrajnem sodišču v Murski Soboti prijaviti svoje zahteve oziroma vložiti ugovore, če mislijo, da je treba vpise v teh vložkih dopolniti, izpremeniti ali izbrisati. Podrobnosti so razvidne iz oklica ministrstva za pravosodje v Ljubljani z dne 10. XII. 1947, Org. št. 42/47-44, ki je bil objavljen v prilogi 51. številke Uradnega lista LRS z dne 13. decembra 1947.

RAZPIS

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2 — razpisuje natečaj za vpis

v enoletni tečaj za dietetsko kuhinjo,

ki bo v Mariboru, Aškerčeva ulica 6.

V pošteved pridejo tovaršice, stare od 17 do 25 let (izjemoma tudi starejše), s 4 razredi gimnazije, ki znajo že kuhati. Prošnje, kolkovane z 10 din, naj se pošljejo na šolo za medicinske sestre v Mariboru, Aškerčeva ulica 6. Predložje pa naj se naslednji dokumenti:

1. rojstni list;
2. zadnje šolsko spričevalo;
3. lastnoročno pisan življenjepis;
4. potrdilo o vpisu v volivni imenik.

Rok za vlaganje prošenj je do 15. januarja 1948.

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo.

RAZPIS

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo je dne 15. decembra 1947 otvorilo

dveletno šolo za medicinske sestre

v Mariboru, Aškerčeva 6.

Na razpolago je še nekaj prostih mest in naj se kandidatke javijo direktno na upravo šole ter naj predložijo naslednje dokumente:

1. prošnjo, kolkovano z 10 din;
2. rojstni list;
3. zadnje šolsko spričevalo;
4. lastnoročno pisan življenjepis;
5. potrdilo o vpisu v volivni imenik.

Kandidatke morajo imeti:

1. dovršeno nižjo srednjo šolo;
2. dopolnjeno vsaj 15. do 20. leto (izjemoma tudi starejše);
3. telesno in duševno zdravje.

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo.

Kuharja

iščemo

Plača po dogovoru. Samcu stanovanje zagotovljeno.

Ponudbe pošljite ravnateljstvu Državnega inštituta za fizkulturo, Beograd, Deligradska 27.

Večje število

peči za žaganje

kompletnih z dimnimi cevmi

kupi takoj

Glavna direkcija lesne industrije, Ljubljana, Tyrševa cesta 1a/III.

Podjetje za raziskovanje in konsolidacijo terena Beograd, Terazije 5/II,

potrebuje

mojstre minerje in pomočnike za globinska vrtanja

Zapustila nas je 27. t. m. po dolgotrajni boleznj naša nepozabna, ljubljena žena, dobra mati

Ema Arko

Pogreb nepozabne bo 29. t. m. ob treh popoldne v Hrovaču. Ribnica, Mirna na Dolenjskem, 27. decembra 1947.

Globoko žaluječi: Jože Arko, mož; Emica, hčerka; Lojze Ciferin, zet, in ostalo sorodstvo.

Izid žrebanja srečk Državne razredne loterije na dan 23. in 24. decembra t. l.

Po 1.000 din so zadele: 18, 313, 1796, 1436, 3838, 4481, 4815, 4516, 5369, 6215, 6721, 11503, 12730, 13216, 15733, 15495, 15576, 16096, 18489, 18358, 19445, 20357, 20100, 21108, 23470, 23707, 25286, 25813, 25165, 26622, 26936, 28769, 28091, 29324, 30781, 30004, 31559, 35106, 35607, 38267, 39275, 39228, 40409, 41535, 42585, 43850, 47452, 47001, 49964, 49055, 50188, 51527, 51259, 52079, 53596, 53265, 59992, 60666, 61046, 63354, 63392, 66979, 66523, 68935, 68917, 69258, 70863, 71535, 73022.

Po 2.000 din so zadele: 5983, 10005, 11981, 11666, 13836, 13695, 14720, 14185, 17811, 18406, 18017, 20755, 20880, 23999, 23781, 23755, 24666, 25418, 28273, 28528, 31567, 32927, 33407, 34400, 36114, 40591, 40089, 41247, 42612, 43494, 43864, 46984, 47712, 50534, 53474, 57688, 58251, 58743, 65472, 65440, 66557, 70470, 70883, 72785, 74892, 74278, 74055.

Po 4.000 din so zadele: 791, 1193, 2441, 6799, 7933, 7971, 8272, 12382, 15111, 22433, 26875, 28326, 31055, 33834, 46612, 51328, 54024, 55001, 59236, 59046, 65420, 72494, 73441.

Po 5.000 din so zadele: 5151, 6136, 9453, 9631, 9369, 12466, 14071, 17544, 20753, 32740, 49345, 58170, 65435, 72945, 74287.

Po 6.000 din so zadele: 5697, 17200, 26292, 32954, 34338, 34615, 35226, 42221, 46417, 56480, 56862, 57936.

Po 8.000 din so zadele: 10936, 14724, 32017, 37452, 41296, 44428, 48777, 54811, 60937.

Po 10.000 din in več so zadele: (vsota v oklepaju) 1717 (20.000), 6274 (50.000), 8174 (16.000), 12908 (10.000), 13135 (30.000), 14470 (12.000), 15407 (16.000), 16703 (20.000), 18468 (12.000), 19665 (20.000), 21011 (20.000), 24878 (10.000), 26533 (25.000), 33400 (60.000), 35677 (12.000), 36476 (10.000), 38477 (25.000), 43037 (10.000), 44617 (12.000), 47589 (30.000), 49460 (20.000), 50824 (50.000), 51172 (16.000), 53118 (40.000), 57193 (20.000), 64502 (10.000), 68291 (80.000), 72553 (20.000), 72457 (50.000), 12047 (10.000).

Kupi srečko Državne razredne loterije in zadel boš premijo 300.000 ali 600.000 din, ki bosta izžrebani 29. t. m. Srečke dobiš v kolekturi Tavčarjeva 5 in pri maloprodajalcih tobaka.

MNOGO SREČE IN USPEHOV V LETU 1948

ŽNIDAR MAKŠ

splošno ščetarstvo

UTIK št. 10, p. VODICE NAD LJUBLJANO

Kupimo TOVORNI AVTO

3 do 5 tonski

OKRAJNA POSLOVNA ZVEZA, KRŠKO

Tovarna pohištva - Domžale sprejme takoj v službo:

knjigovodjo ali knjigovodkinjo, statističarja in kalkulanta

PLAČA PO UREDBI.

ELEKTROTEHNIŠKI KOLEDAR 1948

Z ozirom na objave v Elektrotehniškem vestniku smo ceno Elektrotehniškega koledarja določili tako, da bo v najboljšem primeru krila stroške, in sicer: za koledarček s priročnikom v usnjenih platnicah 90 din, v platnenih platnicah 70 din in brez platnic 50 din. — Nekaj izvodov priročnika bo broširanih na razpolago tečajem in šolam po najnižji ceni. Kdor do 6. januarja 1948 nakaže naročnino ter za poštino in zavojnino 10 din, ali nas obvesti, da bo koledar dvignil osebno v upravi, prihrani stroške. Po 10. januarju začnemo z razpošiljanjem koledarja naročnikom, in sicer tistim, ki ne bodo plačali vnaprej, temveč po povzetju.

UPRAVA E. V. LJUBLJANA, Kersnikova 8.

Mizarji, obrtniki in ostali direktni potrošniki

imajo možnost nabaviti **furnir vseh vrst** v prosti prodaji,

katerega lahko dobite pri Državnem lesnem skladišču »Arbor«, Ljubljana, Tyrševa cesta 50, in pri Državnih lesnoindustrijskih podjetjih — Celje, Maribor, Škofja Loka, Ilir. Bistrica.

Delovni program naših gospodarskih podjetij

je najboljšje jamstvo, da kmetijstvu zasigramo vsa važnejša sredstva, ki so v kmetijski proizvodnji potrebna:

- mineralna (umetna) gnojila vseh vrst zaščitna in razkuževalna sredstva
- klajno apno in drugi dodatki za živin. krmo
- razne kemikalije za kmetijstvo itd.
- kmetijske stroje in orodje
- rezervne dele za iste
- vinogradniško-kletarske in sadj. potrebščine
- tipizirane kmečke vozove itd

Vsa naročila sprejemajo ter dajejo informacije in strokovne nasvete v zvezi z dobavo republiška podjetij Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo LRS pod

Upravo za oskrbovanje kmetijstva, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 1. Telefon 40-51 in 81-26, brzojav: KMETUS, Ljubljana

in sicer

kmetijski MAGAZIN LJUBLJANA
Tyrševa 29 tel. 21-05, brzojav KMEZIN, Ljubljana.

kmetijski MAGAZIN CELJE
Aškerčeva 19, tel. 165, brzoj. KMEZIN, Celje

kmetijski MAGAZIN MARIBOR
Meljska 10, telef. 29-31 brz. KMEZIN, Maribor

s poslovalnicami v Sempetru pri Gorici, Novem mestu, Konjicah, Sl. Bistrici, Brežicah.

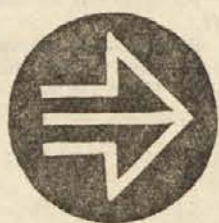
Pravočasna in realna naročila Vam bodo omogočila kritje potreb po planu!

Okrajni magazin TRBOVLJE

Potrošnikom več življenjskih potrebščin

je naše geslo!

Okrajna združna
poslovna zveza
RADGONA

s članicami:

Naproza Radgona
Naproza Apače
Naproza Ivanjci
Naproza Sv. Jurij
Naproza Sv. Ana
Naproza Sv. Anton

Kmetijska nabavno-prodajna zadruga

Z O. I.

Smarje pri Jelšah

želi svojim članom srečno in uspešno
Novo leto in vabi vse člane k sodelo-
vanju za procvit združnega go-
spodarstva

Okrajna poslovna zveza
nabavno-prodajnih zadrug **OLO**

MARIBOR
OKOLICA

s kmetijsko in delavsko-potrošniškimi nabavno-
prodajnimi zadrugami:

Pesnica	Sv. Ožbald ob Dravi
Podvelka	Št. Ilj v Slov. goricah
Ruše	Hoče
Selnica ob Dravi	Vas Radelca-Remšnik
Sv. Lenart v Slov. goricah	Zgornji Duplek
Sv. Lovrenc na Pohorju	Limbuš
Sv. Marjela ob Pesnici	Bresternica
Sv. Peter pri Mariboru	Sv. Jakob v Slov. goricah

šteje 9737 članov, v letu 1946 je imela 7911 članov

Dvig članstva za 125.6% v enem letu
najzgovorneje priča
o porasti naše združne zavesti!

Vinogradniška
zadruga

KAMNICA
pri MARIBORU

Tovarna
avtomobilov

MARIBOR

Telefon 24-04

Mariborske
bombažne
tkalnice

MARIBOR
Meljska cesta 83

Bančni račun: 3100-14
Telefon: 22-32, 28-33, 26-33

Tkalnica bombažnega
pisanega blaga, hlače-
vine in svilenih tkanin

Lastna apretura in barvarna

Vse za petletko!

NABAVNA in PRODAJNA ZADRUGA BREŽICE
Z O. I.

Centrala: **BREŽICE**

POSLOVALNICE:

Brežice I	Sromlje
Brežice II	Sv. Križ pri Kostanjevici
Artiče	Trebež
Cerklje	Velika Dolina
Globoko	Zdole
Krška vas	Zasap pri Cerkljah
Pišče	Dečna sela

Najtesnejša zveza delavcev in kmetov
v združni organizaciji je jamstvo za
dvig življenjske ravni delovnega človeka.
Zadruga je najboljši posredovalec od
producenta do konzumenta!